

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

N:o 1
Maaliskuu
2016

*Talvisodan
päättymisen on
myös muistohiihdon
arvoinen.*

Talvisodan päättymisen muistohiihto Kälviällä 12.3.2016

Sodan pelko

On kulunut vuosia, kun viimeksi pelkäsin sotaa. Vuonna 1968 Pohjan Prikaatin Hiukkavaaran kokelastuvassa elokuun 21. kuuntelimme matkaradiosta Lieko Zachovalovaa. Hämärässä huoneessa tunnelma oli hiljainen. Tsekkoslovakia oli miehitetty, valmiutta oli nostettu myös Suomessa. Ei soinut Markku Veijalaisen valitsema riemukas ”siviilibiisi” Come September. Jokainen tajusi, että osamme olisi lähteä ensimmäisinä jos... Onneksi meitä ei tarvittu, ja saimme jatkaa omaa siviilielämäämme kukin tahollamme.

Oma isäni – molemmissa sodissamme siipeensä saanut, ja veljensä jatkosodassa menettänyt veteraani – kertoi vänrikkipojalleen sodasta eräänä iltana ollessamme kahdestaan. Ilta on jäänyt lähtemättömästi mieleeni. Ohessa muutama muisto:

Mitä ajattelit, kun juuri asepalveluksesta palanneena sait kutsun sotaan kesällä 1939?

Hiljainen toteamus: Pannaan vastaan niin paljon, ettei ryssän kannata hyökätä tänne.

Sodassa ei ole lakia, julmuus on molemmin puolista.

”Pannaan vastaan niin paljon, ettei ryssän kannata hyökätä tänne.

Talvisodassa vastapuolen sotilas voitiin riisua alasti, sitoa rautalangalla mäntyyn, ja tappaa pistimillä jne. Tämä totuus sodan julmuudesta kosketi itseäni. Mietin osaltani, miten sissi-joukkueeni kanssa selviäisin

tehtävistäni, jos käsky käy. Sodan julmuus ei ole kadonnut mihinkään ja ensimmäinen kaatunut on totuus.

Vuosikymmenet kuluivat. Ystäväni mopoiässä oleva poika katsoo silmiin ja kysyy:

– Pystyykö armeijastamme pysäyttämään venäläisten hyökkäyksen? Sinähän tiedät nämä asiat.

Vastasin nopeasti: Kyllä varmasti pystyy – ei niiden kannata tulla tänne.

Jälkikäteen huomasin vastanneeni samoin kuin oma isäni vuonna 1968.

Bismarck totesi aikoinaan: Sota tarvitsee rahaa, rahaa ja rahaa. Avasin television. Sota esiintyy melkein kaikilta kanavilla. Toivottavasti Bismarck oli oikeassa ja hyökkäjältä loppuu sodan käyttövoima – se raha.

hp

Johannes Pietikäinen – pirteä 103-vuotias

Sotainvalidien Veljesliiton Haapajärven osaston vanhin jäsen Johannes Pietikäinen täytti keskiviikkona helmikuun 10. päivänä 103 vuotta Haapajärvellä. Häntä kävivät merkkipäivänä muistamassa mm. seurakunta sekä sotaveteraanien ja sotainvalidien paikalliset osastot. Yli satavuotiaalle annettava shaali luovutettiin hänelle jo lokakuun 2014 viimeisellä viikolla.

Johannes (Juho) Pietikäinen on syntynyt 10.2.1913 Iisalmissa. Sieltä hänen vanhempansa muuttivat Haapajärven Pitkällekanakaalle vuonna 1917. Vaikka Johannes oli silloin vasta 4-vuotias, muistaa hän noita aikoja. Mieleen on jäänyt, että se oli todella vaikeaa aikaa. Perheessä jouduttiin turvautumaan pettureipään.

Kun ikää tuli, Johannes Pietikäinen solmi avioliiton Helvi Maria Nymanin kanssa 1937. Perheeseen syntyi 8 lasta.

Elämäntyönsä Johannes Pietikäinen on tehnyt maanviljelijänä ja hoitanut aktiivisuusinaan tilaa esimerkiksi tavalla. Tilanpito

Johannes Pietikäinen täytti helmikuussa 103 vuotta Haapajärvellä. Hän on vielä mukana SV:n Haapajärven osaston johtokunnassa.

on siirtynyt sittemmin nuorempiin käsiin. Haapajärven Autiorannalla tilaa asuu nykyisin jo kolmas polvi.

Johannes Pietikäinen muisteli lämmöllä jo vuosia sitten edesmennyt vaimo, jonka kanssa hän ehti olla avioliitossa lähes 73 vuotta. Helmikuussa 103 vuotta täyttäneen aktiivisen veteraani itse asuu nykyisin Haapajärven keskustassa. Korkeasta iästään huolimatta Pietikäinen seuraa tiiviisti maailmanmenoa ja paikallisia asioita. Hän on ollut mukana monissa yhdistyksissä. Hän on ollut mm. aktiivisesti sotaveteraanien ja sotainvalidien toiminnassa ja on tällä hetkelläkin, 103-vuotiaana, vielä mukana Haapajärven Sotainvalidien johtokunnassa.

Johannes Pietikäinen on kokenut monenlaisia vuosia. Vuoden 1917 vaikea nälkä-aika on jäänyt mieleen, vaikka ikävuosia ei vielä silloin monta ollut. Nälkää sai kokea monta kertaa sota-aikana rintamallakin.

Sota-aikana Johannes Pietikäinen kohdalla taistelupaikkoina olivat talvisodassa

Pelkosenniemi, Pikkuaohojoki, Savukoski, Salla ja Kotala. Jatkosodan aikana taistelupaikkoja olivat Petroskoi, Prääsä, Syväri, Aunus ja Laatokan Karjala.

Sota-aikana Johannes Pietikäinen oli mm. tykistössä suuntaajana. Se tehtävä heikensi kuuloa ja hankaloitti sillä tavalla elämänmenoa vuosikymmenien ajan. Kintokannuksen kautta Kannuksesta löytyi apu. Korvallaäkirin tutkimusten myötä hän sai kuulolaitteen.

– Rupesin kuulemaan taas linnunlaulua, jota en vuosikymmeniä ollut enää kuullut. Jopa koiran raapimiset lattialla tulivat kuulon piiriin.

Johannes Pietikäiselle tärkeitä asioita ovat maan itsenäisyys, perhe ja tämä päivä. Yli sadan vuoden aikana Suomi ja elinympäristö ovat muuttuneet paljon. Hän sanoo saaneensa kokea paljon ja olevansa monesta asiasta kiitollinen. Toiminta sotaveteraanityön ja sotainvalidityön parissa on ollut hänelle tärkeää.

Ilmari Luhtasela

KAATUNEITTEN OMAISTEN LIITON 70-vuotisjuhla Helsingissä

Keväinen heleä vihreys ja aurinkoinen sää loivat upeat puitteet Liiton juhlaa Kaatuneitten Muistopäivänä 17. toukokuuta Helsingissä. Juhlapäivän ohjelma alkoi heti aamupäivällä klo 9.00 sepeleiden laskulla Hietanien sankariristillä jatkuen juhlamessulla Helsingin tuomiokirkossa. Juhlamessuun osallistui myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö.

Messun juhlanavauksena kuullut Jean Sibeliusin ”Alla Marcian” Karelia-sarjasta. Messussa saarnasi kirkon emeritus, Pääkaupunkiseudun Sotaorvot ry:n pj Hannu Niskanen. Kuulijoita koskettavan saarnan aiheena oli odotus, odotus, joka on monelle sotaorvolle ollut pysyvä osa elämää.

Juhlamessun musiikki oli monipuolista: jyrkänä soi Ludwig van Beethovenin ”Jumalan kunnia luonnossa” Henrik Lambergin johtaman Helsingin Suomalaisen Klubin kuoron esittäessä teosta

urkujen säestyksellä.

Sotaorvokuoron Sirpaleet, johtajanaan Toni Hintsala, herkisti kuulijoita esittäessään Armas Maasalonen säveltämän ”Tuhansin kielin” sekä monille sotaorvoille rakkaaksi tulleen Anna-Mari Kaskisen sanoittaman ”Sotaorvojen virren”.

Juhlamessun jälkeen oli vuorossa Yliopiston juhlasalin lämpöihin katettu juhla-kahvi, johon osallistuivat myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja rva Jenni Haukio.

Juhlasali täyttyi ääriään myöten kun pääjuhlaan saapuneet lähes 700 juhla-vierasta istuvat paikoilleen. Porilaisten marssiin soidessa saliin astui myös presidenttipari – Liiton historiassa edellisen kerran näin kerrotaan tapahtuneen marsalkka Mannerheimin aikana. Saimme siis olla todistamassa historiallista hetkeä.

Liiton puheenjohtaja Mauri Niskakosken tervehdyspuhe johdatteli kuulijat Liiton

historian alkutaipaleelle, sotien jälkeiseen aikaan, kuvaten sotaieskien ja muiden kaatuneitten omaisten tönäytyksiä elämänsä vaiheita.

Juhlan ohjelmassa seurasi kuoromusiikkia Helsingin Suomalaisen Klubin kuoron esittämänä. Kuulimme teokset ”Kaunehin maa” ja ”Isänmaalle”, jonka jälkeen seurasi juhlan odotettu kohokohta – Tasavallan presidentin tervehdys. Tervehdyksessään presidentti mainitsi erityisesti nuoret sotaesket, joiden harteille jäi aikanaan vastuu arjen sujumisesta. Hän osoitti myös kiitoksensa Kaatuneitten Omaisten liiton arvokkaalle työlle.

Tervehdyksen jälkeen lavalle astui upeaääninen oopperalaulaja, lohtajalaislähtöinen Mari Palo ja Kaartin Soittokunta kapellimestarina Jyrki Koskinen, jotka esittivät Oskar Merikannon ”Kun päivä paistaa” ja Jean Sibeliuksen ”Var det en dröm” sekä ”Flickan kom”. Näyttelijä Terhi Panula

luki otteita kauhavalaislähtöisen äitinsä, sotaorpo Helena Haaviston päiväkirjasta ”Missä olit taivaan isä”. Juhlassa vieraili myös Marsalkka Mannerheim näyttelijä, sotaorpo Timo Närhinsalon muodossa. Kaartin soittokunnan hopeatorvet soivat juhlavasti ennen Marsalkka Mannerheimin päiväkäskyä.

Kuten juhlan juontaja Olli Ihmäki totesi: seuraavaksi lavalle astui tulevaisuuden laulajalupaus Kaius Uusimäki. Pieni poika, joka herkällä äänellään sai monen silmäkulman kyyneliin laulaessa Fredrik Paciuksen Sotilaspojan. Oli siinä nuorella laulajalupausta hieno uran alku, kun säestäjänä oli Kaartin soittokunta ja kuulijoina kenraaleita ja jopa presidentti!

Juhlan päätöspuheessa Liiton varapuheenjohtaja, kauhavalaislähtöinen Mikko Virrankoski kiitti juhlaan saapuneita vieraita, esiintyjä ja juhlan valmisteluihin osallistuneita. Virrankoski

muistutti puheessaan myös sotaorvotunnuksen käytöstä: ”muistakaa laittaa tunnus rintaanne mahdollisimman usein kertomaan sotaorvojen olemassaolosta ja panoksestamme Suomen itsenäisyyden hyväksi”. Tämä päivä on ensimmäinen kaatuneitten muistopäivä, jona sotaorvot saivat kiinnittää sotaorvotunnuksen

rintaansa sen myöntämisen jälkeen. Meidän isämme eivät saaneet koskaan kiinnittää veteraanien tavoin tammenlehvää rintansa. Ainakin minä arvostan sotaorvotunnuksen meidän tasomme tammenlehväksi, totesi varapuheenjohtaja.

Aulis Karvonen
KOL:n Liitto-
hallituksen jäsen

Kaatuneitten Omaisten Liitto r.y.

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry on jäsenyhdistysten valtakunnallinen keskusliitto. Liiton tarkoituksena on toimia kaatuneitten omaisten hyväksi valvomalla heidän yhteiskunnallisia etujaan ja toimimalla heidän puolestaan. Liiton tarkoituksena on edistää kaatuneitten omaisten yhteistoimintaa ja tukea jäsenyhdistystensä henkilöjäsenten virkistys- ja kuntoutustoimintaa. Toimintaperiaatteidensa mukaisesti Kaatuneitten Omaisten Liitto vaalii sodissa kaatuneiden ja sodan olosuhteissa henkensä menettäneiden muistoa.

Liitossa on toimivia jäsenyhdistyksiä 68 ja niissä oli jäseniä vuoden 2015 lopussa yhteensä 10 123, heistä sotaeskiä 123 ja kannatusjäseniä 675.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö osoitti tervehdyksessä kiitoksensa Kaatuneitten Omaisten liiton arvokkaalle työlle.

Jääkärikenraali Uno Fagnäsin asuintalon seinään muistolaatta

Pietarsaareissa vuoteen 1959 asuneen Kari Narsin esittämä ajatus muistolaatan kiinnittämiseksi jääkärikenraalin asunnon, Sibeliusaukio 2B:n sisäänkäynnin viereen, toteutui 18.2.2016. Kaupungin hankkiman laatan paljasti kaupunginhallituksen puheenjohtaja Peter Boström.

Pienimuotoisessa paljastamistilaisuudessa kenraalin pojanpoika Peter Fagnäs esitti kiitoksensa kaupungille ja kertoi muistosoissaan isoisästään, joka oli heille kotioloissa pelkkä "faffa", vaari ennen kuin kenraali.

Myös aloitteen tekijä Kari Nars käytti puheenvuoron henkilökohtaisista muistoista kenraalista. Kuulijoille jäi varmasti mieleen nuoren ylioppilaan Frans Unon opiskeluaika. Ensimmäisen Helsingin yliopistoon ja sitten salaa Ruotsin kautta Saksaan jääkärikoulutukseen.

Ajan hengestä kertoo se, että lähimmätkin sukulaiset uskoivat pojan opiskelevan papiksi Tukholmassa. Vuonna 1918 Suomeen ei palannut pappi, vaan jääkärikapteeniksi ylennyt upseeri.

Airueet Essi Rimmeri Pietarsaaren lukiosta ja Isac Sjöblom Jakobstads gymnasiumista.

Jääkärikenraalin elämää pähkinänkuoressa

Teerijärveltä jääkäriksi

Uno Fagnäs syntyi Teerijärvellä yhdenoista sisarusen suurperheeseen 1894. Kotikylän kansakoulussa alkanut opintie jatkui Pietarsaareissa 1908, Realläroverket i Jakobstadin, uusissa 1904 valmistuneissa tiloissa. Nykyään laajennetussa koulurakennuksessa opiskelevat Jakobstads gymnasiumin ja Pietarsaaren lukion oppilaat. Ylioppilaaksi tulon jälkeen 1914 hän aloitti lääketieteen opinnot Helsingissä, mutta ne olivat tuskin päässeet alkuun kun Uno serkkunsa, myöhemmin Jääkärieversti, Rafael Bergin kanssa lähti sotilasoppiin Saksaan. Fagnäs alias Fichte saapui jääkärien pääjoukon mukana Vaasaan 25.2.1918, Lockstedter Lagerin ja Saksan itärintaman vuosien jälkeen, kapteeniksi ylennettynä. Muutaman kotikylässä vietetyn lomapäivän jälkeen alkoi Fagnäsin pitkä ja ansiokas

ura itsenäisen Suomen Puolustusvoimien palveluksessa hänen ottaessaan vastaan JR1:n IIP:n 3.K:n eli Laihiaan komppanian päällikyyden.

Rauhan vuodet ja talvisota

Vapaussodan jälkeen ansio- luetteloon kertyi lukematon määrä eri vakansseja mm. Polkupyöräpataljoona PPP2:n komentajuus Valkjärjellä Karjalan kannaksella.

Talvisodan taisteluissa everstiluutnantiksi ylennetty Fagnäs oli mukana Suomussalmen ja Raatteen tien ratkaisuihin ja sodan loppuvaiheissa Pitkärannan Nietjärven alueella johtaen taisteluosasto Kilpaa.

Talvisodan jälkeinen aika ja jatkosota

Everstiksi Fagnäs ylennettiin 4.4.1940 ja heti sen jälkeen hänet määrättiin 15.Divioonan komentajaksi ja samana vuonna Pohjois-

Pohjanmaan Sotilasläänin komentajaksi, sitä seurasi Oulun Sotilasläänin komentajuus ja, jatkosodan syttymisen kynnyksellä, III AK:aan kuuluvan 3. Divioonan komentajuus.

Sodan puhjettua Siilasvuon johtaman III AK:n

joukot jaettiin kahteen taisteluosastoon joista eteläisimmän, osasto Fagnäsin, tuli saamansa käskyn mukaan ylittää raja päävoimin Raatteen-Vuokkiniemen suunnassa tavoitteena Uhtua.

Uhtua ei koskaan saavutettu ja eteneminen pysähtyi

asemasodaksi. Osastoon kuului myös alueella toimivia AOK Norwegianin saksalaisjoukkoja. Kenraalimajuriksi Fagnäs ylennettiin 16.11.1942.

Maaselän kannaksella operoineen I.Divisioonan komentajana Fagnäs toi-

mi 21.10.1943 lähtien sodan loppuun johtaen joukkonsa vetäytymisvaiheeseen. Sodan jo päätyttyä esikunnan juna lähti Enon asemalta 18.11.1944 kohti Turkua jossa divisioona kotiutettiin.

Jatkosodan jälkeinen aika Sodan jälkeen Fagnäs ehti toimia mm. Pohjois-Suomen ja Keski-Suomen Sotilasläänien komentajana.

Fagnäs nimitettiin 1.12.1952 Pohjanmaan Sotilasläänin komentajaksi. Lähes neljä vuosikymmentä kestänyt ansiokas palvelus Puolustusvoimissa päättyi eläköitymiseen 1.3.1954 lääninkomentajan tehtävästään. Hän oli täytännyt velvollisuutensa.

Muutto Pietarsaareen

"Olimme pitkään miettineet mihin asettuisimme, kun minusta tulisi eläkeläinen ja työtön" kirjoittaa Uno.

"Olimme kauan tuskallisissa valintatilanteissa.

Kuva Teerijärveltä Heimsjön rannasta.

Ystävänä Paul Hallvar, joka oli Pietarsaaren kaupunginjohtajana, houkutteli meidät asettamalla käyttömme asunnon, joka oli sekä iso että suhteellisen edullinen. Näin tuli Pietarsaaresta meidän lopullinen valintamme”.

Eläkeläisenä

Neljänkymmenen palvelusvuoden ja neljän sodan kokemusten jälkeen ei ollut kovinkaan helppoa ryhtyä eläkeläiseksi. Olihan mies parhaassa iässä niin fyysisesti kuin henkisesti, niinpä hän hauskeli sopivaa sivutoimea paikkakunnan yrityksistä, mutta turhaan. Aika ei ollut otollinen kenraalin sivutoimille. Häneen suhtauduttiin kohteliaan kunnioittavasti, mutta arastellen ja eihän kenraali toisaalta voinut ihan mitä tahansa työtä vastaanottaa. Ajan myötä asiat alkoivat kuitenkin hoitumaan Unon toivomaan suuntaan. Lienee Paul Halvarilla ollut osuutta siihen, että Fäger-näs valittiin raastuvanoikeuteen oikeusneuvosmieheksi. Hän toimi myöhemmin myös kaupungin väestönsuojelupäällikkönä samoin kuin ruotsinkielisen työväenopiston suomen- ja ranskankielen opettajana.

Sanomalehtien teräväkynäisenä kolumnistina hänet myös pantiin tuntemaan, sillä hän oli eläkeläinen, jolla oli sana hallussa. Hän oli luonteva puhuja ja hän myös kirjoitti mielellään.

Useinkaan hänen mielipiteensä ja lehtiartikkelinsa eivät myönteileet yleistä näkemystä, vaan hän moitti usein päätöksentekijöitä liiallisesta Neuvostoliiton myönteisistä.

Fagnäs johtajana

Fagnäsin johtamistyylillä poikkesi

monen muun jääkäriupseerin tavasta suhtautua alaisiinsa. Kenraaliluutnantti Ensio Siilasvuo totesi viisikymmentä vuotta Uhtuan taapahtumien jälkeen ”Ihailen Fagnäsiä sotilaana ja ihmisenä”, myös Wolf Halsti kuvaa kirjassaan ”Aika vaatii veronsa” Fagnäsiä ”hän ajoi divisioonansa löysin valjain”, joka kertoo siitä, että Fagnäs salli vapauksia vastuun ja vallitsevan tilanteen rajoissa. Muutamia vuosia sodan päättymisestä hän eräissä puheissaan toteaa: ”Kuria ei luoda nujertamalla alaisten tahto ja tekeillä heistä automaattisesti toimivia koneita ja sokeasti toteuttavia työkaluja kuten monet alokkaiden kouluttajat luulevat.”

Suhtautuminen vapaaehtoiseen maanpuolustukseen

Entisenä Vaasan suojeluskuntapiirin päällikkönä hän ymmärsi vapaaehtoisen työn arvon maanpuolustukselle. Ennen talvisotaa Teerijärvellä pidettyjen suojeluskuntapiirin hiihtomestaruuskilpailujen yhteydessä pitämässään puheessa hän totesi, että ”Suojeluskunta on perustettu puolustamaan Isänmaata ja laillista yhteiskuntajärjestystä ja kuuluu tasavallan sotavoimiin -jäseneksi voi liittyä jokainen hyvämaineinen suomalainen mies, joka on lojaali isänmaata ja sen laillista yhteiskuntajärjestystä kohtaan.” Hän meni jopa niin pitkälle kannanotossaan, että sanoi ”henkilö, joka luokkasyistä kieltäytyy liittymästä Suojeluskuntaan ei omaa moraalista kotipaikkaa oikeutta tässä maassa”.

Tämän jälkeen hän osoitti tilastoin kaikkien yhteiskuntaluokkien edustajia olevan Suojeluskuntien toiminnassa.

Jääkärikenraali Uno Fagnäs 1894–1980 öljyvärein ikuistettuna Vaasan upseerikerhon seinällä.

Arvostuksensa reserviupseereihin hän osoitti osallistumalla Vaasan Reserviupseeripiirin toimintaan. Hänet valittiin piirin

kaikkien keskeisimpien kerhojen kunniapuheenjohtajaksi.

Alpo Koivuniemi

Lähteet: Generalen från Terjärv, ISBN 952-90-5131-X, vapaasti suomennettuna Suomen Rintamamiehet 1930-45, 3. Div.

Itsenäisen Suomen ensimmäisen tykistöskoulun muistomerkki paljastettiin Pietarsaaresta vuonna 1968. Kaupunginhotellissa pidetyssä iltajuhlissa jääkärimajuri Curt Björklund luovutti Pietarsaaren Reserviupseerikerholle karoliinin miekan, jonka vastaanotti kerhon kunniapuheenjohtaja jääkärikenraalimajuri Uno Fagnäs.

Sotaveteraanien juhlaa Haapajärvellä

Haapajärven Sotaveteraanit ry:n toiminnan 50-vuotisjuhlassa 17.01.2016 muisteltiin mennyttä ja korostettiin perinnetyön tärkeyttä.

– Ajan väijäämätön riento vie meitä kohti veteraanikauden perinnetulevaisuutta. Sota-aika ja Suomen jälleenrakentaminen ovat jättäneet arvokkaan selviytymisperinnön, jonka arvoa ja sisältöä on syytä vaalia sukupolvesta toiseen, totesi Tammenlehvän Perinneliiton ry:n puheenjohtaja **Eino Siuruainen**.

Suomen nykyiset talousongelmat ovat Siuruaisen mielestä korjattavissa, siihen tarvitaan kyllä vastuuta, älyä, nöyryyttä ja rohkeita päätöksiä. Kansa on kypsä uudistuksiin kuin monet päättäjät ja etujaan vaalivat organisaatiot. Henkinen lama on pahinta myrkkyä tässä tilanteessa.

Sotaveteraanien juhlan tervehdyksenoissa, puheenjohtaja **Maija-Liisa Veteläinen** lupasi yhdistyksensä, vuonna 2000 aloitetun veteraanien ja puolisoitten kotipalvelun jatkuvan niin kauan kuin sitä tarvitaan. Siivousapua saa vielä 29 veteraanitaloutta, myös muuta palvelua rahoitetaan keräystuotoilla.

– Tämä on Haapajärven Sotaveteraanit ry:n viimeinen suuri juhla, nauttikaamme tästä ja sen ohjelmasta, kehotti puheenjohtaja.

Haapajärven sotaveteraanien alkuvuosien toiminnassa suunnattiin kaikki kerätyt varat veteraanivieljen ja heidän perheidensä auttamiseen. Oman lipun yhdistys sai naisjaoston lahjana 1972. Sotaveteraanijärjestöjen hanke veteraanitalo valmistui 1973, kertoo toimittaja **Pasi Jaakonaho** yhdistyksen myyntiin kokoama kuvapainotteinen 50-vuotishistoriikki.

Puolustusvoimien tun-

Veteraanit Frans Heikkilä, Esko Majjala, tyttärensä saattama pian 103 vuotta täyttävä Juho Pietikäinen sekä Leo ja Aino Rajaniemi, Helli Hautakangas sekä Eino Syrjäniemi olivat mukana juhlassa.

Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtaja Eino Siuruainen ja K-P:n Sotainvalidipiirin puheenjohtaja evl. Esko Hirviniemi tervehtivät juhlijaa yhdistystä, vastaanottajat pj. Maija-Liisa Veteläinen, vpj. Juha Eronen ja siht. Solmu Lauumaa.

nus Tammenlehvä 1986 vapautti jäsenistöä henkisesti ja eläkejärjestelyt taloudellisesti, joka lisäsi erilaista harrastustoimintaa. Veteraanikirja Kansamme kohtalonvuodet julkaistiin 1988, veteraanijärjestöjen yhteishankkeena kerätyistä matrikelitiedosta. Oma veteraanien lauluryhmä Tammenlehvakuoro aloitti 1988 ja toimii nuoremmilla laulajilla edelleen.

Jalkaväkikoulutuskeskus 13. harjoitusmaastoon 1986 veteraanien rakentama museokorso ja vuonna 1980 paljastettu Talvisotaan lähdön muistomerkki sekä 2003 paljastettu Veteraanipuiston muistomerkki tykkeineen, ovat kaupungin näyttävimät kohteet veteraanien perinnetyöstä. Esineellistä perinnettä kerää ja esittelee

sotilaspoikien perustama perinnehuone Suojalukko.

Korkeatasoisessa musiikkiohjelmassa kuultiin mm. Veteraanin iltahuuto Riikka ja Tero Sikalan perheen esittämänä sekä haapajärvisen Karttu Lampelan laulun Isän muisto Haapajärven lukion pojilta. Sotaveteraani Eino Syrjäniemi (s.1918) yllätti yleisön lapsena oppimallaan koulurunolla Vuosileikki.

Niilo Pihlajamaa lauloi Merikannon laulut Elämälle ja Laatokka, säestys Ljudmila Vatanen sekä Tammenlehvakuoro Finlandia-hymnin, johtajanaan juhlassa liiton ansioristillä palkittu Anja Tiitto. Päätössanat lausui sunnuntai jumalanpalveluksen toimittanut kappalainen Mika Katajamäki.

Pasi Jaakonaho

Maaherra Eino Siuruainen Haapajärven Sotaveteraanit ry:n 50-vuotisjuhlassa

Kiitän kutsusta tähän arvokkaaseen juhlaan. Tammenlehvän Perinneliitto ry:n puolesta onnittelten ja kiitän Haapajärven Sotaveteraanit ry:tä 50-vuotispäivän ja arvokkaan työnsä johdosta. Tervehdin samalla arvoisaa juhlayleisöä sotiimme 1939-1945 valtakunnallisen perinnetyön puolesta. Ajan väijäämätön riento vie meitä kohti veteraanikauden perinnetulevaisuutta. Sota-aika ja Suomen

jälleenrakentaminen ovat jättäneet arvokkaan selviytymisperinnön, jonka arvoa ja sisältöä on syytä vaalia sukupolvesta toiseen. Pitkän vaikenemisen jälkeen tahdon ovat ilmaisseet sekä veteraanit että kotirintaman elämän kokeneet. Kyse on rauhan-työstä ja kansan sitkeydestä vaikeina aikoina.

Historian tunteminen ja maantieteellisen sijainnin kaiken aikainen oivaltaminen ovat politiikkamme, ta-

loutemme ja kulttuurimme menestyksen kulmakiviä. Ajankohtaisten asioiden ratkaiseminen ja tulevaisuuden valinnat juontavat juurensa aiemmasta kehityksestä. Viime aikoina kansainvälinen ja Suomen sisäinen kehitys on avannut huolestuttavat näkymät. Monista eri syistä maailmasta on tullut epävakaa ja arvaamaton. Suomen talouskehitys on hiipunut EU:n hitaimmaksi, julkinen velka kasvaa, työttömyys

on korkealla, välttämättömät uudistukset estetään kateudella, itsekkyydellä ja ahneudella. Yleinen ilmapääri ei innosta menestymiseen ja välttämättömiin uudistuksiin. Henkinen lama on pahinta myrkkyä tässä tilanteessa. Nyt edellytetään kaikilta vastuuta, älyä, nöyryyttä ja päätöksiä. Kansa on kypsä uudistuksiin kuin monet päättäjät ja etujaan vaalivat organisaatiot.

Sotaveteraanien juhlassa

on oikeutettua käsitellä itäisen Suomen historiaa. Suomen selviytymistarina on puhutteleva ja opettava. Katkeran kansalaissodan tulos toi länsimaisen demokratian. Alistetut torpparit vapautettiin ja kansalaisille jaettiin maata ja metsää omien kotien perustamiseen. Vaikeista oloista lähti lähes puoli miljoonaa siirtolaisiksi Amerikkaan. Jo ennen talvisotaa maa oli peruselintarvikkeista lähes omavarainen

ja kansalaissodan katkeruus lientyi. Pääosalla kansasta alkoi olla myös omakoh- taista puolustettavaa. Tiedot Neuvostoliiton myös suomalaisiin asukkaisiin kohdistamista puhdistuksista kasvativat puolustustahtoa.

Saksan ja Neuvostoliiton 1939 solmima hyökkäämätömyyssopimus salaisine lisäpöytäkirjoinen jakoi Euroopan valtapiireihin. Hitler hyökkäsi Puolaan ja Neuvostoliitto Suomeen ja muualle

valtaapiirialueille. Talvisodan sitkeät torjuntataistelut koko itärajallamme vaativat käsittämättömät ponnistelut kaikilla rintamaloikoilla. Petsamo, Salla, Raate, Kollaa, Summa, Taipaleenjoki, Tolvajärvi, Kannas, Suomenlahti ja muut taistelut vaativat sitkeyden ja uhrin, mutta kestivät. Moskovan rauhassa 13.3.1940 Suomi säilytti itsenäisyytensä, mutta joutui alueluovutuksiin. Kanta-Suomen evakuoitiin 426 000 elinmahdollisuutensa menettänyttä. Pika-asutuslain ja yhteiskunnan turvin evakoille raivattiin elintilaa kotimaassa. Kyse oli omien kansalaisten voimia kysyvistä uudelleen sijoittamisesta.

Saksan suunnattua sota-toimet myös Neuvostoliittoa vastaan, Suomi päätti sen rinnalla 26.6.1941 liittyä sotaan palauttaakseen menetetyt alueet ja taltuttaa kesäkuun sotasuhteen sodanuhana itärajan takaa. Pitkittyvä jatkosota käsitti hyökkäysvaiheen, asemasodan ja Tali-Ihantalan torjuntataistelut vielä saksalaisten tukemana. Rintamatilanteen vaikeutessa Suomi solmi 19.9.1944 Moskovan raskasvoimien välirauhan. Suomi asetettiin Liittoutuneiden komission valvontaan. Talvisodan menetysten lisäksi Petsamo ja Hankoniemen asemasta Porkkalan vuokra-alue liitettiin Neuvostoliittoon.

Suomi veloitettiin 300 milj. kultadollarin sotakorvauksiin, tuomitsemaan sotasylliset, pienentämään armeijaansa, lakkautamaan suojeluskunnat ja lottajär-

jestöt, hävittämään neuvostovastaiset materiaalit ja luovuttamaan akselivaltioiden väestöä ja omaisuutta. Suomen oli luovutettava sotasaalis kunnostettuna ja korvattava Neuvostoliitolle miehittämiensä alueiden omaisuus. Sodissa oli kaatunut yli 92 000 miestä, sota-orpoja 50 000. Menetyksistä ja Lapin sodasta huolimatta maa ryhtyi jälleenrakennukseen ja ratkomaan vaaran vuosien monitahoisia ongelmia.

Vaikka rauhanehdot olivat kohtuuttomat, muihin Neuvostoliiton vaikutuspiiriin kuuluvien maihin verrattuna Suomen asema tulevaisuuden näkökulmasta herätti toiveita. Suomea ei hävitetty suursodan taistelulukenttänä. Siviilejä oli menetetty pommituksissa vain noin 1 000 henkeä. Väestö eli pääsääntöisesti kotiseuduillaan Karjalaa ja Lappia lukuun ottamatta. Suomea ei valtiollisesti alistettu, maata ei miehitetty, suomalaisia ei vaadittu pakkotyöhön Neuvostoliittoon, suomalaiset sotilaita kotiutettiin alistamatta Neuvostoliiton rintamille. Jo varhain, sodan pitkittyessä suomalaisten sotilaiden sisällä jäyhti rasakat huolet sodasta, kotirintamasta, omasta ja läheisten kohtaloista. Suurena pelkona oli tappio ja kohtalot voittajan puhdistuksissa. Pelottavia tietoja tiukki Venäjältä ja alistetuista maista.

Suomalaiset saivat tuomita vihollisen vaatimuksesta sotasyllisensä kotimaassa omien lakien mukaan, ei-

kä ketään teloitettu. Vaikka sotaa seuranneiden vaaran vuosien aikana äärikommunistit tekivät kaikkensa alistaakseen Suomen "Tšekkoslovakian tielle", Suomi sai pitää poliittiset vapautensa. Viisautta osoitti eduskunnan päätös toteuttaa ainoana sotaan käyneenä maana eduskuntavaalit keuhällä 1945. Vaalin tulos, kommunistit 50, SDP 52, Maalaisliitto 50 ja muut 48 paikkaa, osoitti että Suomen kansan enemmistö ei suuntaa "Tšekkoslovakian tielle". Vaalin tulos loi uskoa Suomen selviytymiseen itsenäisenä, mikä avasi lainan saannin sotakorvauksiin mm. Yhdysvalloissa, Brasiliassa ja Ruotsissa.

Neuvostoliitto vaati sotakorvaukset puuteollisuus-, metalli-, kulkuväline-, kaapeli- ja hienomekaanisina tuotteina. Määriin, laatuun ja tekniikkaan nähden vaatimukset olivat kohtuuttomat. Elintasoa laskemalla, kovalta työllä ja tulevaisuuden uskolla velvoitteista selvitettiin. Suomen oli monipuolistettava ja tehostettava tuotantoaan. Samalla kehittyi idän vaihtokauppa, jonka volyymi ylitti sotakorvaustason jo vuonna 1948. Valvontakomissio poistui Pariisin rauhan jälkeen 1947. Suomi-NL-seuran perustamisen johdosta korvausten maksuaikaa jatkettiin kahdella vuodelle. Loppuerä puolitettiin vuonna 1948 YFA-sopimuksen solmimisen perusteella. Suhteet entiseen viholliseen lientyivät kylmän sodan asettelmaan, jossa Suomi lisäsi liikkumavaraa länteen olo-

suhteiden salliessa.

Sotiemme veteraanit järjestäytyivät neljään veteraanijärjestöön; Ensimmäisinä talvisodan invalidit Sotainvalidien veljesliitoksi, seuraavana Sotaveteraaniliitto, sitten Rintamaveteraaniliitto ja viimeisenä Rintamanaisien liitto. Viimeksi mainittu lopetti toimintansa 7.3.2013. Yhteisen tammenlehvätunnuksen kantajat perustivat Veteraaniliittojen valtuuskunnan VEVA:n. Ikääntymisen ja jäsenistön hiipuminen johtivat liittojen yhteiseen päätökseen 23.4.2003 siirtää sotiemme 1939-1945 perintöä Liitoilta perustettavalle Tammenlehvän Perinneliitto ry:lle. Liitot jatkavat edunvalvonta- ja huoltotyötä veteraanien viimeiseen iltahuutoon. Sodan aikakauden 1939-1945 perinteen ja arvojen vaaliminen sekä siirtäminen tuleville sukupolville on Tammenlehvän Perinneliitto ry:n tehtävänä.

Liitto käynnisti varsinaisen työn 2005 Tornion Kansallisessa veteraanipäivässä. Liiton hallitus ja neuvottelukunta ovat yli kymmenen vuotta tunnustaneet ja talenteet sodan aikakauden aineellista perintöä. Arkistot, museot, sankarihautausmuistomerkit, tallennettavat materiaalit säilyvään muotoon, kouluopetus, rajantakaiset muistopaikat, kotirintaman ja taistelurintamien toiminnat, aikakauden lottien, naisten ja lasten työryhmät, veteraanihaastattelut, historian kirjoitus ja historiaseminarit ovat olleet työn kohteina.

Valtioneuvosto on pyytä-

Maaherra Eino Siuruainen.

nyt liitollamme ehdotukset Kansallisen veteraanipäivän viettotavasta tulevaisuudessa. Viimeinen nykymuotoinen Kansallisen veteraanipäivän juhla toteutetaan Lahdessa 2017. Valtakunnallisen tapahtuman ohella kehitetään alueellista perintöä. Siinä tullaan tukemaan veteraanijärjestöjen uudistuvien aluerakenteisiin, lähinnä Sotaveteraaniliiton noin kuudenkymmenen alueen perustaan. Liitot ovat jo nimenneet perintötyön aluevastuhenkilöitä ja käynnis-

täneet yhteisiä hankkeita.

Liittokohtaiset raja-aidat häipyvät ja muiston ylläpitoon osallistuvat yhdessä kaikki toimijat. Liittojen kannattajajäsenet, kunnat, kirkot, maanpuolustusjärjestöt, Kotiseutuliitto, marjat, maa- ja kotitalousnaiset sekä alueen muut järjestöt. Sisällöt muodotuvat jo omaksuttujen toimintojen kehittämiseen kunkin paikallisen sota-ajan kokemusten perustalle. Kyseessä ei ole vain sota-aika, vaan elämä ja jälleenrakentaminen vaaran vuosien ja määrätietoisien kehityksen kautta nykyiseen hyvinvointiin. Sota-aikamme perintötyössä olemme nyt raamatullisesti ilmaistuna lähentymässä "Vanhan liiton" eli sotaa kokeneiden aikakauden kautta kohti "uuden liiton" perintötyöväisyyttä, jonka sukupolvet ovat syntyneet sotien jälkeen. Vanhassa liitossa olemme tallentaneet sota-ajan fyysisen materiaalin ja veteraanien määrittämät arvot sekä tahtotilan. Ne ovat perustana myöhempien sukupolvien suomalaisuudelle ja yhteisen Isänmaan kunkin aikakauden menestyksen rakentamiselle.

Kiitän kutsusta tähän arvokkaaseen juhlaan Haapajärvelle. Minulle sotaorpona ja pitkäaikaisena veteraanityön tekijänä sodan aikakauden historia selkiinnyttää yhä kirkkaammin asenteita ja arvoja, jotka tulisi tuntea myös nykyisten kansallisten ja kansainvälisten ongelmien ratkaisuihin.

Toivotan kaikille mahdollisimman hyvää elämää kohti tulevaa aikaa!

Juhlassa palkittujen joukko koostui järjestöaktiiveista.

Tammisunnuntain juhlassa yleisöä Vaasan Kaupungintalon juhlasalin täydeltä

Maanpuolustusjärjestöjen perinteinen Tammisunnuntain juhla järjestettiin tammikuun viimeisenä sunnuntaina 31.1.2016 Vaasan Kaupungintalossa. Tilaisuuden käytännön järjestelyistä vastasi Pohjanmaan Maanpuolustuskilta. Yleisön osallistuminen juhlaan oli tänä vuonna tavanomaista runsaampaa. Osatekijöinä kiinnostuksen lisääntymiseen olivat varmaankin juhlapuhujaksi saatu Vaasasta kotoisin oleva Merivoimien uusi komentaja, kontra-amiraali Veijo Taipalus sekä juhlan musiikkiohjelmasta toistamiseen vastannut Laivaston soittokunta.

Tuntia ennen klo 16 alkanutta pääjuhlaa Kasarmintorin Perinnemuurilla järjestettiin kunnianosoitus maanpuolustustyölle. Suomen lippua kantanut Raimo Havusela johdatti 20 järjestölipun lippulinan Upseerikerhon edestä Perinnemuurille, missä Per-Erik Fant ja Raimo Latvala laskivat kuusenhavuseppeleen päämuuriin kiinnitetyn vuoden 1918 Vaasan Päämajan muistolaatan kohdalle. Myös Vaasan Sotaveteraanimuseo oli yleisölle avoinna ennen juhlan alkua. Perinnemuurin kunnianosoitukseen osallistuneet ja museossa vierailleet ehtivät vielä nauttia muun yleisön kanssa Peilisalin kahvitarjoilusta ennen juhlan alkua.

Kaupungintalon pääjuhla alkoi Laivaston soittokunnan esittämällä Sibeliuksen Jääkärimarsilla. Soittokuntaa johti sen päällikkökapellimestari, musiikkikommentaja-kapteeni Petri Junna. Yleisö kuunteli Jääkärimarsin seisaaltaan. Soittokunta esiintyi myöhemmin vielä useaan otteeseen juhlassa.

Tammisunnuntain 1918 tapahtumat olivat luonnollisesti esillä juhlan puheissa.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan ansioristillä huomioitut; Juhla Ala-aho (oik.), Lars-Eric Häggman ja Pauli Glader, joka kiitti saajien puolesta.

Tämän kirjoittaja toi tervehdyssanoissaan esiin kansallisen armeijan puuttumisen itsenäistymisen tapahtuessa. Oma kansallinen armeija muodostui vasta Vapaussodan yhteydessä kenraali Mannerheimin johdolla. Runkona olivat vapaaehtoisuuden pohjalta nousseet suojeluskunnat ja jääkärit. Nykyisen vapaaehtoisen maanpuolustustyön juuret ovatkin Tammisunnuntaissa. Amiraali Taipalus korosti puheessaan voimakkaasti Vaasan ja Pohjanmaan roolia Tammisunnuntaina ja koko Vapaussotamme aikana. Nykyisen tehtävänsä mukaisesti hän käsitteli puheessaan perusteellisesti Itämeren asemaa turvallisuuspolitiikassamme sekä suuntaviivoja meripuolustuksen pitkäjänteiseksi kehittämiseksi. Amiraali Taipaluksen puhe on luettavissa kokonaisuudessaan toisaalla tässä lehdessä.

Laivaston soittokunta johdatteli kuulijat juhlapuheen jälkeen juhlan kulttuuriolosuhteeseen. Ensimmäisen ohjelmassa Taipaleenjoki-aiheinen runoesitys. Ilmajoen Musiikkijuhlilla esitettiin muutamaa vuotta sitten ooppera Taipaleenjoki. Oopperan päähenkilöt, kaksi komppanian-

päällikköä, olivat siviilissä runoilijoita. Kyseessä olivat suomalainen Yrjö Jylhä ja venäläinen Jevgeni Dolmatovski. Molempien tuotantoon sisältyi Taipaleenjoki-aiheinen runo, joiden ympärille oopperan tapahtumat rakentuivat. Airi Ropponen-Lindroos oli koostanut runoista vuoropuhelun, jonka hän yhdessä Jussi Hietikon kanssa esitti. Jyrki Paalasen tilaisuutta varten luomat selosoheet antoivat esitykselle hienon lisävärin.

Tammisunnuntain juhlaan on koko 2000-luvun kuulunut kiinteästi Pohjanmaan Maanpuolustuskillan edellisenä syksynä koululaisille järjestämä isänmaallista ja sotaveteraaniaiheinen ainekirjoituskilpailu. Kilpailun tuomaristoon kuuluva Christian Ahlbom esitteli juhlassa lyhyesti viime syksyn kilpailua ja julkisti palkinnonsaajat. Yhteensä 7 kirjoittajaa viidestä koulusta palkittiin rahapalkinnoin. Parhaan aineen palkinnon saanut Oskar Skoglund Korsholm gymnasiumista esitti juhlassa voittoa kirjoituksensa ”Okänd soldat – en talande krigsfiln”. Aineensa Oskar analysoi, miten Edvin Laineen klassikkoelokuva on muokannut

Airi Ropponen-Lindroos ja Jussi Hietikko sekä Jyrki Paalanen sellosoloineen tulkitsivat Taipaleenjoki – aiheisen vuoropuhelun erityisen tunteikkaasti.

Christian Ahlbom esitteli ainekirjoituskilpailussa palkitut sanantaitajat, Oskar Skoglund (oik.), Katri Ala-aho, Alexandra Juthman, Melissa Trojilla, Edla Isaksen ja William Räihä. Elias Keski-Nisula oli estynyt saapumaan tilaisuuteen. Taustalla killan puheenjohtaja Ilkka Virtanen.

hänen mielikuvaansa sodasta sekä antanut perusteet arvostaa ja kunnioittaa sotaveteraanien panosta ja uhrauksia maamme itsenäistymisen turvaamiseksi. Oskar oli valmistautunut esityksensä huolella, minkä seurauksena esityksestä seurasi kuulijoille hieno kokemus. Palkittu aine on luettavissa toisaalla tässä lehdessä.

Ennen juhlan päätösmusiikkia, Laivaston soittokunnan esittämää Toivo Kuulan Nuijamiesten marssia ja yhteisesti laulettua Vaasan

marssia Pohjanmaan Maanpuolustuskilta palkitsi vielä ansiotuneita jäseniään ja yhteistyötahojaan killan ansioristillä ja kunniakirjalla. Lars-Eric Häggman ja Pauli Glader palkittiin erityisesti killan ylläpitämisen Vaasan sotaveteraanimuseon hyväksi tehdystä pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta työstä. Maanpuolustuskoulutuksen Pohjanmaan koulutus- ja tukiyksikön päällikkö Juhla Ala-aho taas on monipuolinen toimija vapaaehtoisen maanpuolustuksen alueella ja edustaa

henkilötasolla useita killalle tärkeitä yhteistyötahoja.

Tammisunnuntain juhlan järjestäneen killan näkökulmasta juhla oli kokonaisuudessaan onnistunut runsasta yleisöosanottoa myöten. Tämä antaa hyvät askelmerkit lähtä suunnittelemaan ja toteuttamaan tulevan itsenäisyysviikon 100-vuotisjuhlavuoden vastaavaa tilaisuutta juhla- ja yleisötoimien yhteydessä.

Teksti: Ilkka Virtanen
Kuvat: Raimo Latvala

Itämeri ja meripuolustuksen kehittäminen Östersjön och utvecklandet av Marinen

Merivoimien komentajan kontra-amiraali Veijo Taipaluksen juhlapuhe Tammisunnuntaina 31.1.2016 Vaasassa.

Aloitin kiittämällä tästä suuresta kunnianpäästä puhumaan teille tammisunnuntaina Vaasassa. Se on minulle kovin mieluisaa ja suuri kunnia kahdestakin erityisestä syystä.

Ensinnäkin sekä Vaasan kaupunki sekä Pohjanmaa ovat

minulle henkilökohtaisesti tärkeitä. Olen syntynyt, kasvanut ja käynyt kouluni täällä. Olen myös aloittanut sotilasurani täällä, enkä pelkästään aloittanut, vaan viettänyt urani ja sotilaselämäni kymmenen ensimmäistä vuotta Vaasan Rannikkopatteriston aitojen sisäpuolella.

Toiseksi on niin, että katsoo asiaa sitten mistä näkökul-

masta tahansa, ei voi olla havaitsematta sitä tosiasiaa, että Pohjanmaa ja erityisesti Vaasa olivat tammi-helmikuussa 1918 tapahtuneiden asioiden keskiössä. Vaasan kaupungin historiallinen yhteys maamme itsenäisyyteen ja myös puolustusvoimiin on siten poikkeuksellisen vahva.

Det är en stor ära att få tala vid högtidlighällandet av ja-

nuarisöndagen just i Vasa. Oberoende av hur man ser på saken, kan man inte undgå att notera det faktum, att Österbotten, och i synnerhet Vasa, stod i centrum för händelserna i februari 1918. Då det gäller vårt lands självständighet spelade Vasa en betydande roll och även bandet till försvarsmakten är därmed exceptionellt starkt. Suomen Senaatti istui 1918

tammikuun lopusta maaliskuun puoliväliin Vaasassa maaherran talossa ja muutti 16.3.1918 tähän rakennukseen, kaupunginvaltuuston istuntosaliin.

Kiitoksena tuesta vaikeina aikoina Senaatti myönsi, ennen siirtymistään Helsinkiin, toukokuussa 1918 Vaasan kaupungille vapaudenristin vaakunaansa liitettäväksi.

Tuossa seinällä näkyvä vaakuna vapaudenristeinen on saanut ympärilleen Senaatin eduskunnalle jättämän lippuehdotuksen mukaisen Suomen lipun.

Takaseinällä meitä valvova kenraali Mannerheim nimitettiin mainitun Senaatin toimesta Suomen tasavallan sotajoukkojen ylipäälliköksi tammikuun puolivälissä 1918. Mannerheim aloitti tuolloin itsenäisen Suomen sotaväen perustamisen juuri täällä Vaasassa, pitäen silloin majaa maaherran talon toisessa kerroksessa. Vaasaan saapuivat kuukautta myöhemmin myös jääkärit. Jääkäreillä tuli sittemmin olemaan erittäin merkittävä asema puolustusvoimien kehittämisessä ja sen johtotehtävissä.

Hyvät kuulijat, siinä vain joitakin perusteita ja taustaa sille, että koen olevani etuoikeutettu ja kovasti ylpeä saadessani puhua teille Tammisunnuntain juhlassa nimenomaan Vaasassa.

Vapausodan katsotaan alkaneen 27.tammikuuta. Päivä on merkittävä itsenäisen Suomen historiassa sekä osoitus sotilasjohtamisen haasteista poliittisen paineiden alla. Punakaarti oli jo 25. päivä saanut kehoituksen käynnistää vallan anastamisen. Samana päivänä hallitus oli lähettänyt sähkeen kenraali Mannerheimille, jossa varoitettiin venäläisten tukevan kapinaa ja lähettävänsä 2000 merisotilasta junalla Pohjanmaalle. Punakaarti aloitti liikekannallepanon 26. tammikuuta ja he nostivat punaisen lyhdyn Helsingin työväentalon toimin valtakumouksen alkamisen merkiksi tammisunnuntain vastaisena yönä.

Ylipäällikön käskystä aloitettiin Pohjanmaalla 28.tammikuuta aamuyöllä venäläisten varuskuntien riisuminen aseista. Voimme todeta, että ylipäällikön ratkaisu toiminnan nopeasta aloittamisesta turvasi hallituksen joukoille mahdollisuuden aloittaa tempaamiseen. Venäläisten joukkojen karkottamisajatus oli johdonmukaista jatkoa itsenäisyyssiirtoon. Siihen oli vaurauduttu jääkäriliikkeellä ja aktivistien perustamilla suojeluskunnilla. Itsenäistymisen jälkeen Suomen hallitus halusi poistaa entisen emämaan mahdollisuudet vaikuttaa maamme asioihin.

Tammisunnuntain tapahtumat ansaitsevat oman juhlaansa ja kunniotuksensa. Ilman tuoloin tehtyjä rohkeita päätöksiä ja tekoiä olisi maamme historia varmasti kirjoitettu jotenkin toisin.

Viimeisten vuosien aikana on puolustusvoimia uudistettu lyhyellä aikavälillä ehkä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Tuo uudistaminen koski koko puolustusvoimia ja jollain tavalla lähes kaikkia puolustusvoimien palvelukses-

sa työskenteleviä. Uudistuksen tavoitteeksi asetettiin aikanaan Suomen sotilaallisesta puolustuskyvystä huolehtiminen, samalla kun puolustusvoimien koko ja toiminta saatettiin tasapainoon rahoituksen kanssa. Kustannusrakennetta korjattiin ja rauhan ajan toimintatapoja ja rakenteita uudistettiin pysyvien kustannussäästöjen aikaansaamiseksi.

Puolustusvoimien näkökulmasta katsottuna iso uudistus vaikuttaa konaisuutena onnistuneen hyvin. Uudistuksen jälkeen puolustuskäytymme vastaa asetettuja tehtäviä ja vaatimuksia muutaman seuraavan vuoden ajan. Huolenaiheena ovat 2010 –luvun viimeisten vuosien budjetit ja erityisesti puolustusmateriaalin rahoitustaso.

Uudistus ei muuttanut puolustusvoimien perustehtäviä. Suomen sotilaallinen puolustaminen on edelleen puolustusvoimien toiminnan ja kehittämisen ydin. Viimeaikaiset Krimin ja Ukrainan tapahtumat sekä toimintaympäristömme sotilaspoliittinen kehitys ja kasvanut sotilaallinen vilkkaus ovat jälleen muistuttaneet meitä puolustusvoimien ja sen henkilökunnan ydintehtävistä sekä erityisesti niihin liittyvistä sekä erityisesti niihin liittyvistä valmiuden ja osaamisen ylläpitämisestä.

Mainittujen kriisien yhteydessä ja Venäjän sen jälkeisessä toiminnassa olemme saaneet varsin konkreettisesti havaita, jopa vain lehdistä viikkamallalla, minkälaisia suorituskykyä Venäjän asevoimilla tällä hetkellä on. Venäjä kykeni strategiseen yllätykseen Krimin valtauksessa. Sotilaallisen voimansa projisointikykyä, eli isojenkin joukkojen nopeaa siirtämiskykyä pitkien etäisyyksien päähän, Venäjä on osoittanut niin Krimin valtauksen yhteydessä, kuin myös sen jälkeen hyvinkin laajoissa sotilaallisissa harjoituksissa. Näistä harjoituksista osa on ollut etukäteen tiedossa ja jotkut ovat alkaneet yllättäen niin sanottuna valmiusharjoituksina.

Venäjällä on mittava asevoimien kehittäminen tähtäävä asevarusteluohjelma. Myös Venäjän laivasto on vastaanottanut uusia aluksia, aluksia joilla on kattavat sensori- ja asejärjestelmät ja joilla vaikutetaan niin merelle kuin maalle. Aseiden kantamat niin ilmaan kuin pintaan ovat merkittäviä. Yhtenä osoituksena tästä on venäläisiltä aluksilta laukaistut risteilyohjukset Syyriaan. Venäjällä on myös edelleen kyky toteuttaa maihinnousuoperaatioita.

Jo vuosia sitten tapahtuneen turvallisuuspoliittisen muutoksen myötä, siis kun Itä-Saksa lakkasi olemasta, Puola ja Baltian maat liittyivät Natoon, siirtyi myös Itämeren turvallisuuspoliittinen painopiste Itämeren eteläosista pohjoisemmaksi.

Viimeaikainen Venäjän aktiivisempi toiminta on edelleen kasvattanut myös Naton läsnäoloa Itämeren alueella. Meneen purjehduskauden aikana Itämerellä ovat harjoitelleet sekä Naton pinta-alusosasto sekä miinantorjuntaosasto.

Euroopan turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen havahduttamisen jälkeen myös NATO päätti heti Walesin huippukokouksessa 2014 vastata tähän muutokseen. Liittokunta hyväksyi tuolloin uuden valmiussuunnitelman perusteet ja päätti perustaa Eurooppaan erittäin korkean valmiuden joukot. Samoin päätettiin, että sotilaallista läsnäoloa itäisissä jäsenmaissa vahvistetaan monin keinoin. Näin on tapahtunutkin, erityisesti Baltian maissa ja Puolassa. Eräänlainen konkreettisempi Venäjän ja Naton välinen vastakkainasettelu oli palannut Itämerelle ja sen ympäristöön.

Kylmän sodan jälkeen olimme tilanteessa, jossa tällaisen sotilaallisen vastakkainasettelun oletettiin vähenevän. Ukrainan ja Krimin kriisit ja niiden seurannaisvaikutukset ovat osoittaneet, että tilanteet muuttuvat nopeasti. Venäjän merivoimien kasvanut suorituskyky sekä läsnäolo ja sen harjoitus- ja koetoiminta Itämeren eri alueilla ovat kasvaneet merkittävästi. Tämä on vaatinut myös Suomelta yhä useammin valvonnan tehostamista, alusten tunnistusten varmentamista sekä aktiivista läsnäoloa merellä. Suomessa on tavoitteena 100 prosenttisesti tunnistettu tilannekuva Suomenlaivueen alueella. Tunnistustehtävien kasvu on ollut merkittävä viimeisten kahden vuoden aikana.

Kuvaamalla Itämeren alueen turvallisuuspoliittinen kehitys ei tarkoita sitä, että Suomen ja suomalaisten tulisi tuntea itsensä uhatuiksi. On kuitenkin niin, että vaikka meihin ei nyt kohdistukaan sotilaallista uhkaa, on meidän keskeyttämättä seurattava lähialueemme sotilaallisen toiminnan kehitystä, tehtävä oikeita johtopäätöksiä ja kehitettävä toimintatapoja me ja kalustoamme sekä pidettävä yllä tilanteen kulloinkin edellyttämää valmiutta.

Merivoimien alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaamiskyky sekä kyky turvata kauppameriliikenne ja Suomen merelliset yhteydet ovat osa puolustusvoimien ennaltaehkäisyä ja yhteiskunnan toimivuuden turvaamista. Itämerellä on Suomen yhteiskunnalle ja sen toimivuudelle aivan ratkaiseva merkitys, liikkuaan ulkomaankaupastamme lähes 90 % itämeren kautta.

Östersjön är, vad trafikvolymerna beträffar, ett av de livligast trafikerade sjöområdena i världen. Sjötrafiken påverkas av tränga passager, farleder som löper genom

skärgården och grunda vattenområden. Havsområdet är för alla dess kuststater en viktig transporttratt för material, människor, energi och information. Enligt nuvarande prognoser kommer sjöförbindelsernas betydelse i Östersjöområdet att öka även framöver.

För Finland är Östersjön och sjöförbindelserna av yttersta vikt. Östersjön har alltid varit vår port mot världen. Av Finlands utrikeshandel sker ca 90 procent med fartyg via Östersjön. Den globala världens influenser har förändrat strukturen i vårt samhälle och vårt land är inte längre så självförsörjande som det har varit under tidigare år. Det faktum att vårt samhälle är beroende av sjöfarten framträder härigenom allt tydligare.

Genom sjötrafiken ökar antalet mångfacetterade hot. Det ökande antalet fartyg innebär en ökad risk för olyckor och miljökador. Östersjöns ekonomiska betydelse lockar såväl statliga som icke statliga aktörer att använda sig av asymmetriska medel samt möjliggör smuggling och annan organiserad brottslighet. Vi kan svara mot dessa hot endast genom nationell och internationellt samarbete.

Suomella on itsenäinen riittävän uskottava puolustuskäyky, joka on rakennettu toimintaympäristöömme, annettuja resursseja ja uhkakuvaa vastaavaksi. Puolustus perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, alueelliseen puolustukseen sekä sotilaalliseen liittoutumattoomuuteen.

Meripuolustuksen kehittäminen perustuu merivoimille annettuihin tehtäviin, joista tärkein on kotimaan puolustaminen. Tämä tehtävä pitää sisällään alueellisen koskemattomuuden turvaamisen, meriyhteyksien suojaamisen sekä mereltä suuntautuvien hyökkäysten torjunnan. Merivoimilla on myös merkittävä vastuu Ahvenanmaan puolustamisesta. Merivoimilla on lisäksi oltava kyky tukea muita viranomaisia sekä osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan.

Meripuolustus on oleellinen osa Suomen merellistä kokonaisturvallisuutta. Merivoimien suorituskykyä käytetään myös muiden merellisten viranomaisten tukemiseen. Edellytys tälle työlle on ollut verkottuminen muiden merellisten turvallisuus toimijoiden kanssa. Tämä yli 20 vuotta käynnissä ollut lääkäteinen järjestelmä on luonut hyvän yhteistoiminnan kulttuurin. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat rajavartiolaitos, liikennevirasto sekä merenkulun turvallisuusvirasto. Hyviä esimerkkejä yhteistyöstä ovat merellisen tilannekuvayhteistyö sekä öljyntorjunnan järjestelyt.

Meripuolustuksen rakentaminen ja uudistaminen edellyt-

tää vuosikymmenen työskentelyä. Tämän vuoksi kehittämistä on tehtävä resurssilähtöisesti, kuitenkin pitäen mielessä miten nopeasti turvallisuustilanne lähialueellamme voi muuttua. Tällä haluan tuoda esille sen, että viimeaikaiset muutokset turvallisuustilanteessa eivät ole muuttaneet kehittämistuamme vaan pikemminkin vahvistaneet aikaisempaa näkemystämme. Olemme pitäneet kiinni perinteisistä kansallisen ratkaisumme liittyvistä periaatteista, emmekä ole positiivisen turvallisuuskehityksen huomassa syyllystyneet vauhtisokeuteen.

Merivoimien materiaallisen kehittämisen pääkohtia

Suomen meripuolustuksen asevaikuttaminen perustuu kahden pääseen; meritorjuntaohjauksen ja merimiinan käyttöön. Meritorjuntaohjuksilla, joita meillä tällä hetkellä on sekä ajoneuvolaveteilla kuin myös aluksilla, pyritään vaikuttamaan syvässä alueella ja niiden pitkän kantaman avulla kyetään muodostamaan torjunnalle painopiste. Tulemme uusimaan pintatorjuntaohjauksen tämän vuosikymmenen lopussa.

Miinasodankäynti on meidän toimintaympäristöömme yksi tehokkaimmista ja voisi sanoa myös, että yksi kustannustehokkaimmista keinoistamme rajoittaa vastustajan toimintaedellytyksiä. Suomi on yksi harvoista maista, jotka aktiivisesti edelleen kehittävät miinoja. Otimme tänä keväänä vastaan ensimmäisen erän uusia, kotimaista tuotantoa olevia, pohjamiinoja. Miinasodankäynti edellyttää taistelualuksia, jotka kykenevät suorittamaan tehtävänsä kaikissa sää- ja keliolosuhteissa sekä pystyvät tehtävänsä aikana suojaamaan omaa toimintaansa ja vaikuttamaan tehtävään kohdistuvia uhkia vastaan.

Tämän päivän taistelussa mikään yksikkö ei voi selvitä ilman ilmatorjuntasuojaa. Taistelualuksemme ei miinalaivat ja ohjusvenet on varustettu moderneilla ilmapuolustuksen kykenevillä tukilla sekä ilmatorjuntaohjuksilla, joilla suojataan ensisijaisesti oma toimintamme. Taistelualuksemme kykenevät kuitenkin tukemaan myös muita puolustushaaroja ilmapuolustukseen liittyvissä tehtävissä ja merivoimilla onkin muun muassa pääkaupunkiseudun ilmapuolustuksessa oma keskeinen roolinsa. Ilmavalvontakyvyn ja ilmatorjunnan uudistamisen tarpeet arvioidaan uusien alushankkeiden suunnittelutyön yhteydessä.

Vedenalainen sodankäynti on suomessa perustunut kiinteään vedenalaiseen valvontaverkkoon, jota tuetaan liikkuvien yksiköiden painopistemäisellä käytöllä. Moderni vedenalainen sodankäynti edellyttää

havaitsemisen ja löytämisen lisäksi myös uutta ja parempaa kykyä vaikuttamiseen. Niinpä tulevien vuosien suunnitteliimme sisältyy myös torpedoasen hankinta.

Vära kustförband håller på att förändras från ett fast kustartilleri till rörliga enheter, som sammanställer lägesbild, skyddar de stödområden som fartygsenheterna behöver samt slår motståndare som har bitit sig fast i skärgården. Kustförbandens prestationsförmåga förbättras genom utveckling av rörligheten med de nya stridsbåtarna av JEHU-klass och genom utveckling av ledningssystemet och eldkraften.

Merivoimien tehtävien toteuttaminen edellyttää modernia taistelualuslaskalustoa. Taistelualuksilla toteutetaan alueellisen koskemattomuuden suojaamisen, suojataan kaupameriliikennettä sekä torjutaan mereltä suuntautuvia hyökkäyksiä. Pääosaa näistä tehtävistä on mahdollista toteuttaa kaukaa mantereelta, vaan ne edellyttävät jatkuvaa merelläoloa. Laivastojoukkomme kehitetään peruskorjaamalla Pansio-luokan miinalaivat sekä Hamina-luokan ohjusvenet. Nämä alukset jatkavat palveluksessa 2030-luvulle asti.

Uudishankintoina olemme parhaillaan vastaanottamassa uutta miinantorjunta-alusluokkaa. Tämä uusi Katanpää-luokan miinanajajamme on varustettu moderneilla sensoreilla ja etsintävälineillä jotka on optimoitu Itämeren alueen haasteisiin olosuhteisiin.

Merivoimien kehittäminen kannalta ehdottomasti tärkein hanke on uusi Laivue 2020-luokka. Puolustusministeri Niinistö käynnisti hankkeen syyskuussa 2015, mutta päätöstä on edeltänyt lähes kymmenen vuoden tutkimustoiminta. Uudella alusluokalla korvaamme, valitettavasti jo elinkaarensa pään saavuttaneen Vaasan kaupungin kummilaitaan, miinalaiva Pohjanmaan sekä 2020-luvun puolivälissä vanhentuvat Hämeenmaa-luokan miinalaivat sekä Rauma-luokan ohjusvenet.

Uudella alusluokalla tulee olemaan kyky toimia Itämeren alueen kaikissa sääolosuhteissa, kyky liikkua kauppa-aluksia nopeammin, kyky vaikuttaa vastustajaan ilmaan ja pintaan sekä kyky miinoittaa kaikissa olosuhteissa. Lisäksi alusten on kytettävä toimimaan johtolukkinsa sekä osallistumaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Uudella laivueella varmistetaan merivoimien tehtävien toteuttaminen 2050-luvulle asti. Suorituskykyvaatimuksista johtuen alusten koko tulee olemaan suurempi kuin meidän nykyisten alusten. Kuten ymmärrätte, olemme merivoimissa, ei pelkästään euromääräisesti, mutta myös

teknisesti erittäin haastavan hankkeen edessä.

Merivoimat on osallistunut kansainväliseen kriisinhallintaan aktiivisesti. Olemme lähettäneet pinta-aluksen Afrikan rannikolle ja alustarkastusjoukkomme on osallistunut useamman kerran operaatioihin. Olemme tälläkin hetkellä alustarkastusjoukolla mukana EU:n operaatiossa Välimerellä. Tuo kyseinen joukkomme toimii saksalaiselta alukselta ja operaation tavoitteena on ihmiskalajutukseen liittyvän toiminnan estäminen ja Eurooppaan suuntautuvan laittoman maahanmuutos vähentäminen.

Merivoimat on lisäksi osallistunut Naton ja Euroopan Unionin valmiuteen rannikkojoukoilla. Vuonna 2017 olemme jälleen osallistumassa miinalaivalla NRF-valmiuteen yhdessä Ruotsin merivoimien kanssa. Näistä operaatioista saamme arvokasta tietoa ja osaamista oman toimintaamme ja kansallisen puolustuksen kehittämiseen.

Även om vår försvarsösningsgrundar sig på vår självständiga prestationsförmåga stöder sig värt system i allt högre grad på internationell samarbete. Grunden för detta stöd uppstår under normala förhållanden genom att skapa internationell interoperabilitet. För Finland är den mest betydelsefulla faktorn det bilaterala samarbetet med Sverige. Sverige är en naturlig partner, eftersom vi har likadana värderingar, en likadan verksamhetskultur och dessutom har vi en gemensam marin historia. Vi känner till förhållandena i Östersjön och grunderna för vad personalen måste behållas.

Samarbetet mellan den finska och svenska marinen har grundat sig på de samövningar som vi inledde redan på 90-talet och som har fortgått med olika grader av intensitet i över tjugo år. Enligt min uppfattning är den vision som våra sjöstridskrafter tillsammans har utformad logisk och genomförbar. Vi har övergått från att söka samarbetsmöjligheter till att verkställa dem. Grunden för att utveckla verksamheten är att öva tillsammans, koordinera verksamheten och planeringen och eventuella gemensamma materialanskaffningar.

Olen vakuuttunut, että yhteistyö Ruotsin kanssa antaa kasvavia mahdollisuuksia. Tästä käytän esimerkkinä keskusteluja Ruotsin merivoimien vuosiseminaarissa tällä viikolla. Olemme ruotsalaisen kollegani kanssa kovin yksimielisiä siitä miten asioita voidaan viedä eteenpäin ja miten suoriutuskäytämme voidaan yhteistyön avulla kehittää. En kuitenkaan näe, että voimme tehdä kovin radikaaleja suoriutuskäytämisiä. Molemmilla mailla tulee myös jatkossa olla riittävät, toisiaan tukevat

merelliset suoriutuskäyt. Me tarvitsemme myös jatkossa suomalaisen maas, meri ja ilmapuolustuksen.

Palaan lopuksi vielä Tammsunnuntaihin ja mitä niinä aikoina tapahtui merellä. Pohjanlahti oli vahvasti jäässä ja lisäksi venäläiset olivat maailmansodan aikana miinoittaneet Pohjanlahtea. 27.1.1918 Vaasan satamasta lähtivät merelle höyrylaivat Miran, Poseidon ja Virgo jäänmurtajia Sampom avustamana. Sampo päätti olla palaamatta satamaan ja aluksella ollut venäläinen komissaari poistettiin jälle. Kaksi veehköä tämän jälkeen Sampo avusti Saksasta aselastin noutaneet Miran ja Poseidonin Vaasaan. Sampo avusti myös jääkäreiden pääjoukon saapumisen Vaasaan 25.2.1918. Alusten mastoissa liehuivat tuossa seinällä näkyvän lippuhoidotuksen mukaiset punakeltaiset itsenäisen Suomen liput. Sampo ja muut murtajat muodostivat itsenäisyydemme alussa myös osan Suomen laivastoa.

Myös nämä tapahtumat jo liki sata vuotta sitten osoittavat Itämeren merkityksen suomalaiselle yhteiskunnalle ja maanpuolustukselle. Itämeri on Suomelle yhteiskunnallisesti äärimmäisen tärkeä. Tämän vuoksi meillä on oltava suoriutuskäyt merivoimat. Viimeiset vuodet ovat osoittaneet, että turvallisuustilanne alueella voi muuttua. Meidän on kyettävä yhdessä arvioimaan tilanteen kehittymistä ja vedettävä siitä tarvittavat johtopäätökset.

Vaikka puolustusratkaisumme on itsenäinen puolustus, tarvitsemme yhteistyötä Itämeren alueella. Suomen merivoimien tilanne on tällä hetkellä hyvä, mutta teemme runsaasti töitä jotta kykymme vastaavat toimintaympäristömme muutoksia myös 2020-luvulla. Suomen merivoimien tavoitteena on olla ammattitaitoinen, uskottava ja iskukykyinen merellinen toimija. Puolustusratkaisumme on kyettävä suojamaan meriyhteistyä ja tässä tehtävässä Merivoimien roolia ei voida korvata. Lyhyesti sanottuna Merivoimien on oltava merellä, edessä ja valmiina.

Pohjanmaa on aina ollut maanpuolustushenkilöiden maa-kunta ja uskon, että sellaisena se myös pysyy. Viimeisten vuosikymmenten aikana kehitys on johtanut siihen, että perinteistä joukko-osastoja on siirretty ja toimintaa on keskitetty isommiksi kokonaisuuksiksi muualle maahan ja varuskuntia on suljettu. Pohjalaisten maanpuolustustahto kuitenkin säilyy ja se näkyy vahvana reseriviläis- ja maanpuolustusratkaisujärjestötoimintana. Pohjanmaalta saamme puolustusvoimiin maanpuolustustahtoisia nuorisoväestöjä jatkamaan varusmiespalvelukseen ja myöhemmin myös aktiivipalvelukseen.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan järjestämän isänmaallis- ja sotaveteraaniaiheinen ainekirjoituskilpailussa palkittuja sanataitajia:

Nuoret veteraanien työn jatkajina

Nuorimies istahtaa junan lattialle vaihdettuaan ensin istumapaikkaa useita kertoja – varusmies kun on, omaa paikkaa ei ole. Tuskainen kotimatka tulossa lattialla istuen, aikamoista kyykättämistä tämäkin. Vielä raskaan metsäleirin päätteeksi tällainen kohtalo? Johan on aikoihin eletty. Firan maksama kotimatka kuitenkin –luojan kiitos.

Kansallista veteraanipäivää on Suomessa vietetty vuodesta 1987 lähtien vuosittain huhtikuun 27. päivänä, sotiemme veteraanien kunniaksi. Veteraanime sekä edesmenneiden sukupolvien me suomalaisen sisu, vahva yhteishenki sekä perikäsiantamattomuus sodissamme, huolimatta vaikeista olosuhteista tai puutteellisesta varustuksesta –oli vaivan arvoista. Saamme elää itsenäisessä Suomessa, hyvinvointiyhteiskunnassa, joka monille muille on vain kaukainen haave. Isänmaamme puolesta sotineet jaksivat uskoa ja luottaa parempaan huomiseen, parempaan tulevaan. Kaiken sekasorron ja epävarmuuden keskellä oltiin valmiita vuodattamaan verta, hikeä, kyyneleitä. Oman kotimaamme, Suomen itsenäisyyden puolesta.

Esimerkillään veteraanit ovat jättäneen nuoremmille sukupolville itsenäisen maan, hyvinvointivaltion, jossa koulutus ja terveydenhuolto ovat maailman kärkeä. Valtion, joka itsenäisyydellään takaa tulevaisuuden myös lapsillemme ja lapsenlapsillemme. Nämäkään asiat eivät silti ole tulleet ilmaiseksi, vaan ne ovat vaatineet suuren määrän työntekoa maamme kehittämiseksi. Kirjoitan tätä kirjoitusta lukio-opiskelijana, kilpaurheilijana, lähtöleiväsuodissa armeijan harmaisiin astuvana naisena. Näille ja monille muille asioille edellytyksenä on ollut valtiomme itsenäisyys ja demokratia. Moni sotiemme veteraani on maksanut kovan hinnan, jotta tänä päivänä me saisimme elää turvallisessa

itsenäisessä maassa, jossa tällä hetkellä elämme. Se on etuoikeus, kunnianarvoinen asia, jota ei tule pitää itsestään selvyytenä. Nykyaikana tämän kaiken suoriuttamisen, kiireen, stressin sekä sosiaalisen median keskellä helposti unohtamme antaa arvoa omalle isänmaallemme. Ovathan asiat aina olleet näin ja näinhän ne tulevat jatkossakin olemaan, vai tulevatko?

Sanotaan että on lottovoitto syntä Suomeen. Tuon voiton eteen on myös tulevaisuudessa tehtävä töitä, jotta myös jälkipolville olisi mahdollisuus elämään tässä itsenäisessä maassa. Maanpuolustus kuuluu kaikille, ikään tai sukupuoleen katsomatta. Jokainen Suomen kansalainen on velvollinen puolustamaan maataan, Suomea. Vaikka naisten ja miesten asema asevelvollisuuden saralla ei ole tasa-arvoinen, on kuitenkin muistettava se tosiasia, ettei vuosikymmenten takaisissa sodissa olisi pärjätty ilman naisia ja nuorukaisia. Työt kotirintamalla oli hoidettava, lasten menettävänsä "lapsuutensa" ja joutuessaan täyttämään isänsä saappaat agriaariyhteiskunnassa töitä tehden, samalla kantaen suurta huolta nuoremmista sissaruksistaan. Aseisiin tartuttamisen takana on myös paljon tätä hiljaista, arvokasta työtä, jota ilman ei selvitä. Asevelvollisuus, johon varusmiespalvelus kuuluu yhtenä osana, on jokaisen suomalaisen miehen velvollisuus. Oli kyseessä sitten 165, 255 tai 347 päivää varusmiespalveluksessa, on se melkoisen lyhyt aika. Pieni aika ja hinta aikoinaan itsenäisyytemme puolesta taistelijoiden rinnalla. Yksi vuosi meidän nuorten elämästämme. Vuosi, jonka ainakin itse kokeneemminkin etuoikeutena, että vain kantaan oman korteni kekoon ja toimia maamme hyväksi, veteraanejamme kunnioittaen. Oma asenteemme on se, joka vaikuttaa toimintaamme ja siihen, millaisessa valossa asiat näemme.

Kun on saanut syntä itse-näiseen Suomeen ja elää sekä lapsuutta että nuoruuttaan turvassa sodalta, on lähes mahdoton osata kuvitella millaista olisi

syntä ja elää sodan murtamassa maassa. Sellaisessa maassa, jollainen Suomekin on aikoinaan ollut. Maa, jossa isoisoisämme ja –äitimme tekivät kaikkensa isänmaansa hyväksi. Kuulemme kertomuksia isovanhemmiltamme ja opiskelemme Suomen historian käännökotiä, mutta silti emme voi täysin ymmärtää tuon ajan arkea ja sodan kurjuutta, mutta sotaveteraanime ja sukulaisemme tiedävät tuon todellisuuden. Hiljaisen tiedon, kertomusten ja kokemusten siirtäminen eteenpäin sukupolvelta toiselle on jotain sellaista, mitä emme kouluissa voi oppia. Sellaista, joka muistetaan pitkään ja joka luo nuorisoomme yhteenkuuluvuutta, muistuttaa samalla suomalaisista juuristamme.

Veteraanime arvokasta työtä me nuoret voimme jatkaa esimerkiksi Reserviläisliiton tai Maanpuolustusyhdistyksen toimintaan osallistumalla. Kertausharjoituskirjeen kilailaasta postiluukusta, on kertaamaan lähteminen oma arvokas osoituksensa itsenäistä isänmaatamme kohtaan. Myös Sotiemme Veteraanit –keräyksiin osallistuminen ja lahjoittaminen tukevat veteraanime kunnioitettavaa työtä. Aivan yhtiäillä omasta fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisestakin terveydestä huolehtiminen on osoitus maanpuolustuskelpoisuudestamme. Niin omasta itsestä kuin läheisistä huolehtiminen on huomionarvoinen asia.

Veljeä ei jätetä – nuoria ei unohteta. Vuoden 2013 Veteraanipäivän teema. Sotiemme veteraaneja ja maamme vanhuksia ei tule unohtaa, kuten ei myöskään maamme nuorisoa. Usko ja luotto meihin nuoriin tulisi olla mahdollisimman vankka, sillä Suomen nuorisoa on tulevaisuus.

Joka ilta me Suomen nuoret saamme olla kiitollisia, että saamme mennä nukkumaan ilman Molotovin kardioiden käyttöä, ilman pommikoneiden jylisevää ääniä kattojemme yläpuolella, ilman kovin suurta pelkoa huomisesta. Ja joka aamu saamme olla kiitollisia ja siunattuja, että saamme herätä

uuteen päivään ilman että kotimme ovat raunioina tai perheemme kuolleina. Aina asiat eivät ole olleet meillä Suomessa näin hyvin, vaikka mediassa kuinka puhutaankin siitä miten yhteiskunnassamme menee tällä hetkellä "huonosti". Silti suhteessa entisaikoihin tai moniin muihin maihin tällä hetkellä, meillä Suomessa asiat ovat hyvin. Viime aikaiset tapahtumat jos mitkä ovat tämän osoittaneet.

Nuorimies istuu junan lattialla mietteliäänä: tuntuu epäoikeudenmukaiselta joutua näin kohdelluksi. Tässäkö seisoo kiitos siitä, että suoriutan varusmiespalvelustani valtiolle?

Tälle kuvitteelliselle nuorukaiselle jaksais ajatukseni: Seuraavan kerran kun tulet miettiä nekin kohtaloasi esimerkiksi VR:n junanvaunun lattialla istuen, olethan kiitollinen siitä, että saat matkustaa lämpimässä junassa, jossa mahdollisuuksien mukaan tarjontaan kuuluu jopa ravintolavaunu. Jos hetkeksi käännät ajatuksesi sodissamme taistelleisiin veteraaneihin ja tulet tarkasteleeksi heidän arkeaan, huomaat että asiasi matkustamon lattialla ovat oikeastaan varsin hyvin. Vaihdohtoina olisi voinut olla kotiin hiittäminen -30 asteen pakkassäässä alkeellisessa varustuksessa. Rintamalla oli rankkaa, sekin kesti, ja tehtiin se mikä voitiin. Isänmaamme Suomi on itsenäinen. Kotimaa junan lattialla on pieni hinta siitä. Meillä nuoreilla on todella aihetta kiitokseen.

Katri Ala-aho
Vaasan lyseon lukio

Okänd Soldat – en talande krigsfilm

Filmen okänd soldat är känd bland så gott som alla Finlandare och är antagligen en av de första krigsfilmer unga finlandare ser. Tryggt sitter vi i hopkurade i soffan och beskådar krigets hemskheter under Självständighetsdagen. Men är denna film endast historiskt berättande om hur det gick till? Eller har den blivit mera än så? Har den inte väckt en tacksamhet gentemot krigets hjältar, inspirerat oss och fått oss att inse värdet av vårt eget land.

De krigsfilmer som gjorts om vårt land skiljer sig från majoritet av sådana filmer. Den amerikanska försköndade filmkulturen med den orubbliga hjälten i spetsen verkar inte ha smittat av sig på Lai-

nes vision då han regisserade filmen Okänd soldat. Den har, i mitt tycke, en sund inställning till kriget och den visar en mer verklighetstrogen bild.

Mina farföräldrar var båda inblandade i kriget. Min farfar stod själv i kriget och min farmor kom från karelen och var en så kallad "Lotta". Hon hjälpte till i kriget med att koka mat åt soldaterna. Men mina farföräldrar ville inte prata om kriget, speciellt farfar. Jag tror att att vid fronten skada en annan människa med gevär och bajonet skadar även en själv. De krigsveteraner som stod var inte endast villiga att dö för sitt land, de var villiga att döda för att försvara sitt fosterland. Men min farfar, som så många andra, ville helst glömma vad

som hänt på fronten och pratade nästan aldrig om det.

Därför har denna film, som visas på självständigheten, blivit en stor del av min bild av kriget. Jag anser att filmen ger en negativ bild av krig. Den visar även rädslan och sorgen hos finlandarna och berättar om att krig aldrig har ett bra slut. Dessutom skildrar filmen finlandarens mörka sida då det rent utav "slaktas" oförberedda ryssar helt kallt och utan barmhärtighet. Detta kan ses som oetiskt men var kanske oundvikligt då krigets lag gäller och antingen slaktade de finska soldaterna de ryska trupperna då de var oförberedda eller så blev de nedskjutna av dem nästa dag.

Vi ungdomar idag var inte med i kriget och vet inte hur

krigets verklighet var. Vi kan bara läsa oss in på det material som berättar om händelserna. Så denna film har fått oss att lite bättre förstå vad våra krigsveteraner gått igenom och uppfört för att vi ska få växa upp i ett fritt, vackert och självständigt Finland. Men vi kan nog aldrig begripa krigets allvar, och så får vi hoppas att det förblir.

Oskar Skoglund

Vasemmalla, Matti Vatka res. majuri Vetelistä ja Erkki Laide res. kapteeni Kaustiselta palkittuina Sinisellä Ristillä vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä.

Toiminnasta Vapaussotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistyksessä palkittiin Sinisellä Ristillä vasemmalta, Aulis Karvonen Vetelistä, Seppo Kattilakoski, Kaustiselta, Kalevi Lindfors Halsualta, Heikki Pöytäri Kannuksesta, Matti Uusi-Rauva Lohtajalta ja Juhani Vitka Kokkolasta.

Vapaussotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistys ry vietti Tammisunnuntaita 2016 Halsualla

Tammisunnuntaita, Vapaussodan alkamisen muistotilaisuutta kokoonnuttiin viettämään 31.1.2016 ensimmäistä kertaa Halsualla, jossa järjestelyistä vastasivat perinneyhdistyksen lisäksi kunta ja seurakunta.

Tilaisuudet alkoivat Halsuan kirkossa pidetyllä jumalanpalveluksella, jossa olivat esillä Suomen lipun lisäksi Vapaussotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistyksen lippu ja jatkosodan aikaisen keskipohjalaisyrykmentin JR29 lippu. Jumalanpalveluksessa saarnasi rovasti Heikki Hurskainen ja liturgina Vetelin kirkkoherra Vesa Parpala. Kanttorina Anni-Mari Kentala.

Jumalanpalveluksen jälkeen siirryttiin lippukulkueessa kirkkopihalle, jossa laskettiin havuseppele Vapaussoturien sekä viime sotien 1939–45 sankarien muistomerkeille, ja laulettiin Isänmaan virrestä neljä säkeistöä. Seuraavana oli ohjelmassa maittava lounas Seurakuntatalolla, josta siirryttiin muistotilaisuuteen Koulukeskukseen.

Lippujen saapuessa juhlapaikalle lauloi yleisö seisaaltaan, kanttori Anni-Mari Kentalan säestämänä Lippulaulun. Tilaisuuden juontaja, perinneyhdistyksen hallituksen jäsen, Kalevi Lindfors toivotti tilaisuuteen saapuneen juhlaään terve-tulleiksi. Samalla hän kertoi tapahtumien taustaa Tammisunnun-taille ja Vapaussodalle sekä niihin johtaneista tapahtumista.

Vetelin poikakuoro johtajanaan Simo Kangas, esitti Finlandia hymnin ja Tämä taivas tämä maa, jonka jälkeen vuorostaan esiintyi Raila Järvelän johdolla

Juhlapuheen piti Timo Siukosaari, Vapaussodan Perinneliiton kunniapuheenjohtaja.

Risto Hotakainen esitti isänsä mestaripelimanni Otto Hotakaisen säveltämän ”Lokakuun Polkan”, säestäjinään Anni-Mari Kentala, urkuharmooni ja Raila Järvelä viulu.

jousiyhtye Viskurit. Yleisö sai nauttia rautaisannoksen kuuluisaa paikallista kuorolaulua ja musiikkia. Juhlapuheen tilaisuudessa piti Vapaussodan Perinneliiton kunniapuheenjohtaja Timo Siukosaari. Hän on myös jär-

jestävän yhdistyksen, Vapaussotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistyksen kunniapuheenjohtaja.

Puheessaan hän kritisoi median asennetta Vapaussotaan, josta mielellään käytetään muita nimityksiä

mm. kansalaissota ym. Oliko kansalaissodasta pitänyt käydä rauhanneuvotteluja Neuvosto-Venäjän kanssa Tartossa 1920. Vapaussodassa maa vapautettiin Neuvostovenäjän miehitysjoukoista ja tammikuussa 1918 työväestön Helsingissä aloittama kapina maan laillista hallitusta vastaan kukistettiin.

Vapaussotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistyksen puheenjohtaja Seppo Yli-Norppa ja varapuheenjohtaja Reino Porko jakoivat huomionosoituksia.

Vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä pitkään vaikuttaneet, rehtori ja res. majuri Matti Vatka Vetelistä sekä agrologi ja res. kapteeni Erkki Laide Kaustiselta palkittiin Vapaussodan Perinneliiton kunniamerkillä Sinisellä Ristillä.

Heidän lisäksi sama kunniamerkki luovutettiin myös Vapaussotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistyksen toiminnassa oleville Aulis Karvonselle Vetelistä, Seppo Kattilakoskelle Kaustiselta, Kalevi Lindforsille

Halsualta, Heikki Pöytäri-
le Kannuksesta, Matti Uusi-
Rauvalle Lohtajalta ja Juhani
Vitkalle Kokkolasta.

Lisäksi luovutettiin Vapaussodan Perinneliiton Kunnakiilpi yhteistyökumppaneille Halsuan kunnalle ja Halsuan seurakunnalle Halsuan kunnanjohtaja Anneli Kentala ja kirkkoherra Jouko Heikkinen käyttivät tervehdys puheenvuorot ja kiittivät kunnan ja seurakunnan puolesta saamistaan huomionosoituksista. Lisäksi he ilmaisivat tyytyväisyytensä tilaisuuden johdosta ja kertoivat omia sodanjälkeisiä muistojaan vanhempiensa vaiheista.

Päätteeksi kuulumme viulumusiikkia, mestaripelimanni Otto Hotakaisen säveltämän Lokakuun polkan esitti hänen poikansa Risto Hotakainen. Häntä säestivät Anni-Mari Kentala urkuharmooni ja Raila Järvelä viulu.

Puheenjohtaja Seppo Yli-Norppa kertoi perinneyhdistyksen toiminnasta päätösaikoinaan, ja toivotti asiasta kiinnostuneet tulemaan mu-

kaan perinnetyöhön. Vapaussotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistys toimii kaikkien niiden sotien perinteen vaalimiseksi, joita on käyty itsenäisyytemme ja Vapaustemme saavuttamiseksi ja puolustamiseksi.

Tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Maamme lauluun, jonka jälkeen liput poistuivat ja oli päätöskahvin vuoro. Tilaisuuden tarjoilusta vastasivat kunta ja seurakunta.

Päätöskahvin jälkeen pidettiin perinneyhdistyksen vuosikokous, jossa käsiteltiin vuosikokoukselle sääntöjen mukaan kuuluvat asiat.

Kokous totesi, että jäsenmäärä on kehittynyt suotuisasti ja talous kunnossa, jolloin puheenjohtaja ja entinen hallitus valittiin jatkamaan alkavalla toimikaudella.

Mainittakoon, että paikalla olleet Perhon edustajat esittivät toivomuksen, seuraavan Tammisunnuntain tilaisuuden 2017 järjestämisestä Perhossa, jonka kutsun perinneyhdistys otti vastaan.

Seppo Yli-Norppa

Yleisöä tilaisuuteen oli saapunut kiitettävästi eri puolelta maakuntaa.

Svarta korsets fana

Finländska inbördeskriget var en länk i den blodiga händelsekedja som började med "skotten i Sarajevo" i juli 1914. Den serbiske nationalisten Gavrilo Princip sköt då ihjäl den österrikiske tronföljaren ärkehertig Frans Ferdinand och hans hustru Sophie von Chotek. Det ledde till en politisk kris och den kulminerade i en öppen konflikt mellan stormakterna, som till slut resulterade i att första världskriget bröt ut 1.8 1914.

I Finland, som på den tiden hörde till Ryssland, placerades den 42:a armékåren under ledning av Juri Danilov sommaren 1914. Dess uppgift var att försvara landet, främst då Finska viken men också de österbottenska hamnarna. Av dessa var Kristinestad och Kaskö viktiga, då bägge städerna hade hamn- och järnvägsförbindelse rätt in i landet.

De första ryska soldaterna, kosacker, anlände sommaren 1914 till Kaskö, Närpes och Kristinestad så i närområdet fanns det runt 500 ryska soldater. Redan samma år började man bygga försvarsställningar, batterier eller befästningszoner, löpgravar och artilleriställningar i Kristinestad och Kaskö.

Arbete för självständighet

Samtidigt pågick arbete för att lösgöra Finland från

Tsarryssland. Finland hade på den tiden ingen egen armékår, utan männen skoldes i den ryska armén.

Aktivisterna i Finland tog saken i egna händer och började höra sig för om Sverige ville ge de här frivilliga en militärutbildning men den svenska regeringen ville inte dra in landet i kriget.

Rysslands fiende Tyskland erbjöd sig i januari 1915 att ge fyra veckors skolning åt 200 finländska aktivister i Lockstedter Lager (i dag Hohenlockstedt), som ligger i närheten av Hamburg. Skaran utökades och utbildades 1 897 man. De första aktivisterna var till största delen studenter. År 1916 blev gruppen Kungliga Preussiska Jägarbataljonen 27.

De ryska styrkorna i Finland var utplacerade vid strategiska platser för man antog att fienden, då främst Tyskland men också Sverige, skulle kunna anfälla Finland över Bottenhavet och in i landet. Där fanns infrastrukturen som underlättade styrkornas förflyttning, telefon- och telegrafförbindelser samt väg- och järnvägsförbindelser rätt in i landet.

Lappfjärds skyddskår först

I Finland fanns 1917 en rysk armékår på 40 000 man. Dessutom fanns arbetarrörelsens kamporganisation, som bestod av 30 000 man.

De kallades "rödgardister".

Under samma år grundades flera skyddskårer i området. Lappfjärds Skyddskår var den första skyddskår som bildades i hela landet. Skyddskåreerna kallades för övrigt brandkårer. Redan i början av 1905 hade en motsvarande organisation "Svarta Korset" grundats i Lappfjärd och den kan anses vara en föregångare till dessa brandkårer. Föreningen hade ett tiotal medlemmar.

Initiativet till bildandet av Lappfjärds Skyddskår togs i Lappfjärd den 9 augusti 1916 av studerande Emil Ingves. Den 25 maj 1917 bildades skyddskåren och man förkastade namnet brandkår och beslöt att organisationen skulle bära namnet skyddskår. I styrelsen invaldes Emil Ingves (15.9 1895–1.1 1924), bonden Erik Adjers och veterinär Lennart Laurell. Under året grundades flera kårer och vid årsskiftet fanns skyddskårer bland annat i Lappfjärd, Tjock, Kristinestad, Kaskö, Närpes, Övermark, Östermark (Teuva), Sideby, Storå, Bötom och Kauhajoki.

Länsman och polis anhölls i Österbotten fanns det 5 060 ryska soldater. I Kristinestad och Lappfjärd fanns 170 soldater, i huvudsak kosacker, under ledning av kommandanten kapten Tolstoj.

Den 6 november 1917 anhölls länsman och polisen i Lappfjärd. Följande dag samlades man i ungdomslokalen för att dryfta läget och beslöt skickat en fyrmannadelegation för att underhandla för att få de tillfångatagna frisläppta och det lyckades också.

I Kristinestad strejkade fullmäktige från den 21 november 1917 till den 3 januari 1918. De finländska jägarna i Kungliga Preussiska Jägarbataljonen fick sitt elddop 1916, i augusti bland annat vid Rigabukten, Aa-floden och floden Misse. Den första gruppen jägare anlände i all hemlighet vid årsskiftet 1917-18 till Finland. Till Kristinestad skickades först Oskar Peltokangas för att exercera och lära skyddskåreerna men han måste förflyttas till annan ort.

Paavo Talvela kommanderades till Kristinestad i mitten av januari som ny chef för Sydösterbottens skyddskårer. Jägaren Paavo Talvela använde det fingerade namnet Max Strömsten.

Svårt att öppet utbilda

Strömsten (Talvela) tog över utbildningen i Sydösterbotten. Skyddskåreerna där var enligt honom rätt lågt utbildade, mycket på grund av de ryska kasernerna i absolut närhet som försvårade möjligheterna att öppet utbilda skyddskårister.

Förläggningar fanns i Kristinestad, Lappfjärd och Skaftung-Sideby samt i Kaskö och Närpes. I Sideby fanns det 42 ryska militärer, av vilka 30 var i Skaftung.

I Skaftung by fanns två ryska kaserner, Gran-kulla kasern och kasernen vid Boberget. Ledare för skyddskåren i Sideby var järnvägstjänstemannen Robert Thome från Björneborg och poliskonstapel Teir och där fanns inga rödgardister.

Kristinestads skyddskårs ställning var enligt Strömstens bedömning svår för att de skulle kunna verka fritt. Där fanns en stor rysk förläggning med 140 man och därtill en nästan lika stor skara rödgardister.

Bättre ställt var det i stadens absoluta närhet, i Lappfjärd och Tjock. Där gick skyddskårsarbetet bättre att genomföra, enligt Strömsten. Han höll exercis bland annat åt skyddskåreerna i Lappfjärd, Tjock och Närpes och såg att motivation inte saknades bland skyddskåreerna.

Till området hörde även kårer i Kaskö, Närpes, Övermark, Teuva, Kauhajoki, Storå och Bötom, sammanlagt ett par tusen man. Under de första veckorna hölls militära övningar i samskolans gymnastiksal i Kristinestad och i Lappfjärd skedde ex-

Svarta korsets fana. Svarta korset ett slags brandkår, klubb där bakgrunds tanken var ett gemensamt försvara, att skydda och hem och fosterland. Antagligen fungerade denna brandkår ända tills landets första "skyddskår" bildades och där namnet brandkår förkastades och man beslöt ge organisationen namnet Skyddskår.

ercis och vapenhantering nedanför Lappfjärds kyrka.

Sex fältkanoner

Den ryska förläggningen i Kristinestad hade till sitt förfogande sex fältkanoner, av vilka två större hade placerats strategiskt för att kunna försvara hamninloppet till staden. Kanonerna var de största som ryssarna hade i Finland. Ryssarna hade fyra 152 mm:s kanoner och av dessa fanns två i Kristinestad och två i Kaskö. Två kanoner finns ännu i behåll och de båda andra lämnade i Ryssland, vid Ladoga.

Kanonerna hade placerats så att den ena var vid Snellmanska udden, nära nuva-

rande Kiuasperäs villa, och norr om badstranden med löpgravar.

Den andra kanonen fanns nere i Skatan vid Villa Nordlund, som då ägdes av Augusta Nordlund. Senare tog Risto Talas över villan.

Alldeles intill infartsvägen till villan och vid Weckströms och Olins villor fanns löpgravar. Kanonerna hade till uppgift att skydda infarten till Kristinestad, alltså bevaka hamninloppet. Till kanonställningarna i Skatan fordrades också vissa andra utkiksposter, då det ännu på den tiden var nästan bara kala holmar framför. På Östra sidan hade man administration, köksfunktionen fanns

Lappfjärds skyddskårs fana. Lappfjärd var den första skyddskåren i Finland och grundades den 25 maj 1917 på ett medborgarmöte. På detta möte förkastades även namnet brandkår och antogs namnet Skyddskår

Skyddskårens fanan för Kristinestad. Fanan och skyddskårens arkiv har försvunnit och hänger kanske på att man utfärdade en arkibusering.

väster om gamla finska folkskolan och "barackerna" var inrymda i själva skolan.

Snabbutbildning

I början av januari 1918 bildades en armékommitté av 130 officerare och den 16 januari utnämnde senatens ordförande P.E. Svinhufvud general Carl Gustav Emil Mannerheim till överbefälhavare.

I Kristinestads krets-skyddsskär var borgmästare Gustav Aminoff ordförande och trävaruagenten Alexander Slotte och konsul Eskil Carlström medlemmar.

Ordförande i Lappfjärd var Emil Ingves och i Tjock eller Kristinestads landsförsamling bonden Henrik Vestergård. I Kaskö var först folkskolläraren Frans W. Ek-lund och senare stadsfiskalen Oiva Nurmio ordförande och i Närpes sköttes chefskapet av Oskar Nix och apotekaren Johan Levan. Utbildningen för officerare var förlagd till Vindala (Vimpeli) och för underofficerare och övrig militär till Vörå.

Tio jägare, under ledning av Paul von Gerich, fungerade som lärare i Vindala. Utbildningen varade endast i tre veckor och den öppnades den 28 december 1917. Skyddsskärtrupperna utnämndes i mitten av januari till Finlands senats lagliga armé och Mannerheim utnämndes av senaten till dess överbefälhavare.

Kriget stod för dörren, men inga militärt skolade ledare fanns, förutom ett antal jägare, som i hemlighet sänts hem från Tyskland på specialuppdrag.

Jägarkapten Bertel Petrelius (alias Perttu Pertamo)

var Vörå krigsskolas första chef. Vörå krigsskola inrättades 26.1.1918 för att utbilda skyddsskårsbefäl och den indrogs 6.3. Exercisen skedde på fälten i centrala Vörå och teoriundervisningen i u-f-lokalen i Koskeby. Från 18 februari fungerade jägarkapten Juho Heiskanen som chef. Cirka 25 jägare var instruktörer och kompanichefer. Elevantalet var cirka 1 600 och de bildade sammanlagt nio kompanier och två maskingevärskompanier.

Framryckning 27.1.–5.2.: Ylistaro-Uleåborg. Framryckning 27.1.–19.2.: Ylistaro-Ilmola-Kristinestad-Filpula-Ruovesi. Framryckning 10.3.–9.4.: Vaskivesi-Ranta-Tyrkkö-Kuru-Teisko-Takahuhti-Messuby-Tamermfors. De första skotten sköts på Pukkila bro intill Laihela den 27 januari 1918.

Den vita kärems avancemang började från Vasa, Laihela och Seinäjoki via järnväg mot Kristinestad. Överbefälhavaren Mannerheim förflyttade sig till Seinäjoki måndagen den 27 januari och ordnade en stab i en järnvägsvagn.

Förbindelser skars av

Den 28 januari hölls intensiva övningar i Lappfjärd där Strömsten planerade för att anfälla skyddsställningarna på Östra sidan, trots vapenbrist. I Kristinestad skar skyddsskärsterna av telefon- och telegrafledningar samma dag för att förhindra utgående samtal och telegraf ute i periferin. De röda hade lagt beslag på centralen och hade vakt- och avlysningsarrangemang.

Underhandlingar fördes i Kristinestad med den ryska

kommendanten kapten Tolstoi den 29 och den 30 januari och långt in på natten mot den 31 januari.

Ryssarna hade som ultimatum att de skulle få avtåga fritt och ta sina vapen med sig, vilket inte skyddsskåren godkände och förhandlingarna avslutades som resultatlösa. Skyddsskåren ville att ryssarna skulle lämna sina vapen till skyddsskåren.

I Kaskö underhandlade man med den ryska kåren, som gav sig efter att skyddsskärsterna fört den ryska ledningen med tåg till järnvägsbron i Närpes för att visa dem den stora beväpnade bondehären. Den stod på andra sidan än med sina attacker till vapen. På håll såg de ut som gevär men i själva verket var de täljda av brädor och de flesta svartmålad så att de liknade riktiga gevär.

Sedan backade tåget tillbaka till Kaskö och nästan hela styrkan kapitulerade. Vapnen övertogs i Kaskö, likaså kanoner, av Kaskö skyddsskär.

Samling i Tjock

Vapen flyttades sedan under natten till Tjock, där den 400 man starka skyddsskärshären hade samlats i väntan på att få anfälla Kristinestad. Man delade på vapnen och det kan nämnas att Tjock skyddsskär fick hela 18 gevär att dela på. Tåget med förstärkningar anlände efter många strapasser slutligen från Seinäjoki klockan 2 på natten och hären började i gryningen förflytta sig mot Kristinestad.

Ryssarna hade sina försvarsställningar vid Norrfjärdens västra strand, från bron ända till Lillgränden norr om dagens Kulturhuset Dux och uppe på Kvarnberget, samt vid batteriet öster om ham-

nen. Rödgardisterna, som intagit telefoncentralen, intog också rådhuset. Uppå tornet hade de vaktplats med god utsikt över hela Östra sidan.

Ryssarna hade redan efter intåget till staden 1914 påbörjat byggandet av skyttegravar och vallar öster om järnvägsspåret på Östra sidan, i höjd med hamnen. Skyttegravarna finns än i dag kvar, men är i uselt skick och borde snarast åtgärdas. En förpatrull hade placerats vid utkikstornet vid Qvarnbacken, varifrån man hade god utsikt mot Lappfjärd.

Från Kaskö anlände 20 ryska soldater under morgontimmarna. De kom till Alesundet isvägen från Kaskö och anslöt sig till truppen i Kristinestad. De hade inte kapitulerat som de övriga i Kaskö.

Snabba anfall

Framryckningarna mot staden skedde från tre olika håll med en styrka på 400 man. De började i gryningen klockan 8.30 den 31 januari. Jägaren Viljanen skulle leda sina trupper runt Norrfjärdens men kom ändå över isen vid Abborrgropen och Sandbanken, som var öppen för eldgivning.

Ryssarna väntade den vita hären men misslyckades av någon anledning och Viljanen kunde föra sina trupper in i staden från norr. Den av studenten Hans Wasenius ledda hären anföll från norra sidan av begravningsplatsen, in mot staden och över isen.

I den gruppen fanns Gunnar Grankull från Skaftung, som återvänt från Amerika och hade tagit del i Vöråskolan endast en futtig dag och sedan följt Vöråhären hit. De snabba anfällen från

två håll fick ryssarna att dra sig mot norra stadsdelen och mot Varvsbacken och sedan över till batteriet på Östra sidan.

Det beräknas att det tog runt en timme att erövra norra stadsdelen. Från öster, genom skogen, anföll Strömsten mot batteriet och de av studenten Eljas Erkkö ledda Vöråborna kom från norr.

Drog ner vita flaggan

Ställningarna var nu de att den ryska gruppen var inringad. Viljanen och Wasenius hade lagt sig i ställningar uppe på Varvsbacken och Erkkö och Strömsten öster om batteriet.

En grupp med Lappfjärdsborna Ingves och Adjers som ledare hade kringgått batteriet och lagt sig vid Töttermans Ångsåg och vid vägen mot Snellmanska udden.

Eldstriden som följde varade knappt en timme, men den hade flera faser. I något skede hissades en vit flagga till tecken på att man ville ge sig, kapitulera, men då de vita steg upp började skjutandet på nytt från skyttegravarna.

De röda hade inte för avsikt att ge sig och drog därför ner den vita flaggan. Men snart var striden dock över då de var helt omringade. Tillfångatagna blev 74 finska rödgardister och cirka 160 ryska soldater.

Under drabbningen dog fyra vita skyddsskärister.

Två Tjockbor sköts redan kvällen innan och av egna kuler en annan skyddsskärister efter festligheterna på kvällen. Av rödgardisterna dog nio man och av ryssarna sju

militärer. Svårt skadades sex frivilliga vita, sex röda män och 10 ryska militärer.

Vid pass tio på förmiddagen var striderna avslutade. På eftermiddagen hölls en segerfest på Salutorget i Kristinestad, uppe i hörnet vid nuvarande Sko Pihlaja. Man hade uppställt en talerstol från vilken bland andra stadsfullmäktiges ordförande Töttermann talade. På kvällen hölls en storslagen fest på stadshotellet.

"Rysstrofé" kostade livet

På kvällen efter festligheterna sköts en skyddsskärister av misstag på Strandgatan då han knackat på fel fönster. Han hade en rysshjälm, "krigstrofé" på sig och då man hört rykten om att någon ryss hade rymt tog man för givet att det var han.

De rödas chef skräddarmästaren Aarnio dömdes i en "rättegång" på rådhuset till döden.

Han arkebuserades samma dag någonstans utefter Skatavägen, berättade pojkar som följde med när han fördes bort.

Olle Haavisto

Källor: Personer: Valfrid Lindholm, Gunnar Grankull, Carl Sjöblom, Reinhold Weckström, Runar Weckström, Joel Nyström, Tapio Sandelin, Helmer Bergvik, Karl Hammarberg.

Tryckta: Det röda upproret i Finland r. 1918, Övermarkbygdens insats i Finlands Frihetskamp 1918, Suomen Vapauskuvina, Suomen Vapauskuvina 1918 Kartasto ja Tutkimusopas, Paavo Talvela: Sotilaan Elämä, Kenraali Paavo Talvela, Tidningen Syd-Österbotten.

Jouluaaton kunniavartio

Jouluaaton kunniavartioiden lähes 67-vuotiseen perinneketjuun liitettiin jälleen uusi lenkki.

Vaasan Sankarihauoilla kunniavartioon osallistui klo 13:30 – 16:30 välisenä aikanakahdeksan eri maanpuolustusjärjestöä, joista Pohjanmaan maakuntakomppania kahdella neljän reserviläisen ryhmällä. Yhteensä kunniavartiossa oli 23 henkilöä.

Kuvassa Vaasan Reserviupseerikerhon ja Vaasan Rintaja Sotaveteraanien edustajat. Kuvan etualalla isä ja poika, Kaj Sandström (vas.) ja Kai-Erik Sandström. Takana Alpo Aronen (vas.) ja Ari Yli-Yrjänäinen.

Markku Rintanen

Kevyt Patteristo 13 on paikkansa ansainnut

En tiedä, onko Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehdessä milloinkaan ollut tekstiä Kevyt Patteristo 13:n vaiheista. Jollei ole ollut, niin velvollisuuteni on silloin täyttää tämä aukko.

Kun sain 1990-luvun lopulla patteristossa mukana olleelta Vaasalehden graafikko Lauri Hyppöselältä sotaan liittyvää kirjoitettua materiaalia, päätin eläkkeelle siirrettyäni ryhtyä toimenpiteisiin Kevyt Patteristo 13:n muistelmateoksen Outoa kolinaa toteuttamiseksi.

Muistelmateoksen kirjoittaminen oli tärkeää myös siksi, että kahdesta muusta vaasalaisesta jatkosodan aikaisesta joukko-osastosta, Raskas Patteristo 20:stä ja JR 61:stä, olivat omat muistelmateokset olemassa. Tämän aukon poistamiseksi Outoa kolinaa -teos puolusti paikkaansa.

Merkittävää oli se, että silloin, kun toimitin kirjan, oli vielä mahdollisuus tallentaa patteriston vaiheita haastattelujen avulla. Kaikkiaan 15 eri puolilla Suomea asuvaa veteraania muisteli kokemiaan aikoja.

Sain käyttööni patteristossa mukana olleiden miesten päiväkirjoja ja muita muistiinpanoja, jotka ilman muistelmateoksen aikaansaamista olisivat jääneet unohduksiin. Myös kuvamateriaalia löytyi eri perikuntien jäemmistöistä.

Teoksen aikaansaaminen oli ja on kunnianosoitus niille ihmisille,

jotka omalta osaltaan turvasivat sen, että tällaisten muistelmateosten julkaiseminen oli mahdollista. Kevyt Patteristo 13, ”Simolan pop-poo”, ansaitsi oman muistelmateoksensa.

Yleiskuvan luomiseksi turvauduin jatkosodasta julkaistuihin teoksiin, joista tärkeimpinä voidaan mainita Jatkosodan historia ja Matti Koskimaan kirjoittama Veitsen terällä. Antti-Jussi Räihältä sain myös käyttööni patteriston vaiheisiin liittyvää tekstiä. Myös sota-arkisto tuli tutuksi, koska silloin ei vielä patteriston asioita ollut saatettu digitaaliseen muotoon, kuten tänä päivänä on asian laita.

Mikä sitten oli Kevyt Patteristo 13?

Kevyt Patteristo 13 muodostettiin 18.6.1941 vaasalaisista ja Vaasan ympäristössä asuneista miehistä. Myös isäni kuului tähän patteristoon. Vuonna 2006 toimittamani teos Outoa kolinaa, Kevyt Patteristo 13 jatkosodassa 1941–44 on lähes 400-sivuinen julkaisu aina patteriston miesten kokoontumisesta heidän kotiuttamiseensa asti.

Pyrin hankkimaan teokseen niin paljon kuin mahdollista patteriston eri vaiheista. Kirjan sisällysluettelo kertoo pintapuolisesti sen, mitä kirja pitää sisällään. Pällekkäisyyskiltä ei voitu välttyä. Tässä sisällysluettelon otsikoita:

Tässä sisällysluettelon otsikoita:

Antti-Jussi Räihä: Patteriston komentajat
Lauri Olavi Hyppönen: Mahdollisesta kirjan toimittamisesta
Pohdiskelua erään patteriston retkestä itään
Totta ja tunnelmia 1941–44
Hyökkäysvaihe muistikirjasta 1941
Tarinaa Äänisen rannalta
1942, tammikuusta joulukuuhun, kirjesitaatteja
1943, tammikuusta maaliskuuhun, kirjesitaatteja
1943, maaliskuusta syyskuuhun, 2.ptri Megsaressa
1943–44, Stalinin kanavalla, lähtö Kannakselle, sotasairaalan reissu
RO jatkosodassa
Meg, Äänisen Gibraltar
Proomulaivaston valtaaminen
Karhumäen valtaus
Helge Malila: Päiväkirjamerkintöjä 1941–44
Olavi Johannes Hägglund: Hyökkäysvaiheen tapahtumia
Reino Kari: Sotapäiväkirjat 1–3
Urho Bäckman: Viihdytystoiminta Kev.Psto 13:ssa
Rento Kivinen: Muistikuvia Kev.Psto 13:n alkutaipaleelta
Markku Rintanen: Lahja Matias Rintasen vaiheet jatkosodassa
Erkki Kajanin sotakokemukset
Erkki Kajan: Kutsumattomia vieraita
Yrjö Hissa: Neljäntoista venäläisen sotilain talteenotto
Isänmaan puolesta: Kev.Psto 13:n sankarivainajat 1941–44
Patteriston laulukirjan lauluja
Markku Rintanen: Haastattelut
Aschan Erik: Etenemisvaihe oli yhtä menoa
Bäckman Urho: Tie patterin taistelulähetistä viihdyttäjäksi
Finnilä Paavo: Kev.Psto 13:sta sotapoliisiksi
Heikkilä Heino: Tykkimies ei sodassa päässyt ampumaan tykillä
Kurki Ahti: Pston laulava nyrkkeilijä
Lehtonen Aarne: Tulenjohtoryhmän radiomies aina karkiryhmän mukana
Mäkelä Veikko: Palosaaren koululta vapaachoisena sotaan
Palomäki Tauno: ”Pitäähän poikien mukaan päästä”
Pukkinen Kalervo: Viestiyhteydet pelasivat
Rinne Niilo: Vaiherikas sotilasura
Tikanoja Heikki: Hyökkäysvaihe työtä vuorotta
Vaahtoniemi Sakari: Vuosi Kev.Psto 13:ssa
Wilén Carl-Erik: Helsinkiläispojasta tuli 3.patterin tulenjohtaja
Päiväkäsky N:o 1/41: Miehistöluettelo

Kev.Psto 13 sai käyttöönsä uusia 105 H 37 -tykkeitä, joilla korvattiin aiemmin käytössä olleet 76 RK 27 -tykit. Kuvassa Heikki Pehkonen.

Missä Kevyt Patteristo 13 liikkui?

Patteristo alistettiin Ryhmä Oinonelle ja sen tehtävänä oli toimia hyökkäysvaiheen aikana 1941–42 2.JPr:n tukityöstä, kuten myös Kev.Psto 12 maj. Mattilan johdolla. Ryhmään kuului myös monia muita taisteluyksiköitä.

Eri pattereihin kuuluneet patteriston miehet ovat kirjoittaneet

merkintöjä tekemisistään sodan eri vaiheiden aikana. Lauri Hyppösen lisäksi voidaan mainita 1.ptriin kuulunut kers. Helge Malila, joka piti erittäin yksityiskohtaisia päiväkirjaa aina ensimmäisestä sisäänottopäivästä 18.6.1941 kotiuttamiseensa 15.11.1944 asti.

Varsinaiset taistelutoimet patteriston osalta alkoivat Itä-Karjalassa Peurujoella 7.–11.7.1941. Ennen kuin patteristo oli päässyt tavoitte-

seensa Karhumäkeen, se oli osallistunut seuraaviin taisteluihin: Tolvajärvi - Ylöjärvi, Ristisalmi - Ägläjärvi, Aittojoki, Vegarus, Suojärvi, Suojoki, Kivatsujärvi, Onkamus, Olkkoila - Vuohjärvi, Palvatjärvi - Ruvinmäki, Noitamajärvi, Kenjaki, Mundjärvenlahti, Lintujärvi, Koikari, Viiksijärvi - Kivatsu, Tiutia - Kontupohja, Käppäselkä - Uunitsa, Perälähti ja Karhumäki 17.11.–7.12.1941.

Asemasotavaiheen aikana myös viihteellä oli suuri merkitys.

Miehet viettivät monta joulua korsuissa. Kuvassa 2.ptrin miehiä.

Asemasotavaiheen aikana 1942–43 patteristo oli Äänisjärven Suurlahden rannalla rannikkovarustuksessa. Esikunta sijaitsi Tinnamäellä. Patterit oli sijoitettu eri paikkoihin. 1. ja 3.ptri asetettiin Dianovi Goran ja Fedotovan välisen tien varteen, esikuntapatteri ja edellä mainittujen pattereitten ”töpinät” Dianovi Goran eli Tinnamäkeen. 2.ptri sijoitettiin Fedotovasta n. 5 km Karhumäkeen vievän tien varteen puolittain suorasuuntausaseisiin, ”töpinä” Fedotovaan. Tulenjohtueet pantiin rannan niemiin pohjoisesta lukien 2.nen, 3:s ja 1.nen n. 4 km:n välein. Talomajoitukseen pääsivät ”töpinät” ja esikuntapatteri. Patterit ja tulenjohtueet asuivat teltoissa ja panivat parakkien ja korsujen työt käyntiin.

Patteriston 2.ptri sai maaliskuun loppupuolella 1943 siirron Tulvojen taloihin ja tulipatteri tulenjohtueineen matkasi jätse Megsaareen, joka sijaitsi Äänisen ka-

peimmalla kohdalla. Saaren pinta-ala oli vain runsas neliökilometri ja sieltä oli lähimpään vihollisrantaan hyvä näkyvyys.

Tämä vaihe ei kuitenkaan muodostunut kovin pitkäksi, sillä patteristo sai syyskuussa 1943 siirron Stalinin kanavalle. Kanavan toisella puolella olivat venäläiset ja toisella suomalaiset. Joukkojen välillä

oli monenlaista kanssakäymistä, jota miehet muistelevat varsin värikkäästi.

Ihantalan ratkaisutaisteluissa

Stalinin kanavalla vietetty aika muodostui myös melko lyhyeksi, sillä jo toukokuussa 1944 patteristo siirrettiin hieman kauemmaksi

Taustalla Megsaari. Etualalla vas. Lali Rintanen.

Tulenjohtajana toimineella Lauri Hyppösellä oli suuri ansio kirjan ilmestymiseen.

kanavalta odottamaan mahdollisia seuraavia siirtoja. Kovin kauan ei tarvinnutkaan odotella, kun patteristo sai määräyksen siirtyä

Karjalan kannakselle Ihantalaan, missä venäläiset olivat tekemässä läpimurtoa.

Patteristo sijoitettiin kesäkuun lopussa 1944 Kilpeenjoelle Tukiryhmä Mäkeen, johon kuului myös KTR 14, Rask.Psto 26, Rask.Psto 18 ja 3.Ptri/Jär.Psto 4. Tehtävänä oli antaa tykistötukea JR 12:lle.

Vähitellen taistelutoimet patteriston lohkolla päättyivät ja se siirrettiin elokuussa Antrean Lotalaan Kannaksen Armeijan reserviin. Aselevon 4. -5.9. solmimisen jälkeen patteristo siirtyi Konnu-suolle ja Miehikkälään, missä oli lippukatselmus 9.11.1944 ja lähtö Haminaan, josta seuraavana päivänä matka jatkui junalla kohti Vaasaa.

Vaasassa saavuttiin jo 12.11. Tämän jälkeen oli paraati Kasarmin torin kentällä 14.11. ja varusteiden luovutusta. Sotilaspassin annettiin 15.11., minkä jälkeen oli lopullisesti pääsy siviiliin. Sotareissu patteriston osalta kesti 3 vuotta 4 kuukautta 27 päivää.

Tekstin kirjoitti
FM, ex-rehtori
Markku Rintanen

Outoa kolinaa -kirja on lainattavissa Vaasan kaupunginkirjastosta tai ostattavissa kirjan tekijältä 30 euron hintaan puh. 044-2649363

Sodan alkuvaiheessa myös huumori kukki, sillä päämääränä oli ”Kremlä”.

Suomen Jääkärimuseolle esinelahjoitus

Suomen Jääkärimuseo on saanut lahjoituksena lappajärveläisen, värvärinäkin toimineen Johannes (Juho) Harjun (1884–1937) mitaleita sekä esineistöä, kiikarit, puukon ja taskukellon.

Juho Harju oli maanviljelijä ja ammattinsa ohella Lappajärven nuorisoseuran aktiivisempia henkilöitä. Alahärmäläinen Antti Isotalo komennettiin Saksasta värväämään lisää vapaaehtoisia kotiseudultaan syksyllä 1915. Tuolloin hän tuli muun muassa Lappajärvelle Juho Harjun luokse. Lappajärveltä lähti kaikkiaan 14 jääkäriä.

Vimpelin sotakoulun historiikista ilmenee, että Juho Harju oli myös Vimpelin sotakoulun oppilas ja kuului kurssin 1. komppaniaan. Hän osallistui vapaussotaan ansaiten reservin vänrikin arvon, myöhemmin hänet ylennettiin reservin luutnantiksi. Harju oli mukana perustamassa Lappajärven suojeluskuntaa ja toimi sen ensimmäisenä alkeiskouluttajana. Sodan jälkeen hän toimi Lappajärven suojeluskunnan paikallispuhallikkona ja kansliapäällikkönä sekä poliisikonstaapelina ja maanviljelijänä.

Juho Harju oli aktiivinen ja edistysmielinen, hän toimi myöhemmin muun muassa maanmiessseurassa, kunnallisissa tehtävissä ja seurakunnan piirissä. Juho ja Hilma (o.s. Saari) Harjulla oli kaikkiaan 15 lasta. Lapsista yksi tytär on edelleen elossa. Yksi lapsista oli lahjoituksen tehneen Maija-Liisa Harjun puoliso, Ville (Vilho) Harju. Hän kuoli kymmenisen vuotta sitten.

– Juho Harjun vaimo, Hilma eli anoppini kehotti pitämään esineistä hyvää huolta. Näin olemme tehneetkin. Muutimme mieheni Villen kanssa Vaasaan vuonna 1965 ja esineet ovat olleet siellä meillä hyvässä tallessa, kertoo lahjoittaja, Maija-Liisa Harju.

Harjun tupa Lappajärvellä on edelleen perheellä kesäpaikkana.

Marita Mattila

Suomen Jääkärimuseo on saanut lahjoituksena värvärinäkin toimineen Juho Harjun esineistöä ja mitaleja.

Maija-Liisa Harju ja museointendentti Hanna Rieck-Takala tarkastelevat taskukellossa olevaa kaiverrusta.

Juho Harju (vas.) ja Theodor Ahde. Kuva Maija-Liisa Harjun arkisto.

Tutkija, filosofian tohtori Tuomas Hopun (vas.) Jääkärit Saksan tiellä -kirja julkistettiin Vaasassa 25. helmikuuta. Kirjoittaja nimikirjoituksia haettiin teoksiin innokkaasti.

Jääkäreiden arki ja ajatukset

Jääkärien kotiinpaluun vuospäivänä Vaasassa, Pohjanmaan museossa julkistettiin tutkija, filosofian tohtori Tuomas Hopun uusi kirja Jääkärit Saksan tiellä. Kirja kertoo jääkäreiden ajatuksista ja arjesta heidän omien kirjeidensä ja päiväkirjamerkintöjensä kautta.

Idea kirjasta syntyi vuonna 2014, jolloin Hoppu sai Postimuseon johtaja Kimmo Anttilalta kuulla Esa Kärkkään hallussa olevasta jääkäriaiheisesta kirje- ja postikorttikokoelmasta.

- Halusin täydentää materiaalia ja otin mukaan myös päiväkirjoja. Päiväkirjoja sain käytettäväksi useilta eri tahoilta. Erityisen kiitollisena täytyy mainita Kim Söderholm, hän toimitti haltuuni kopion isoisänsä Birger Lembergin puhtaaksi kirjoitetuista päiväkirjoista. Ne sisälsivät yli 350 liuskaa erittäin mielenkiintoista, aiemmin historiankirjoituksen ulottumattomissa olleita merkintöjä jääkäriajalta, kertoi Hoppu.

Hoppu kiittelee Lembergin päiväkirjoja erinomaiseksi aineistoksi, sillä hän ei kaihtanut kirjoittaa ristiriidoistakaan. Kaikkiaan päiväkirjoja tutkijan käytössä oli parisen sataa. Päiväkirjat olivat laajuudeltaan erilaisia

ja niistä muodostui teoksen päälähte.

Henkinen kantti koetuksella

Tuomas Hopun toteaa, että nyt julkaistu teos ei pyri olemaan kolmas jääkäreistä kertova kattava historiateos. Kahdella aikaisemmasta teoksesta puhuessaan hän viittaa Matti Lauerman vuonna 1966 julkaiseman teoksen ”Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27 – vaiheet ja vaikutus” sekä Matti Lackmanin vuonna 2000 julkaistun teoksen ”Suomen vai Saksan puolesta?”

Kiistatta Hopun teos kuitenkin kuuluu alan eturivin julkaisuihin. Jääkärit Saksan tiellä -teos kertoo jääkäreistä sellaisesta näkökulmasta, josta heitä ei aikaisemmin ole kuvattu. Kirjassa kuuluu jääkäreiden oma ääni, sillä heidän lähettämänsä ja saamansa kirjeet ja päiväkirjat kertovat aidolla tavalla jääkäreiden tarinaa.

Jääkäreiden vaiheista kertova teos keskittyy pitkälti heidän henkiseen tilaansa Saksan vuosien 1915–1918 aikana. Kirjoittaja toteaa pyrkimyksenä olleen valottaa jääkäreiden tuntemuksia raskaan palveluksen ja monien huolien keskellä.

- Päiväkirjojen ja kirjeiden välittämä kuva vapaaehtoisjoukon vaiheista osoittaa sen, miten raskasta Saksan aika useimmille jääkäreille henkisesti oli, jopa liikkeen tulieluisimmille kannattajille. Koti-ikävä vaivasi, siksi oli luotava yhteys kotimaahan. Kirjeet olivatkin erittäin merkittävä tekijä suomalaisjoukkojen henkelle jaksamiselle.

Tuomas Hoppu toteaa, että tutkittavaa jääkärieliikkeenä

löytyy edelleen. Hän peräänkuuluttaa jo kirjoitettujen teosten lisäksi ja täydennykseksi yksityiskohtaisempaa, eri osa-alueisiin kohdistuvaa tutkimusta.

Kirjan kirjoittaminen toimii pohjatutkimuksena Postimuseossa Tampereella museokeskus Vapriikissa 18. maaliskuuta avattavalle Salaista jääkäripostia -näyttelylle.

Marita Mattila

Hopun kirja kertoo jääkäreiden tarinaa kirjeiden ja päiväkirjojen valossa. Teoksen kirjoittaminen on toiminut pohjatyönä Postimuseossa avattavalle Salaista jääkäripostia -näyttelylle.

Jääkäriseminaari

järjestetään sunnuntaina
17.4.2016 klo 13:00
Purmojärven koululla

Purmojärventie 739, 62470 PURMOJÄRVI

19. Jääkäriseminaari

”Aatteista taisteluun”

Klo 10:00
Sanajumalanpalvelus Kortesjärven kirkossa

Klo 11:00
Yhteisvastuulounas seurakuntatalolla

Klo 13:00 Jääkäriseminaari

Musiikkia Ylihärman puhallinorkesteri
kapellimestari Paavo Mularin johdolla

Seminaarin avaus,
Kauhavan kaupunginjohtaja Markku Lumio

”Suomen jääkäriiliike esimerkkinä ensimmäisen maailmansodan separatisti- ja vierastaistelijaliikkeistä”,
Jussi Jalonen, FT

”Schmarden - jääkäripioneerien
hyökkäystaistelu”,
Vesa Valtonen, everstiluutnantti, ST

Kahvitauko

”Simon Maaninkajärven kahakka
11.12.1916”,
Erkki Paaso, kotiseutuneuvos,

Paneelikeskustelu

Linja-autokuljetuksia tarjolla
Kortesjärven seurakuntatalon ja
Purmojärven koulun välillä.

Kansallisen Veteraanipäivän juhla Karijoella

Kansallinen Veteraanipäivä 27.4. huomioidaan Karijoella tavanomaista monipuolisemmalla ohjelmalla. Karijoen koulu järjestää perinteisen Veteraanipäivän juhlan, jossa myös koulun oppilaat ovat aktiivisesti mukana. Tänä vuonna juhlan arvokkuutta lisää Tasavallan Presidentin veteraaneille myöntämien kunniamerkkien, Suomen Valkoisen Ruusun 1. luokan mitalien luovuttaminen. Juhlapuheen pitää majuri evp. Jan-Erik Juslin, joka yhdessä Karijoen Sotaveteraanien puheenjohtajan kanssa suorittaa myös mitalien luovuttamisen. Karijoella on runsaat 10 sotaveteraania. Juhlissa esiintyy lisäksi

Karijoen Sotaveteraanien Perinnelaulajat ja koulun oppilasryhmä. Tilaisuus alkaa Karijoen koululla klo 11:30, jolloin tarjolla on keittolounas.

Veteraanipäivän iltana järjestetään Karijoen kirkossa Sotilaan Virsi -tilaisuus. Ohjelmaan sisältyy urkumusiikkia ja yhteisesti veisatun tuttua isänmaallisia virsiä. Tilaisuudessa puhuvat everstiluutnantti evp. Niilo Hakala ja majuri evp. Jan-Erik Juslin sekä pastori Seija Lähteenmäki.

Sotilaan virsi -tilaisuus alkaa klo 18:00. Tilaisuuden jälkeen on kahvitarjoilu Seurakuntasalissa.

-rl-

"Sankar' isäin lapset me"

Johdanto 1939–1945

Talvisotaan, jatkosotaan ja Lapin sotaan vuosina 1939–1945 osallistui lähes 700 000 miestä ja lähemmäs 200 000 naista. Sodassa saatiin vammoihin tai sotien seurauksena päättyi lähes 95 000 suomalaisen miehen elämä ja lottia menehtyi noin 360. Haavoittuneiden osuus oli lähes 190 000. Sotavangeiksi jäi noina vuosina yli 4 000 suomalaista, heistä noin puolet palasi takaisin kotimaahan. Sotavangeudessa Neuvostoliitossa on todistusti kuollut 760 vankia.

Kentälle jäi kadonneina lähes 13 000 miestä, joista vuosina 1992–2014 on löydetty 1 175. Näistä 363 on tunnistettu ja siunattu kotiseurakuntien multiin. Viimeksi kentälle jääneitä on Pohjanmaalla siunattu vuonna 2014 muun muassa Kalajoen ja Lappajärven sankarihautoihin.

Pohjanmaan alueella entisen Vaasan läänissä (käsitäten sodan aikaisen Vaasan läänin läntisen osan) kaatuneiden määrä on noin 9 800. He tulivat 79 sodanaikaisesta kunnasta, ja heidät on haudattu 80 eri sankarihautausmaalle. Kalajokilaakson kunnissa kaatui noin 1 600 miestä 10 sodanaikaisesta kunnasta. Tällä alueella on 13 sankarihautausmaata. Tänä päivänä koko Suomessa on yhteensä 622 sankarihautausmaata. Menetetyille alueelle jäi 80 sankarihautausmaata, joihin on haudattu 6 800 sankarivainajaa, ja seitsemän kenttähautausmaata, joissa lepää 891 sankarivainajaa.

Joka kolmas kaatunut mies oli perheellinen, sotaeskiä jäi lähes 30 000 ja lapsia eli sotaorpoja 55 000. Sotaleskille myönnettiin valtion huolto-eläkettä ja anomuksesta lisäeläkettä. Lisäksi järjestöjen, yksityisten ja yhteiskunnan erilaisilla avustuksilla tuettiin perheiden toimeentuloa ja sotaorpojen koulutusta. Sotaorpojen ryhmä jäi kuitenkin aikuisten ja muiden suurten ryhmien varjoon ja sotaorpojen koulunkäyntiavustukset jäivät monelta käyttämättä. Kaikilla ei ollut mahdollisuutta päästä kouluun eikä tieto avustuksen mahdollisuudesta koskaan edes saavuttanut kaikkia perheitä.

Kaatuneitten Omaisten Liitto

Kaatuneitten Omaisten Liitto (KOL) on suomalaisten sotaleskien vuonna 1945

perustama järjestö, johon liittyi myös kaatuneiden vanhempia. Järjestön nimenä oli ensin Sotaleskien ja Kaatuneitten Omaisten Huolto, nykyinen nimi otettiin käyttöön vuonna 1958. KOL vastaa kaatuneiden muistopäivän valtakunnallisesta järjestämisestä vuosittain toukokuun kolmantena sunnuntaina.

2000-luvun alussa sotaorvot alkoivat perustaa omia yhdistyksiään. Nykyään sotaorvot muodostavatkin KOL:n jäsenistön pääosan, sillä sotaleskien keski-ikä on jo yli 90 vuotta. Liitto järjestää vuosittain valtakunnalliset hengelliset ja kulttuuripäivät, joita on vietetty eri paikkakunnilla vuodesta 1967. KOL:n lehti on vuonna 1945 perustettu Huoltoviesti, joka ilmestyy neljästi vuodessa. Nykyään Kaatuneitten Omaisten Liittoon kuuluu 68 sotaorpo-yhdistystä tai kaatuneitten omaisten osastoja. KOL:n jäsenrekisterin mukaan loppuvuodesta 2015 jäseniä oli 10 159, joista sotaleskiä hieman yli sata ja loput sotaorpoja. Lisäksi syksyllä 2009 KOL:n ylläpitämään Sotaorporekisteriin on kirjattu yli 6 000 sellaisen sotaorvon tiedot, jotka eivät kuulu mihinkään sotaorpo-yhdistykseen. Valtakunnallista sotaorporekisteriä jatketaan kesäkuun 2016 loppuun saakka, jonka jälkeen se päättyy. Sotaorvoille jaettiin ensimmäiset valtion kunnianosoitukset ja tunnukset syksyllä 2014. KOL tavoittelee rekisteröitymisellä osoittamaan sotaorpojen menetyksiä, joka on

kuitenkin ollut eräs suurempia. Osa sotaorvoista toivoo, että heikoimmassa asemassa olevat saisivat tarvitsemaansa taloudellista ja muuta tarvittavaa tukea, esimerkiksi kotihoitoa tai kuntoutusta.

Pohjanmaan Sotaorvot ry

Pohjanmaan Sotaorvot ry perustettiin 12.4.2002 Kanuksessa, paikalla oli 81 sotaorpoa puolisoineen. Yhdistys rekisteröitiin syksyllä 2002. Toiminta-alueena ovat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat. Yhdistykseemme jäsenmäärä oli viime vuoden lopussa 550 henkeä, joista sotaleskiä tai niin sanottuja kakkosleskiä on 19 ja sotaorpoja 381. Loput ovat kannattajajäseniä. Yhdistyksen lipun nauhasta ja vihkimistä vietettiin 13.8.2005 Marian kappelissa Kokkolassa ja standardin yhdistykseemme julkaisi 15.4.2007 yhdistykseemme viisivuotisjuhlassa.

Alkuvuosina toiminnassamme oli tärkeää saada haastateltua vielä elossa olleita alueen sotalesket. Yhdistys julkaisi toukokuussa 2004 kirjan "POHJANMAAN SOTALESKET MUISTELEVA". Teokseen saatiin 29 sotalesken haastattelut. He kertoivat omista elämäkokemuksistaan, leskeksi jäämisestä, surustaan ja elämän jatkumisesta. Kirjan toimitti sotaorpo, rovasti Mikko Himanka.

Toinen mittava kirjajulkaisu oli "SANKAR' ISÄIN LAPSET ME". Tämän

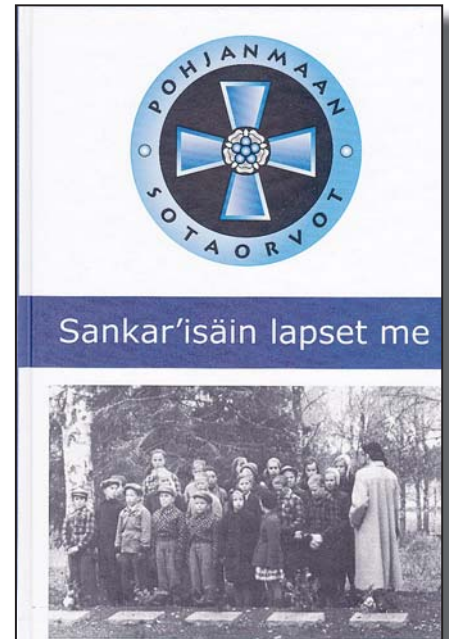
teoksen kirjatoimikuntaan kuuluivat Mikko Himanka, Veli Honkela, Kaarina Kerttula, Erkki Kujala ja Tommi Sinko. Kirja julkaistiin 13.3.2010 talvisodan päättymisen 70-vuotispäivänä. Kirjassa on 32 kunnan alueelta matrikelitiedot, eli sodissa kaatuneiden tai sodan jälkeen vammoihinsa menehtyneiden perheensien ja leskiksi jääneiden puolisoitten ja lasten tiedot. Yli 400-sivuisessa kirjassa on myös useita kymmeniä kirjoituksia ja muistelmia sotaorvoilta. Kirjaan tehtiin myöhemmin lisäviikko, joka julkaistiin yhdistykseemme 10-vuotisjuhlassa huhtikuussa 2012. Viikkoseen lisättiin matrikelitiedot toiminta-alueemme yhdeksästä eteläisimmästä kunnasta sekä Kinnulasta.

Yhdistykseessämme toimii sotaorpojen lauluryhmä, joka perustettiin huhtikuussa 2003 Lohtajan papillassa. Lauluryhmän kantavia voimia on Jorma Salmela, joka on sanoittanut ja säveltänyt monia lauluja. Lauluryhmä julkaisi vuonna 2004 cd-lelyn "HAVUSEPPELE", joka sisältää 16 laulua. Vajaat kaksi vuotta myöhemmin lauluryhmä julkaisi "Sotaorvot laulavat" -vihkon, joka sisältää 55 sodanaikaista laulua. Lauluryhmää esittelee Veikko Lesellin syksyllä 2007 tuottama filmi, joka on esitetty tv YLE 2:lla useampaan kertaan. Lauluryhmän johtajina ovat toimineet ensin Jussi Wirkkala ja vuodesta 2008 Veli Ainali.

Pohjanmaan Sotaorvot ry on tehnyt useita matkoja.

Sotaorpotunnus, jonka on suunnitellut Aimo Vuorinen, rintapieleen kiinnitettävä on 22 mm leveä. Se julkaistiin ensimmäisen kerran Tuussa 7.9.2014.

Kuva kirjastamme "Sankar' isäin lapset me", joka julkaistiin 13.3.2010 kun talvisodan päättymisestä oli kulunut 70 vuotta.

Olemme tutustuneet sotieme taistelupaikkoihin Venäjällä viidellä eri matkalla. Matkat ovat suuntautuneet Karjalan Kannaksen Teri-

joelta aina Vienan Karjalan Kemiin ja Kiestinkiin asti. Monet sotaorvot ovat saaneet käydä paikoissa, joissa heidän isänsä ovat kaatuneet. Viime vuosina on retkeilty eri taistelupaikoilla kotimaassa, muun muassa Suomussalmen Raatteen tiellä, Kuhmossa ja Sallassa.

Sotaorpoyhdistykseemme tavoitteena on jäsenten yhteenkuuluvuuden lisääminen ja henkisen tuen saaminen ja antaminen. Haluamme myös vaalia viime sodissa kaatuneiden ja sodan olosuhteiden vuoksi henkensä menettäneiden muistoa ja tallentaa perinnetietoa nuoremmille sukupolville. Kevästä 2015 alkaen yhdistyksellämme on ollut omat Facebook-sivut. Yhdistykseemme on jäsenmäärältään yksi maamme suurimpia ja toimintamme on hyvin monipuolista ja vilkasta.

Aulis Karvonen

Pohjanmaan Sotaorvot ry:n puheenjohtaja

Tommi Sinko

Pohjanmaan Sotaorvot ry:n sihteeri

Kuva sotaorpojen kesäretkeltä sotaorpojen Venäjän matkalta, Vienan Karjalasta Solovetskin luostarin pihalta heinäkuussa 2009.

In Memoriam

Karl Vidar Viking Hannus

11.11.1929–26.1.2016

Tammisunnuntain lähestyessä kantautui tietoomme yllättävä surusanoma filosofian lisensiaatti, reservin yliluutnantti Vidar Hannuksen kuolemasta kodissaan Vaasassa. Avarakatseinen keskustelijana ja tietäjä sekä monin tavoin aktiivinen osallistuja oli kutsuttu viimeiseen iltahuutoon.

Vidar Hannuksen nuoruusikään sisältyi niin talvi- kuin jatkosodankin tapahtumia Vaasassa, jossa hän aktiivisesti osallistui mm. sotilaspoikatoimintaan. Kodin isänmaallinen henki ja arvo- maailma toimi Vidarin ohje- nuorana läpi hänen pitkän ja arvostetun elämäntönsä.

Ylioppilaaksi Vidar Hannus kirjoitti Vasa svenska lyceum'ista vuonna 1949. Hän jatkoi opiskeluaan vä- littävästi Åbo Akademiassa ja valmistui filosofian lisen- siaattina 1956, pääaineinaan suomi ja latina.

Asevelvollisuuden Vidar suoritti JP 1 riveissä koti- kaupungissaan Vaasassa ja sen myötä reserviupseeri- tutkinto RUK:ssa kursilla 89 / 26.9.1955–21.1.1956.

Tämän jälkeen hän aloit- ti työnsä opettajana, van-

hempana lehtorina entises- sä opinahjossa vuosina 1959–1974, joista viimeiset neljä vuotta rehtorina. Sitten odottivat uudet haasteet ja tehtävät kun Vidar Hannus siirtyi Pedakokiska fakul- teteniin apulaisprofessorin tehtävään suomen kielen didaktiikka alueenaan. Opetustehtävien ohella hän myös toimi tiedekunnan de- kaanina vuosina 1978–1983.

Vapaaehtoinen maanpuo- lustustyö oli Vidar Hannuk- sen elämässä eräs tärkeimpiä asioita. Oman reserviupsee- rikerhonsa, Vasa Reservof- ficersklubb, jäseneksi hän hakeutui 1960-luvun vaih- teessa.

Vaasan Reserviupseeri- piiriin puheenjohtajana hän toimi vuosina 1966–1972 ja 2. varapuheen-johtajana vv. 1978–1985 sekä vuonna 1992. Kerhonsa edustajana pihallituskassa hän toimi vv. 1973–1977 ja 1991. Valtakunnan tasolla Vidar Hannus toimi RUL:n liitto- valtuustossa ruotsinkielis- ten reserviupseerikerhojen edustajana, jäsenenä tai varajäsenenä yhteensä 27 vuotta.

Vidar Hannus osallistui

aktiivisesti myös reserviup- seerien pohjoismaisiin yhti- stapaisiin ja oli monin tavoin kantavana voimana tapaamisten järjestelyissä. Vidarin kertomat jutut ja anekdootit

olivat juhlaillallisten ko- hokohtia, joita monasti on kerrattu ja muisteltu vielä vuosien jälkeen.

Vidarin toimi aktiivisesti myös Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n Vaasan osastossa ja Frihetskrigets Traditionsförening i Kust- Österbotten rf:n toiminnassa. Viimeksi mainitussa myös puheenjohtajana.

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuskuntaan Vidar Hannus kuului useita vuosia. Samoin hän lukeutui Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanien tukijaoston perustajiin ja toimi monipuolisesti Kunnia- kansalaistemme parhaaksi. Filosofi ja humanisti Vidar Hannus osallistui monin ta- voin myös kotikaupunkinsa yhteiskunnallisiin toimintoi- hin seurakunnan ja kouluhal- linnon sekä kulttuurin saralla.

Yli luutnantti (res.) Vidar Hannus oli Vaasan Reser- viupseeri- ja Vaasan Reser- vofficersdistrikt ry:n ensim-

mäinen kunniajäsen, johon arvoon hänet nimettiin v. 2002 reserviupseeriin täyttyessä 40 vuotta.

Ansiokkaasta työstään isänmaan hyväksi Vidar Hannus on saanut vastaan- ottaa Tasavallan presidentin myöntämän Vapauden- ristin 4. luokan (VR 4) ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkin (SVR R). Li- säksi hänelle on myönnetty Sotilasansiomitali, Suomen Reserviupseeriliiton kultai- nen ansiomitali soljen kera, Sininen Risti miekan kera, Sotaveteraanien ansiomitali ja Pohjanmaan Maanpuo- lustuskillan ansioristi sekä Sotilaspoikaristi.

Piirimme reserviupseeris- to hiljentyi kunniaa tehden arvostetun reserviupseerin ja hyvän ystävän elämäntyölle ja muistolle.

Raimo Latvala
1. varapuheenjohtaja
VRUP-VROD ry

Sinunkin apuasi tarvitaan

Veteraanien henkisen perinnön siirtäminen tuleville sukupolville on meidän kaikkien yhteinen asiaamme. Tätä työtä tukemaan tarvitaan myös sodan koettelemuksista kertovaa esineistöä.

Auta meitä kokoamaan Pietarsaaren kaupunginmuseon veteraanitilaan asuja, aseita, kartoja, kirjallisuutta, kirjeitä, valokuvia, kunniamerkkejä, lippuja, standaareja, viirejä, puhdetöitä, sotilaspasseja jne. jotta veteraanitilalle asetetut toiveet toteutuvat. Mukana hankkeessa ovat Sotainvalidit, Rintamamiehet, Sotaveteraanit, Sotilaspojat, Reserviupseerit ja Reserviläiset.

Museo päivystää
joka keskiviikko klo 14–17

Pietarsaaren kaupunginmuseo,
Isokatu 4, puhelin 06–785 1111

Haapajärven sotiemme veteraanien perinnehuone SUOJALUKKO

Osoite:

Kauppakatu 19, 85800 Haapajärvi
Sisäänkäynti kunnan kulttuuritalon pihan puolelta.

Avoimena sopimuksesta,
p. 044 4456 202 tai 0400 965 195

VASA KRIGSVETERANMUSEUM VAASAN SOTAVETERAANIMUSEO

Specialutställning / Erikoisnäyttely
Finlands krigsskandestånd till
Sovjetunionen 1945–1952
Suomen sotakorvaukset
Neuvostoliitolle 1945–1952

Kyrkoesplanaden 22
Källarvåningen
Kirkkopuistikko 22
Kellarikerros

Öppet / avoinna:
Sö / Su 14:00–16:00
ej/ei 27.3. ja 1.5.

Grupper / ryhmät:
– enligt överenskommelse,
– sopimuksen mukaan.
tel. / puh. (06) 312 9894.

Suomen Jääkärimuseo Finlands Jägarmuseum KORTESJÄRVI

- Museossa kerrotaan jääkäriliikkeen syntyvaiheista, toiminnasta ja sen merkityksestä maamme itsenäisyydelle.
- Jääkärien tarina kertoo lähes 2000 nuorukaisesta, jotka lähtivät Saksaan oppimaan sotataitoja tavoitteenaan itsenäinen isänmaa.
- Perusnäyttelyn lisäksi museossa on viimeisen jääkäriin, kenraali Väinö Valveen huone sekä vaihtuvia erikoisnäyttelyitä.
- Museossa on huomattava kokoelma jääkärien sukulaisten lahjoittamaa materiaalia.
- Museokaupassa kiinnostavaa ostettavaa.

Avoimna	ti klo 14-18 ja sopimuksen mukaan 15.6. - 15.8. ti-su klo 11-17 ja sopimuksen mukaan
Pääsymaksu	2,50 €/1,50 € (sis. sisäänkäyntiä ja opastuksen) Museokauppa

Tilauksesta rooliopastus, jolla "Jääkäri Autio" kertoo värväytymisestäään jääkäriksi, koulutuksesta Saksanmaalla ja saapumisestaan Suomeen 1918. Rooliopastuksen hinta 30 €/ ryhmä + normaali sisäänkäyntimaksu.

Osoite Jääkärintie 80
62420 KORTESJÄRVI

Puhelin Puh. (06) 2412 9841, 040 148 4420,
040 764 7755
suomen.jaakarimuseo@kauhava.fi

Kirja: Niittokone-
asiamiehistä
jääkäreiksi.
Esitelmiä
jääkäri-
seminaareista
1998-2007.

Kirjan hinta
15 euroa.

Slaget vid Siikajoki 18.4.1808

Den svenska/finska armén var på återtåg, Adlercreutz hade beordrats att dra sig mot trakten kring Gamla-karleby, den 27 mars 1808 förenade han sig med huvudhären. Vintern 1808 var kall med temperaturer ner till minus 40 grader lador brändes för att ge värme åt de retirande soldaterna. Klingspor och huvudhären bröt den 1 april upp från Karlebytrakten, Adlercreutzbrigad nådde den 5 april Yppäri (belägen mellan Kalajoki och Pyhäjoki). Armén indelades på nytt brigadernas antal ökades till 5 stycken, till exempel Österbottens regemente delades upp på två brigader Adlercreutz 2:a brigad och Sandels 5:e brigad.

1:a brigaden, Palmfelt bestod av Åbo infanteri. 1 bataljonen av Nylandsinfanteri, Nylandsjägare, 2 skvadroner nyländska dragoner och en del av Finska Artilleri regementet

2:a brigaden, Adlercreutz, bestod av Björneborgs regemente, 2 skvadroner nyländska dragoner, del av Finska artilleri regemente samt Livkompaniet, Förstemaajorens kompani, Närpes kompani, Ilmola kompani och andre Majorens kompani ur det Österbottniska regementet.

3:e brigaden, Gripenberg, bestod av Tavastehus läns regemente, 2 bataljoner ur Nylands infanteri, 3 skvadroner Nylands dragoner och en del av Finska artilleri regementet

4:e brigaden, Cronstedt bestod av Savolax infanteri, 3 bataljoner ur Savolax jägarregemente, Karelska Jägarbataljonen, en skvadron ur karelska dragonkåren, dragonvargeringen, Savolax kanonkompani samt delar av Finska artilleriregementet.

5:e brigaden, Sandels, Bestod av 1:a bataljonen ur Västerbottens regemente, Wasa Regemente, Kajana-bataljon. 1:a bataljonen av Savolax jägare, en skvadron karelska dragoner, delar av Finska Artilleri regemente, båtsmansbataljonen, manskap ur skärgårdsflottan och Överstelöjtnantskompani, Pyhäjokikompani och Kemi kompani ur Österbottens regemente.

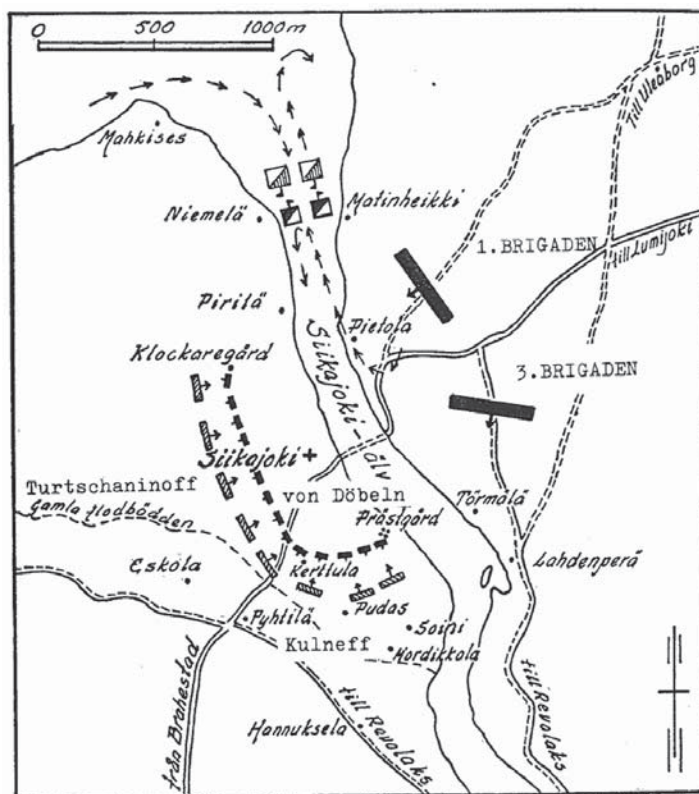
Efter ny indelningen drog sig armén under Klingspors ledning till Siikajoki (norr om Siikajoki älv) för att inta ställning, med högra flygeln i Siikajoki, mitten vid Revolax (Revolahiti) och Paavola och den vänstra flygen vid Temmes. Under

drades i reserv.

Kulneffs avantgarde hade förstärkts med infanteri och jägartrupper ledda av Överste Turtschaninoff, trots att Kulneff var överstelöjtnant ledde han hela den ryska förtruppen, styrkan bestod av ca 2200 man och ett litet artilleri. Ungefär 350 meter från de svenska ställningarna gick det ryska pjäserna i ställning men det tystades ganska snabbt av den svenska arméns kanoner. Gevärskeldens var från båda sidor rätt aktiv, ryssarna lyckades pricka ner en efter en av den svenska kanonservisen. Den svenska högra flanken hotades av Turtschaninoff, de hade på skogsstigar ryckt fram mot klockargården. Läget var kritiskt den Österbottniska reserven vid kyrkan beordrades fram för att möta Turtschaninoff, snön var djup men trots det lyckades man komma fram för att hejda framryckningen i tid. Nu började von Döbelns vänstra flygel att svika och ammunitionen höll på att ta slut trupperna drogs tillbaka mot prästgården och förstärktes med två bataljoner. 17:30 fick von Döbeln order att dra sig tillbaka över älven, men striden pågick hela tiden och Kulneffs trupper gick inte att hejda, då ryssarna hade nått prästgården satte de in sin sista reserv mot Döbelns vänstra flank. Ryssarnas kavalleri anföll, Husarer och Kosacker ca 300 man störtade fram på isen längs med älven mot Österbottningarna, vilka var på återtåg från klockargården mot Pietola. Det tjocka snötäcket försvårade anfaller och minskade på farten men ryssarna möttes av tre försvagade skvadroner ur Nylands dragoner (ca 100man), de Nyländska dragonerna slogs tillbaka. Det ryska kavalleriet hejdades till slut av en trupp ur Nylands jägare med två kanoner.

Klingspors stab hade uppehållit sig nära stridsplatsen på Pietola hemman och var nära att bli tillfångagagna, då det ryska kavalleriet anföll. Klingspor åkte iväg och överlät befälet åt Adlercreutz. von Döbelns trupper var utmattade och hans brigads roll vid Siikajoki var slutspelad. Adlercreutz hade upptäckt att ryssarnas trupper bredde sig mera ut till en ca 2,5km bred frontlinje. Han gav order om ett snabbt och häftigt motanfall mot ryssens mitt för slå en kil i den försvagade ryska

Siikajoki slagfält.

mittlinjen. I anfaller användes alla trupper som fanns till förfogande, anfaller blev som en lavin och alla finska trupper som kunde lösgöra sig deltog i anfaller, under ljudet från virvlande trummor och hurrarop rullades man upp de ryska ställningarna. Den finska framstötten fortsatte nästan fem kilometer innan de finska trupperna fick order om att avbryta sitt anfall. De ryska förlusterna uppgick till 260 tillfångagagna och 150 sårade och stupade. De finska förlusterna var ca 200 man, de stupade finska krigarna begravdes i närheten av Siikajoki kyrka. Förlamningen av den finska armén var bruten.

Den här striden skall att för evigt förknippas med Nylands regemente och dess traditionstrupp Nylands brigad. Till minne av denna strid så beviljas alla som svär krigsmannaeden rätt att bära Sikajokikorsen.

Källor: C-B J Petander, 1978 Kungliga Österbottens regemente under slutet av den svenska tiden. Dick V. Lundell, 2012, Nylands brigads gille

2012, Nylands brigads gille

Siikajokikorsen

Siikajokikorsen kom till på initiativ av brigadkommandörerna Ossian Wuoreheimo och R.W Stewen. Ändamålet är att främja sammanhållningen genom att premiera personer som tjänstgör eller har tjänstgjort vid brigaden eller har arbetat förtjänstfullt brigaden till fromma.

Korsen finns i tre klasser: onummerade minneskors och vapenbrödratecken: tilldelas dels beväringar efter avlagd krigsmannaederskrän, dels uniformerad och civilanställd personal.

Med diplom: tilldelas personers exemplariskt har tjänstgjort vid Nylands brigad, i allmänhet tre års tid. Det finns i numererade exemplar och beviljas av brigadkommandören på förslag av Siikajoki kommittén. Även institutioner som har verkat eller arbetat till fromma för brigaden kan komma ifråga.

Med svär: tilldelas perso-

ner som synnerligen exemplariskt har tjänstgjort vid Nylands brigad, i allmänhet 15 års tid, eller har arbetat till fromma för brigaden. Det finns i numererade exemplar och beviljas av brigadkommandören på förslag av Siikajokikommittén. Även institutioner kan i vissa fall komma i fråga. de personer eller institutioner som belönas bör tidigare ha blivit tilldelade Siikajokikorsen med diplom.

Nylands brigads historia är en av del längsta i landet, Nylands regemente bildades redan 1626. I det kungliga memorialet den 16 februari 1626 uppställdes regementet och den första kommandören var Överste Creutz. Nylänningarna var till först uppdelade i två regementen den första regementet rekryterade främst i Egentliga Finland, Raseborgs län och Hattula härad. Under Karl den XI tid infördes systemet med indelningsverket (1690), avsåts för att åstadkomma en mer stabil och snabbt mobiliserad armé. I Finland uppställdes sju regementen, ett av dessa var Nylands regemente 1696 senare blev det benämnt som Nylands infanteri regemente. Regementet kom att delta i 30 åriga kriget, stora nordiska kriget, hattarnas krig, pommerska kriget, ryska kriget, Gustav den III:s krig och finska kriget 1808–1809 och slaget vid Siikajoki. Källa: Dick V. Lundell, 2012, Nylands brigads gille 1963–2013

Pohjanmaan Maanpuolustaja
löytyy myös verkosta:
WWW.
kpmaanpuolustajat.fi

Mikoyan-Gurevich MIG-21PF USAF.

Vain kuusi lentäjää on jäljellä

Pentti Teulahti kävi täällä Pohjanmaalla pitämässä kaksi mielenkiintoista esitelmää reserviläisille Vaasassa ja Pietarsaareissa. Kuulijat seurasivat keskittyneesti, kun evl palasi Mig 21:n hankintakiemuroihin 60-luvun alussa.

Saamme olla tyytyväisiä, että saimme silloisen maailman uudenaikaisimman hävittäjän ilmavoimiemme käyttöön. Siihen asti olimme olleet vain hitaiden harjoitushävittäjien varassa, ja Lapin ilmatilaa loukattiin usean maan voimin. Kävipä naapurin Mig-15 kuvaamassa Rissalan lentokentän matalla lentäen suomalaisten seurattessa vain katseella.

Kazakstanissa koulutettavien kokonaisvahvuus oli 62, joista 15 lentäjää. Komennuskuntaa johti eversti Pekuri.

Lentäjistä on jäljellä enää kuusi. Joukko on harvennut ja kun yksi on jäljellä, hänen arvonsa on ”Viimeinen Mohikaani”.

Pentti esitteli kuulijoiden iloksi klaanilakkiaan ja sen käytännöllisyyttä. Tuulee vasemmalta vasen lerppe

Pentti Teulahti ja kerhon puheenjohtaja Matti Ranta.

alas- tuulee oikealta oikea lerppe alas. Hiekkamyrsky takaa – niskalerppa alas.

Pentti on lentänyt 17:llä

eri tyyppisellä lentokoneella ja totesimme yhdessä, että jos hänelle antaa vanhan polkupyörän, niin kyllä hän

silläkin lentäisi.

Muistelumme jatkuu -hp-

Aseveljet P-E Fant ja Pentti Teulahti.

Kirgisitervehdys.

Sotalentäjien kertomuksia

Pakkolasku hyiseen Suomenlahteen

Kortesjärvellä 28.5.1920 syntynyt Niilo Johannes Erkinheimo hyväksyttiin oppilaaksi Ilmasotakoulun Sotaohjaajakurssi 3:lle. Kurssin päätyttyä hänet siirrettiin jatkokoulutukseen T-LeLv 35:een, jossa hänen lentokoulutustaan jatkettiin Smolikia vaativammilla koneilla.

Laivuepalveluksensa Niilo Erkinheimo aloitti yhtäjaksoa korpraalien Mikko Sarparannan ja Jaakko Kajannon kanssa Hyvinkäältä toimivassa LeLv 32:ssa, jonka lentokalustona olivat Fokker D.XXI -hävittäjät. Kaverukset olivat tutustuneet hyvin jo sotaohjaajakurssilla, mutta tulleet hyviksi ystäviksi päästyään lento-oppilaiksi samaan laivueeseen, on Sarparanta kertonut. Heinäkuussa laivueen lento-oppilaat Erkinheimo, Sarparanta, Kajanto, Väinö Virtanen ja Lasse Laakso ylennettiin alikersanteiksi. He olivat osallistuneet lentopäätöskokeeseen ja jopa sotalentoihin, jotka oli kuitenkin keskeytetty, koska heillä ei ollut ollut Suomen lentomerkkin vaadittuja 150 lentotuntia. Niinpä pojat olivat istutettu Fokkereihin ja tunteja oli alkanut kertyä ja pian helteisivät lentomerkkitkin, jollaisen Sarparanta ja Erkinheimo saivat keskele vasenta rintataskuaan 31.8.41 peräkkäisillä numeroilla 746 ja 747.

Mainittakoon, että Kauhavalla Mikko Sarparannan naapurissa asunut kersantti Uuno Alppinen palveli myös LeLv 32:n ohjaajana.

Kersantiksi ylennetty Niilo Erkinheimo oli lokakuun lopulla yhtenä ohjaajana edellä Uuno Alppisestä kertovassa Hankoniemen ”puhdistusoperaatiossa”, jossa kapteeni Paavo Bergin johtaman Osasto H:n tehtävänä oli tuhota Hankoniemen tukituneet punailmavoimien Polikarpov I-16 -hävittäjät. Samalla Länsi-Suomen retkellä Erkinheimo pääsi tulittamaan I-16-hävittäjää saaden 1/4 ilmavoittoa pään auki seuraaville voitokkaille ilmailutalouksille. LeLv 32:ssa kersantti Erkinheimolle alkoi tulla voittoja

lisää, sillä hän sai sekä Suomenlahdella että Aunuksessa tililleen yhteensä 6 1/2 ilmavoittoa, joista viisi nimikkokoneellaan CU -558:lla.

Vuoden 1943 alussa perustettiin LeLv 34, joka sai koneikseen Messerschmitt 109 G -hävittäjät. Uuteen laivueeseen siirrettiin muissa hävittäjäyksiköissä hyvin menestyneitä ohjaajia, ja niinpä ylikersantti Erkinheimokin sai paikan tuon vasta perustetun Messerschmitt-laivueen ohjaajaksi. Ensimmäinen ilmavoitto tuli 5.5.43 LaGG-5:stä. Samana päivänä Erkinheimon MT-203:n tulitukseen joutunut Boston-pommittajakin tuli alas, ja muutamien päivien kuluttua Erkinheimo voitti vielä kaksi LaGG-3 -tyyppistä punahävittäjää.

Marraskuun 16. päivän aamuna 1943 oli väpeli Onni Paronen siivellään ylikersantti Erkinheimo torjuntalennolla itäisellä Suomenlahdella, jolloin Erkinheimo joutui Messerschmittillä (MT-223) hankalaan tilanteeseen, joka päättyi pakkolaskuun hyiseen Suomenlahteen.

Väpeli Paronen on kertonut heidän olleen ilmassa noin 12-13 kilometrin päässä Suursaaren eteläkärjestä itään lentokorkeuden ollessa 1800 metriä, kun Erkinheimo oli ilmoittanut koneensa olevan tullessa! Paronen oli kehottanut siivellään lentänyttä pilottikaveria suorittamaan pakkolaskun Suursaareen. Erkinheimo oli vastannut pyrkivänsä Tytärsäreen ”alkaen ilmeisesti ohjaamaan tunkeutuvan savun haitatessa näkyvyyttä liukua mutkitellen kohti Tytärsäarta”, on Paronen kertonut. Pian Erkinheimo oli ilmoittanut lentokorkeutensa nopeasti pienenevän ja olevansa pakotettu laskutumaan mereen, jonka pintaan Paronen oli nähnyt koneen tulleen mahalleen ja liukuneen noin 150 metriä. Paronen oli kierrellyt Erkinheimon laskupaikan yläpuolella, mutta ei ollut nähnyt enää jälkeäkään koneesta eikä sen ohjaajasta.

Kortesjärveläinen Niilo

Erkinheimo saavutti noin 180 sotalennolla 10 ja 3/4 ilmavoittoa, ja hävittäjä-äksälle myönnettiin ansiostaan VR4 tammenlehvällä ja VR4 sekä VMI ja VM2.

Erkinheimojen suvussa on ollut sotilaslentäjiä myöhemminkin, kuten Erkki Niilo Erkinheimo (s.1935), everstiluutnantti evp ja Niilo Johannes Erkinheimo (s.1955), majuri evp ja liikennelentäjä; nuorempien pilottien etunimistäkin on pääteltävissä heidän suku-yhteytensä jatkosodassa edesmenneeseen sotalentäjä Niilo Johannes Erkinheimon. Erkki Niilo Erkinheimon veli Aaro Erkinheimo (s. 1943) on käynyt LntRUK 34:n ja on täysin palvelut liikennelentäjä. Erkki Niilon poika Eero Jaakko Erkinheimo on suorittanut LntRUK 58:n ja on kaapteeni ilmavoimien reservissä.

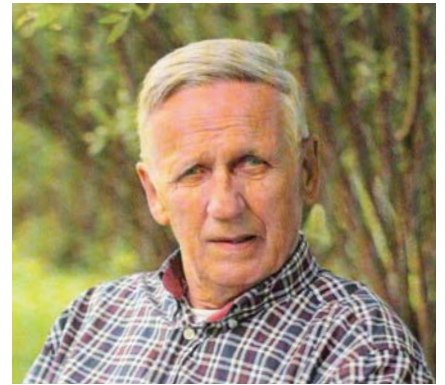
Pakkolaskujen aiheuttajat

Niilo Erkinheimon pakkolaskun aiheuttajaksi on epäilty laakerivauriota ja siitä seurannutta kiertokangen katkeamista. Samanlaisen moottorivaurion on arveltu olleen synnän myös heinäkuussa 1943 sattuneessa, ylikersantti Lehdon Messerschmittin moottorin räjähdyksessä, jossa ohjaaja sai surmansa. Kuukausi Lehdon tapauksen jälkeen väpeli Mauno Fräntilän MT-224 syytyi tuleen Suomenlahden yllä ja syöksyi maahan Malmin lentokentän eteläpuolella. Fräntilä pelastautui laskuvarjolla. Fräntilän koneturman aiheuttajaksi todettiin moottorin kiertokangen laakerin vaurioituminen, mistä aiheutui moottoripalo. Mainittakoon, että Niilo Erkinheimon surmanlennolla parinjohtajana lentäneen Onni Parosenkin hävittäjäkone oli vuotta aikaisemmin kärsinyt moottorivaurion ja ohjaaja suorittanut rajun pakkolaskun Fiat-koneellaan metsään; moottoririkon syyksi oli todettu kampiakselin katkeaminen.

Seppo Takamaa on syntynyt Kauhavalla ja asunut siellä kolmeen otteeseen. Hän on seurannut ”pienen ikänsä” Lentosotakoulun toimia, lentokoneita maassa ja ilmassa. Koulutukseltaan hän on ilmatorjuntaupseeri ja hän on palvellut oman aselajinsa eri tehtävissä, pisimmän ajan RUK:n ilmatorjuntalinjan opetusupseerina sekä linjanjohtajana.

Hän on käynyt Ilmasotakoulussa kapteenikurssin ja toiminut taktiikan ja ilmatorjunnan opettajana viitisen vuotta. Ilmavoimien esiinnoista kautta hän siirtyi Oulun Ilmatorjuntapatteriston komentajaksi ja Oulun sotilaspiiriin päällikön tehtävästä yeverstiluutnanttina vuonna 1987 reserviin.

Takamaa on lentänyt

Seppo Takamaa. Kuva kirjan takakannesta, kuvannut Matti Saarela.

lupakirjan verran seitsemällä eri purjelentokonetypillä (lentotaitojensa sittemmin rapistuttua yhdyttiin).

Kirjassaan hän kertoo sotalentäjistä, joista sodan kurimuksesta selviytyneis-

tä tiesi ja tuns, kolmea lukuunottamatta, kaikki sekä tuntee kolme ”lentäjätervaskantaa” tänäkin päivänä. Hyppää siivelle!

Konerohjolla korpeen ja sotavankeuteen

Eino Johannes Laakso syntyi 10.8.1912 Kortesjärvellä, mutta muutti Alahärmään, jonne hänen vanhempansa tulivat kansakoulunopettajiksi. Eino Laakso kirjoitti ylioppilaaksi Seinäjokeen yhteislyseossa 1934. Hän suoritti Ilmailukoulussa Ilm. RUK 4:n ja heti sen perään kadettikurssi 19:n vuosina 1935-37. Aluksi Laakso palveli lentopuuseerina LeLv 16:ssa ja adjutantina LeR 1:ssä. Talvisodan alkuvaiheessa LeLv 16:n lentokalustona oli muutama Englannissa kehitetty ja kooltaan erittäin iso, kaksipaikkainen ja kaksitasoinen Blackburn Ripon II -tiedustelukone (R=kaupunki Yorkshires). Riponeja valmistettiin Suomessa lisenssillä 30-luvun alkupuolella kahdessa erässä yhteensä 25, jotka voitiin varustaa yhdellä konekiväärillä. Riponin matkalentoneus oli maksimissaan 150 kilometriä tunnissa, ja kone soveltuvi rauhanaikaisiin tiedustelutehtäviin mutta huonosti sotaolosuhteisiin, vaikka oli käytössä vielä jatkosodan alkuvaiheissa.

Kone oli koitua Eino Laakson kohtaloksi, sillä hän lähti lentueenpäällikkönä itsenäisyyspäivänä 1939 tähtystäjäksi tiedustelulennolle ja määräsi Ripon-koneensa ohjaajaksi lentueensa vanhimman ja Laatokan koillispuolen maastot hyvin tuntevan, suojärveläisen lentomestari Viktor Törhösen. Sää oli huono, ja jo lähes tukossa olevalta kentältä startattuaan pakotti lumimyräkki miehet kohtalahtoon. Aikansa Ägläjärvän seu-

dulla kierretyään oli yhä huonommaksi muuttunut keli pakottanut kaverukset lentämään puiden latvojen tasalla, jolloin olivat äkänneet maantiellä marssilla olleen vihollisen jalkaväkiosaston ja alkanet vetää konettaan nopeasti korkeammalle. Marssilla olleet sotilaat olivat alkanet ampua Riponia henkilökohtaisilla aseillaan sekä ”urkupyssyllä” (= nelipipainen venäläiskonekivääri), minkä seurauksena Ripon oli syttynyt jo ilmassa tuleen. Miehillä oli tullut kiire alas, mikäli mielivät henkikultansa säilyttää. Törhösen oli tehnyt rajun sivuluksulakun, jonka päätteeksi jo yläsiivestä ja rungostaankin ilmielieikissä ollut kone oli sakannut lumiseen korpeen. Kone oli palanut korkealla liekillä, ja konekiväärin patruunat olivat alkanet räjähdellä. Palovammoja saaneet miehet olivat kahlanneet, tulussa olevat lentoturkkinsa ja laskevarjonsa sammutettuaan, syvässä hängessä Suojärveltä Tolvajärvelle johtavaa maantietä kohti. Palava kone ja patruunoiden räjähdysäännet olivat opastaneet tusinan verran puna-armeijalaisia paikalle ja miesten perään. Laakso ja pahoin käteensä polttanut Törhösen saatiin kiinni ja talvisota oli heidän osaltaan ohi, mutta miehet palautettiin jo 20.4.1940 eli puolitoista kuukautta talvisodan päättymisen jälkeen.

Laivueen toinen Ripon menetettiin vajaan kahden viikon kuluttua samalla alueella. Väinö Olli Halla-

kersantti Kauko Norvola ohjaajana olivat lähteneet Riponillaan tiedustelulennolle Laatokan koillispuolelle. Tehtävänä oli tiedustella vihollisen liikkeitä Ägläjärvellä ja Suojärven alueilla, eli tehtävä oli ollut sama, mutta lentosää huomattavasti parempi kuin Laakson ja Törhösen huonosti päättyneellä tiedustelulennolla. Hallakorven kone katosi, eikä sen ja miehistönsä kohtalosta kuuluttu mitään koko talvisodan kuluessa. Riponin hylky ja Norvolan ruumis sekä Hallakorven hauta löydettiin vasta lokakuussa 1943 Suojärven pohjoispuolella sijaitsevan Moisionvaaran maastosta.

Jatkosodan alkaessa Eino Laakso toimi lentueenpäällikkönä LeLv 12:ssa (Fokker C.X ja Fokker D.XXI), jonka tehtävänä oli lentotiedustelu Itä-Kannaksella sekä Laatokan Karjalassa. Hänen pestinsä lentueenpäällikkönä keskeytyi pitkäaikoksi ajaksi, sillä ilmeisesti hyvin saksan kielen osannutta miestä tarvittiin ensin yhteysupseeriksi saksalaiseen 163. Jalkaväkidivisioonaan ja sen jälkeen Luftflotte 5:een Kemiin ja Rovaniemelle. Helsingissä alkutalven 1944 suurpommitusten aikana Laakso komennettiin yhteysupseeritehtäviin ilmatorjuntamme ja saksalaisen, Malmin lentokentältä toimineen, yöhävittäjäyksikön välille. Jatkosodan ratkaisuvaiheissa Laakso toimi jonkin aikaa yhteysupseerina myös tukenamme muutamia viikkoja taistelleessa Luftwaffen Lento-osasto Kuhlmeysssä. Sotiemme päätyttyä kap-

teeni Eino Laakso oli lyhyen ajan puolustusvoimain va. komentajan, kenraaliluutnantti J. F. Lundqvistin adjutantina. Sotilasuransa Eino Laakso päätti Häv LLv 11:n komentajana, josta tehtävästä siirtyi vuonna 1949 majurina reserviin ja ylennettiin 1967 everstiluutnantiksi.

Ansoistaan Eino Laaksolle myönnettiin VR3 ja VR4 molemmat miekkojen kera, Mm 1939-40 ja Mm 41-45, Saksan Rautaristi 2 sekä so-

tien jälkeen Reserviupseeriliiton kultainen ansiomitali.

Eino Laakso toimi kaksikymmentäviisi vuotta pankinjohtajana Kangasalla sekä Tampereella. Metsästysharrastuksistaan "Jussi" Laakso palkittiin Suomen Metsästäjäläiiton kultaisella ansiomerkillä ja kutsuttiin vuonna 1991 Suomen Metsästäjäläiiton kunniajäseneksi.

Eino Johannes Laakso tuli matkansa päähän 26. huhtikuuta 2006.

Ampui Tsaikalla alas Airacobran. Kuva Hannu Valtonen.

Kangaspuut nimeltä Ripon.

Kadettiipiirin nuorin upseeri

Tämän kirjoittaja palveli Tampereen Ilmatorjuntapatteristossa ollen vuonna 1963 koko Tampereen ison varuskunnan ainoa luutnantti entisen kauhavalaisen Matti Lumpeen saatua ylennyksen yliluutnantiksi. Nuorimpana kadettiupseerina sain suorastaan pirullisen tehtävän pitää Pirkka-Hämeen kadettiipiirin erittäin arvokkaassa vuosijuhlissa (vanhemmilla upseereilla prenikat juhla-asuissaan ja daameilla pitkät leningit) "puheen naisille" sellaisella lisämääräyksel-

lä, että kaulassani piti olla puuttuvia kunniamerkkejäni korvaamassa silkkinauhaan pujotettu tutti ja puhe tuli ehdottomasti pitää tuollilla seisten. Jännitin esiintymistäni jonkin verran etukäteen – tottakai – mutta sopivat ruokajuomat erinomaisen juhla-ateriamme kyytipölkina paransivat asemiani ja sain kuin sainkin tuon vaativan tehtävän kunnialla hoidettua. Puheen sanottiin menneen hyvin ja jopa niin hyvin, että sain kunnianarvoisalta juhla-äeltä raikuvat suosionosoitukset. Ja... ellen aivan väärin muista, oli Eino Laakso ollut ideoimassa tuon

kadettijuhlan ohjelmaa, ja havaitsin hänenkin yhtyvän puolisonsa kanssa puheesta saamiini, ylenpalttisiin kiitoksiin!

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry:n kevätkokouksessa jaettiin 6.12.2015 Reserviläisliiton myöntämät ansiomitalit. Kuvassa vasemmalta alkaen Lauri Lepistö (Kultainen ansiomitali), Osmo Halonen (Hopeinen ansiomitali), Jorma Lindberg (Hopeinen ansiomitali), Veikko Prättälä (Hopeinen ansiomitali), Antero Heiska (Hopeinen ansiomitali), Jouko Paananen (Hopeinen ansiomitali), Teemu Isola (Pronssinen ansiomitali) ja Arto Kunelius (Pronssinen ansiomitali).

Sotiemme veteraanit 2016 -keräys Ylivieskassa

Tammikuun loppupuolella Sotiemme Veteraanit 2016 -keräyksen Keski-Pohjanmaan keräyspäällikkö Antti Roiko-Jokela jakoi Kalajoen ja Ylivieskan vastuuhenkilöille tapahtumassa tarvittavan materiaalin. Kalajokilaakson muut keräyspaikkakunnat saivat omat tarvikkeensa hiukan myöhemmin.

Maanantaina 29.2.2016 saapui Kainuun Prikaatista 50 varusmiestä Ylivieskaan suorittamaan toiseksi viimeistä kertaa nykyisessä valtakunnallisessa laajuudessaan olevaa keräystä.

Ylivieskan seurakunta antoi perinteiseen tapaan Suvannon kappelin kahvin- ja tilat keräysorganisaation käyttöön, ja tarjosi myös il-tapalan kaikille tapahtumaan osallistuneille ihmisille.

Paikalle kerääntyi hyvissä ajoin varusmiesten kuljettajiksi 15 veteraanien ystävää Ylivieskan Mieslaulajista,

Lionseista ja Rotareista. Partiolippukunta Viessojilla oli ollut iso leiri samana viikonloppuna, mutta niin vain sieltäkin saapui mukaan viisi reipasta partiotyttöä suorittamaan lipaskeräystä paikallisissa marketeissa. Ylivieskalaiset vapaaehtoiset reserviläiset ja reserviupseerit olivat myös kuljettajina ja tapahtuman toimitsijoina.

Suurimpiin kylätaajamiin lähti omat kerääjät paikallisten oppaitten kyyditeminä, ja loput varusmiehet haravoivat kaava-alueen 26 eri lohkoa avustavien kuljettajien valvomina. Keräykseen oli varattu aikaa neljä tuntia, jossa ajassa kaikki alueet saatiinkin kierrettyä läpi.

Suurtakin suurempi kiitos kuuluu jälleen kaikille kerääjille, partiolaisille, kuljettajille, Ylivieskan seurakunnalle ja ylivieskalaisille reserviläisille!

Teksti ja kuvat:

Jouko Liikanen

Parhaan tuloksen saavutti oppilas Vatanen Paula, jonka sotaveteraanien edustaja Pertti Korhonen (oik.) palkitsi CD-levyllä samoin kuin kaksi seuraavaksi parasta kerääjää. Esa Isokoski Ylivieskan Reserviläiset ry:stä ja Jouko Liikanen Kalajokilaakson Reserviupseerikerho ry:stä olivat myös tyytyväisiä keräyksen antiin.

Vapaaehtoiset kuljettajat ja listakerääjinä toimineet varusmiehet kohtasivat ja matka kohdealueelle alkoi.

Tämän päivän varusmiehet ovat reippaita, esiintymiskykyisiä ja oma-aloitteisia nuoria miehiä ja naisia, joitten toimintaa on ilo seurata.

Pohjanlahden Laivastokillalle kaksi uutta kunniajäsentä

Pohjanlahden Laivastokilta piti syyskokouksensa 10.11.2015 Vaasan Sotaveteraanimuseossa. Kokoukseen oli saapunut 14 killan jäsentä. Vuoden 2016 tulevasta toiminnasta todettakoon mm. osallistuminen MPKL:n järjestämään Turpo-seminaariin, yhteydenpito veljeskiltoihin ja pääkiltan Laivaston Kilta ry:n ja Maanpuolustuskiltojen Liittoon, samoin kuin toiminta-alueen muihin maanpuolustusjärjestöihin.

Meripuolustuspiirin koulutus-tapahtumia järjestetään kiltavene Marialla Suupohjan alueella. Tarkoituksena on myös mahdollisuuksien mukaan osallistua Pohjoismaisille Laivastokiltapäiville Norjassa 3.–5.6.

Jäsenmäärän arvioidaan pysyvän entisellään, vaikka vuonna 2015 kiltta saikin viisi uutta jäsentä. Näin ollen ei myöskään nähty perusteltua syytä korottaa jäsenmaksua, joka jää 27 euroksi.

Erovuorossa olevat hallituksen jäsenet Erkki Lehtimäki, Mikael

Uudet kunniajäsenet. Vasemmalla Erkki Lehtimäki, oikealla Martti Juvonen. Keskellä killan kunniapuheenjohtaja ja perustajajäsen Tauno Rewell.

Pasto ja Matti O. Vironmäki Vaasasta sekä Esko Pekama Oulusta valittiin uudelleen vuosiksi 2016–2017.

Syyskokous kutsui myös kaksi uutta kunniajäsentä. Killan pitkäaikainen kerhomestari ja venevastaava Erkki Lehtimäki liittyi killan jäseneksi syksyllä 1982. Hänet valittiin killan hallitukseen vuonna 1986, jossa hän oli aina vuoteen 2009. Sen jälkeen hän oli vuoden 2010 hallituksen asiantuntijajäsen ja vuodesta 2011 jälleen varsinainen jäsen ja on sitä edelleen.

Merivartiostossa pitkän uran tehnyt kapteeniluutnantti Martti Juvonen liittyi Laivastokiltaan jo ennen kuin Pohjanlahden Laivastokiltaa, tai Laivaston Kilta ry:n Pohjanlahden osastoa, kuten killan nimi aluksi kuului, oli edes perustettu. Tämä tapahtui jo keväällä 1982. Juvonen on eräs killan aktiivisimpia jälkeen kun alueelle perustettiin myös Merivartiokilta. Tällä hetkellä killalla on neljä kunniajäsentä ja yksi kunniapuheenjohtaja.

Vaasan rannikkopatteriston vuoden 1966 reserviupseerit jälleen Vaasassa

Tykistökoulun Ru-kurssi 121:n käyneet tapasi jälleen entisen perusyksikkönsä sotilaskodissa perjantaina 13.11.2015, josta tasan 50 vuotta sitten lähdettiin ”luomaan reserviläissotilaan uraa”. Edellisen kerran oltiin tavattu samassa paikassa kahdeksan vuotta sitten. Nyt entinen varuskunta näytti vieläkin siviilimäisemmältä, kun edellisen tapaamisen jälkeen Pohjanmaan Sotilassoittokuntakin oli lakkautettu, eikä entiselle upseerikerhollekaan ollut enää menemistä. Mutta olivathan kasarmin ulkoiset puutteet jäljellä, jopa alkuperäisessä maalissa.

Paikalla oli kaikkiaan yhdeksän henkeä 14:sta. Kahden veljen tiedetään poistuneen lopullisesti rivistä. Ilahduttavan hyvin oli tapaa-

minen kiinnostanut, kun paikalla oli yhdeksän henkeä 12:sta. Tilaisuuden isäntänä toimi allekirjoittanut Pohjanlahden Laivastokillan puheenjohtajan ominaisuudessa. Ohjelmaan kuului Pohjanmaan KOTU:n koulutuspäällikön, komentaja Hannu Maunulan esitys maakuntakomppanian toiminnasta, tutustuminen kasarmialueeseen, vierailu Vaasan vankilassa, jota esitteli vankilanjohtaja Taina Nummela sekä lauantaina tutustuminen Vaasan Sotaveteraanimuseoon, jota ryhmälle esitteli museotoimikunnan jäsen Kaj Sandström Vaasan Reserviupseerikerhosta. Perjantai-illan puolestaan kruunasi yhteinen veljesillallinen. ”Eikä asia jää tähän”, lupasi kontra-ami-raali Pertti Malmberg, joka ainoana

Sotaveteraanimuseoon tutustumassa oikealta Pertti Malmberg, Esko Aurola, Erkki Eisto, Jukka Pennanen, Teuvo Roden, Timo Forsberg, Jukka Vanhala, Ismo Kivistö ja Toivo Javanainen.

Veljesillallisella riitti muisteluja varusmiesajasta, mutta myös keskustelua muun muassa NATO:sta.

kurssistamme aikoinaan valitsi sotilasuran. ”Ensi syksynä siirrytään siviiliin Suomenlinnasta, 9.9. jos suinkin mahdollista”. Tuona päivänä vuonna 1966 siirryimme reserviin Vaasan Rannikkopatteristosta,

50 vuotta sitten. Vaarpeestolaiset voivat yleensä todeta, että kävimme hienon aselajin; esimerkiksi Rovajärven tykistöammunnoissa Vaasan Rannikkopatteriston joukkueet ovat usein kunnostautuneet

Rovajärven tulenavauskilpailussa ja päihittäneet kenttätykistöjen vastaavat kilpailujoukkueet.

Kuvat ja tekstit **Teuvo Roden**

MPK kouluttaa – paikallisesti ja ympäri valtakuntaa

Vuosi 2016 alkaa kouluttautumalla uusiin tehtäviin vuoden, jopa kahden ennakkolla. MPK:n toiminta on suunnitelmallista ja pitäytty tosiasioiden, mutta kuuntelee myös kentällä toimivia reserviläisiä.

Palkitsemisia ja nimityksiä

Tilaisuuden aluksi Pohjanmaan maanpuolustuspiirin piiripäällikkö Jukka Torppa luovutti ylikersantti (res) Toni Haukiramalle MPK:n rautaisen ansiomitalin. Vuoden 2015 kouluttaja, vänrikki (res) Tomi Kurikkala, palkittiin yksikön muistolaatalla ja -lahjalla.

Koulutustapahtumat 2015 yhteenveto

MPK:n Pohjanmaan maanpuolustuspiirin alueella (Pohjanmaa/Vaasa, Etelä-Pohjanmaa/Seinäjoki ja Keski-Pohjanmaa/Kokkola) toteutettiin yhteensä 116 sotilaallista ja sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutustapahtumaa ja varautumisen ja turvallisuuden kurssia. Osallistujia (ml. kouluttajat) oli 2057 henkilöä.

Kouluttajina toimi 247 miestä ja naista, ja koulutusvuorokausia kertyi kaikkiaan 2819. Sotilaallista ja sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta toteutettiin yhteensä 1761 vrk ja varautumisen ja turvallisuuden kurssitusta 1058 vrk.

Johtopäätöksiä koulutustapahtumista

Sotilaallisesti painottuneen koulutuksen osallistujamäärät ovat kasvaneet, todennäköisimpänä syynä on tilannetietoisuus oman turvallisuusympäristömme muutoksesta. Reserviläiskirjeellä on ollut oma kannustava vaikutuksensa. Erityisesti ilman SA-sijoitusta jääneet reserviläiset ovat ymmärtäneet MPK:n koulutuksen antamat valmiudet kohottaa omaa osaamistaan.

Varautumisen ja turvallisuuden koulutuksesta suurin osa on julkishallinnon ja oppilaitosten tilauskoulutusta, jonka määrät vaihtelevat vuosittain tilaajien resursseista johtuen.

Piiripäällikkö Torppa totesi, että kehitys pysähtyy ilman avointa, rehellistä ja rakentavaa palautetta. MPK haluaa kuunnella koulutettavia ja kouluttajia, kaikki palaute käsitellään.

2016 keskeisimmät harjoitukset ja koulutustapahtumat

PAUHA16, maanpuolustuspiirin pääharjoitus Lohtajalla 22.–24.4.2016. Johtovastuu on Keski-Pohjanmaan KOTU-yksiköllä, harjoituksen johtajana toimii maj (res) Kimmo Tastula. K-P:n toimijoita on mukana harjoituksen johto- ja tukiorganisaatiossa. Harjoituksen

MPK:n Pohjanmaan maanpuolustuspiirin piiripäällikkö Jukka Torppa nimitti Keski-Pohjanmaan KOTU:n uusiksi paikallispäälliköiksi Kokkolaan Jari Myllymäen ja Reisjärvelle Tomi Niskakosken. Liikuntapäälliköksi nimitettiin Seppo Ruotoistenmäki. Hän toimii samalla Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri Ry:n urheiluvastaavana.

painopiste on PV:n tilaamassa sotilaallisessa koulutuksessa, joista kolme on VEH-perusteista kurssia, joihin voi hakeutua MPK:n koulutuskalenterin kautta. Kaikkiaan PAUHASSA on n. 20 kurssia, ja oman leimansa sille antavat myös kaksi nuorten kurssia.

VARIKKO16 toteutetaan Kokkolassa vanhan piiritoimiston alueella 11.–12.6.2016. Harjoituksen johtajana toimii majuri (res) Jari Myllymäki. Kyseessä on rakennetun alueen taisteluun keskittyvä harjoitus. Painopiste on soveltavassa koulutuksessa, koulutusvälineenä airsoft-aseet. Kohderyhmänä on sodan ajan joukkoihin sijoitetut ja sijoituskelpoiset reserviläiset.

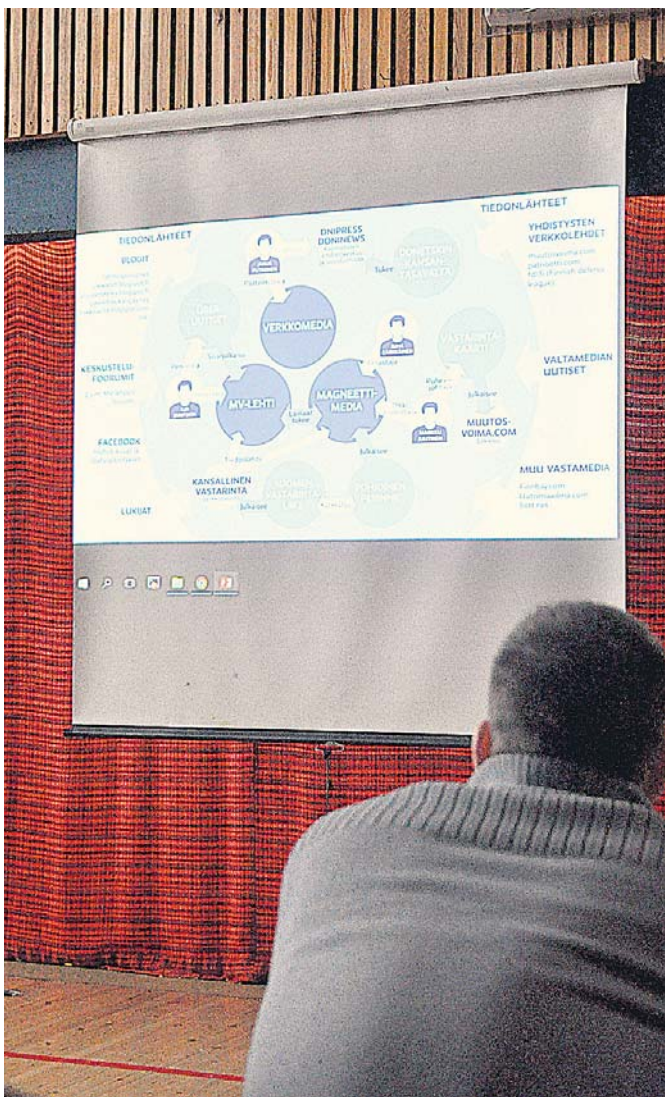
FINNSNIPER16 toteutetaan Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueella 1.–3.7.2016. Harjoituksen johtajana toimii kersantti (res) Ari Nurkkala (Pohjanmaan Tarkka-ampujat ry). Harjoitus koostuu kahdesta sotilaallisia valmiuksia palvelevasta kurssista. KOTU-yksikkö vastaa harjoituksen yhteistoiminnasta PV:n kanssa ja rekrytoi toimijoita tukitehtäviin (mm. maaliostasto, kuljettajat ja lääkin-tähenkilöstö).

RANNIKKOMYRSKY16 toteutetaan Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueella 5.–7.8.2016. Se on maanpuolustuspiirin yhteisharjoitus, johon osallistuvat Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa. Johtovastuussa on Keski-Pohjanmaa, ja harjoituksen johtajana tulee toimimaan majuri (res) Jari Myllymäki. Kyseessä on jalkaväkitaisteluun keskittyvä harjoitus, joka koostuu kolmesta sotilaallisia valmiuksia palvelevasta kurssista, Jalkaväkijoukkueen taistelu (KP) / Infanterigruppstrid (KP), Taistelijan tiedustelukurssi (PO) ja Kenttähuolto (KP). Painopiste on soveltavassa koulutuksessa. Koulutusvälineenä käytetään PORPR:n KASI-laitteistoa. Kohderyhmänä on sodan ajan joukkoihin sijoitetut ja sijoituskelpoiset reserviläiset.

HÄJY16 toteutetaan Maalahden harjoitusalueella 2.–4.9.2016, ja on piirin yhteisharjoitus. Johtovastuu tänä vuonna on Pohjanmaan KOTU-yksiköllä. Harjoituksen painopiste on PV:n tilaamassa sotilaallisessa koulutuksessa. Keski-Pohjanmaa toteuttaa Tukialueen taistelu 2 -kurssin. Etelä-Pohjanmaan johtamalle Tukialueen taistelun perusteet -kurssille (PV) voi hakeutua MPK:n kotisivujen kautta!

Tammikuisena lauantaiaamuna Jokilaakson koulun voimistelusalissa Kokkolassa täyttyi asialleen omistautuneista ja motivoituneista naisista ja miehistä. Tilaisuudessa annettiin koulutus- ja tukiyksikön osastonjohtajille, ryhmänjohtajille ja paikallisapäälliköille perusteet vuoden 2016 koulutustapahtumien toteuttamiseen ja vuoden 2017 koulutustapahtumien suunnitteluun.

Informaatioisodankäynti ja sosiaalinen media. "Yhteiskunnan vakaus on yksi uskottavan puolustuksemme kulmakivistä." Petter Lillhonga oli laatinut KOTU-yksikön tilaisuuteen tiiviin paketin meitä kaikkia koskettavasta mediavaikuttamisesta, informaatioisodankäynnistä, trollauksesta ja ns. valhemedian vaikutuskeinoista tiedonvälityksessä. Yllättävää tai ei, mutta jäljet näyttävät aina johtavan syytöstehtäälle!

K-P:n KOTU-yksikön koulutuspäällikkö Jani Pikkarainen oli koontanut vaikuttavan tietoisuuden aiheesta Sähköverkon lamauttaminen osana hybridisodankäyntiä. Koulutuspäivän osanottajat muodostivat neljän työryhmää, ja em. aiheesta annettiin tehtävä, jossa pohdittiin ratkaisumalleja ja suunniteltiin reserviläisille ja siviiliväestölle toteutettava VARTU-kurssi. Erkki Laide esitti oman ryhmänsä hyvin perustellun näkemyksen.

VUORI16 toteutetaan Haapajärven varastolla 16.–18.9. 2016. Harjoituksen johtaa luutnantti (res) Sami Salmu. Painopiste on seuraavissa PV:n tilaamissa sotilaallisissa koulutuksissa: Tukialueen taistelun perusteet (PPOHMKAIALTSTO), ja Huollon suojaus (3LOGR). Kurseille voi hakeutua MPK:n kotisivujen kautta! Harjoituksessa järjestetään VARTU-koulutuksena myös Nuorten maastokurssi.

Markkinoikaa, mainostakaa ja informoikaa em. kurseista kenttäkelpoisia ja innostuneita reserviläisiä! Varsinkin Keski-Pohjanmaan reserviläispäivä 23.4.2016 PAUHA16-harjoituksen osana on hyödyllistä antaa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta ja maakuntajoukoista kiinnostuneille reserviläisille. Lisätietoja: <https://www.mpk.fi/> ja MPK:n koulutuskalenteri. Katso myös: <https://www.facebook.com/kpkotu/?fref=ts>

Monitasoista koulutusta toimijoille

MPK toteuttaa verkkokoulutuksena KOTU-yksiköitten täydennyskoulutuksen, ammunnanjohtajakurssin verkkopinnot, kurssinjohtajien verkkokurssin ja sotilaskouluttajien verkkokurssin PV:n hyväksymille kouluttajille.

MPK:n valtakunnalliset kouluttajakoulutukset toteutetaan useilla erikoiskursseilla ja koulutuspaivoilla.

PV:n kouluttajakurssin suorittaneille voidaan esittää PV:n kouluttajaoikeuksia. Kouluttajaoikeudet saaneet reserviläiset voivat toimia kouluttajina PV:n tilaamissa koulutustapahtumissa.

Teksti ja kuvat:
Jouko Liikanen

Kurssin tarkoitus on parantaa naisten valmiuksia puolustaa itseään päällekkarkkaan hyökkäykseltä.

Itsepuolustustaitoja naisille

Vaasassa Pohjanmaan Koulutus- ja tukiyksikkö on järjestänyt useita "Älä ole uhri!" naisten itsepuolustuskoulutuspäiviä kevästä 2015 lähtien.

Osallistujia on ollut paljon, ja kurssin suosiota on lisännyt sekin, ettei kurssi edellytä aiempaa itsepuolustustaitojen osaamista ja mukaan voi halutessaan ottaa myös puolisonsa harjoituksiin.

Kurssilla onkin ollut rennon yhdessäolon tunnelma vaikka harjoitteita on tehty tosissaan ja tehokkaasti.

Kurssin tarkoitus on parantaa naisten valmiuksia puolustaa itseään päällekkarkkaan hyökkäykseltä.

Teemoina on ollut mm. irrottautuminen päällekkarkkaan erilaisista otteista sekä suojautuminen hyökkäyksiltä pystytalanteissa ja maassa.

Itsepuolustustekniikoiden ohella harjoitellaan uhkatilanteeseen liittyvää

lainsäädäntöä ja toimintataktiikkaakin.

Lainsäädännön liittäminen koulutukseen on välttämätöntä, sillä hätävarjelun liioitteluun ei saa syyllistyä vaikka kyseessä olisikin oikeuden hyökkäys.

Ilman toimintataktiikkaa kyseessä on vain reipashenkkinen kamppailutreeni, ei varsinaisen itsepuolustuskoulutus.

Kaikki nämä on huomioitu pitämässämme koulutuksessa.

Koska opitut tekniikat vaativat jatkuvaa ylläpitoa, onnistuu se myös halukkaille jatkamalla harjoittelua "Älä ole uhri!" -jatkokursseilla tai myös MilFight kamppailujärjestelmän viikkoharjoituksissa.

Kurseja järjestetään myös vuoden 2016 aikana, seuraa MPK:n koulutuskalenteria! Tervetuloa mukaan!

Teksti:
Pohjanmaan KOTU
Kuva: Hannu Maunula

Muista myös:

**www.
kpmaan-
puolustajat.fi**

1. ErAutok/Huoltokomppanian sotilaat kuuntelemassa Autokillan tiedotuksesta reserviläistoiminnastaan.

Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta vieraili Kainuun Prikaatissa Hoikankankaan varuskunnassa Kajaanisssa

Perinteeksi muodostunut vierailu toteutettiin 16.12.2015, Ari Olli aloittaa Pietarsaaresta kunkonlaulun aikaan, tai oliko hieman myöhemmin. Noukkii rattaille Eero Muhosen Kokkolasta, Kannuksesta kyytiin Antti Roiko-Jokelan ja Marko Pesonen. Tästä matka jatkuu kohden Kajaania ja Kainuun Prikaatin porttia, perillä ihan aikataulun mukaan noin kello 11 jälkeen.

Autokomppanian Päälikkö Kapt. Topi Härkönen noutaa matkalaiset portilta suoraan Auto/Huoltokomppanian suojiin. Kättelyiden ja tervetulo toivotusten jälkeen, Pikainen suunnittelu ja aikataulujen tarkennukset, tavarat pois autosta sisätiloihin odottamaan tarvittavaa käyttöä, sitten on lounaan aika käsillä.

Lounastetaan prikaatin henkilöstöruokalassa kap-

teeni Härkösen johdolla, tarkennetaan samalla iltapäivän ohjelmaa. Palataan takaisin komppaniaan, tarkemmin Huoltokomppanian auditorioon, valmistautumaan Autokillan esittelytilaisuuteen.

Puolenpäivän aikoina aloitetaan kiltamme esittelytilaisuus, paikalla reilut 80 kotiutuvaa varusmiestä ja muutama nainenkin tasapuolisuuden nimessä. Ari Olli kertoo killan historiasta ja toiminnasta, "aamuhämäristä" aina tähän päivään saakka! Antti Roiko-Jokela kommentoi ja täydentää esitystä, Marko Pesonen käyttää tietokonetta sujuvasti, kuvat vaihtuvat ja juttu etenee. Allekirjoittanut häiriköi kameran kanssa, yrittäen saada muutakin kuin muistikuvia aikaan!

Kello 13.15 aikoihin päätämme oman infotilaisuutemme, siirrymme henkilökunnan taukotiiloihin

kahvittelemaan ja keskustelemaan sekä kuulemaan henkilökunnan kuulumisia. Pienoisena yllätyksenä totesimme henkilökunnassa tapahtuneen vaihtuvuuden, mutta asiat sujuivat kaikesta huolimatta, perinteisillä Autokomppanian rutiineilla.

Kainuulaisen talvipäivän kääntyessä hämärän syleilyyn noin 14.30 suuntana prikaatin paraatikenttä. Alkamassa kotiutusparaati ja siihen liittyvät juhlallisuudet ja muistamiset. Navakahko Pohjoistuuli ja 14:a asteen pakkahan antavat todellisen talvisen tuntuman, varsinkin meille Pohjanmaan lakeuksilta matkaneille.

Tilaisuuden päätyttyä pääsimme esittämään ja onnittelemaan uutta Prikaatin komentajaa 2.11 virkaan astunutta Eversti Vesa Virtasta.

Juhlallisuudet jatkuvat Auto/Kuljetuskomppanian

KaiPr:n uusi komentaja eversti Vesa Virtanen jakaa palkintoja ansioituneille sotilaille.

edustalla, muistamisilla ja palkitsemisilla, sekä muistolaattojen nautalamisilla. Autojoukkojen Keski -Pohjanmaan Killan puukko ja kunniakirja luovutettiin kersantti Toivo Hopposelle Vaasasta Kiltamestari Antti Roiko-Jokelan toimesta.

Virallisen ohjelman lisäksi tarjoutui vielä mahdollisuus neuvonpitoon ja ajatusten vaihtoon. Autokillan toiveiden sekä aloitteiden pohjalta Huoltopataljoonan päällikön evl Janne Myllerin kutsumana. Tilaisuus oli mielenkiintoinen ja antoisa, jäädään odottamaan niiden mielenkiintoisten asioiden etenemistä.

Vierailumme päätteeksi suuntaamme kulkumme sotilaskotiin, täysin ansaituille munkkikahveille, eihän varuskunnasta voi poistua ilman yllämainittua traditiota. Tästä suuntaamme keulan kohden Keski-Pohjanmaan lakeuksia ja kotikontuja, kolmen pysähdysten taktiikalla. Näin on jälleen yksi Autokillan edustus- ja neuvonpito tapahtumista päätöksessään, jäädään odottamaan uusia ja niitä mielenkiintoisia tapahtumia!

Kuvaa ja tekstiä:
Eero Muhonen

Raatteen marssi Suomussalmen sotahistoriallisissa maisemissa

Raatteen marssi järjestetään Suomussalmella 28.5.2016 jo 19:ta kerran. Marssin ajatuksena on kunnioittaa veteraanien työtä ja uhrauksia maamme itsenäisyyden säilyttämiseksi. Tapahtuma sopii kaiken ikäisille. Marssin pituus on 18 km, ja sen voi suorittaa juosten, hölkäten, kävellen, pyöräillen tai "moottorimarssina huoltoauton rattailla, sotahistoriallisia maisemia ihailien".

Keskipohjalaiset "marsijat" lähtevät linja-autolla liikkeelle Kälviän Reserviläisten johdolla. Lauantaina varhain kello 3.30 Kokkolasta, ja 4.00 Kälviältä. Aamupala Kontiomäen Shellillä noin kello noin 7.00. Raatteen Porttiin ja tunnisteet jakoon, 9.30 varsinaisen tapahtuman suoritus iltaapäivällä majoittuminen Kiannon Kuohut – hotellissa. Kello 18.00 aikoihin reissusauna ruokailuineen (omakustantun hintaan) Kainuun Rajavartioston Suomussalmen komppanian rantasaunalla

Tykkinieressä, lisäksi tarjolla on muutakin ohjelmaa. Kaikki halukkaat sydämelysten tervetulo toivotusten myötä mukaan!

Marssimaksu 15 euroa peritään MPK:n kurssimaksuna. Myöhäisilmoittautumiset maksavat 20 euroa suoraan tapahtumapaikalla. Ilmoittautumiset viimeistään 19.5.16 piiritoimistoon p. 0400 395 909

Matkan muut kustannukset n. 100 euroa (linja-automatka ja majoitus) tarkentuu lähempänä matka-ajankohdasta, ja maksetaan matkan aikana.

Lisätietoja Raatteen marssista löytyy sivulta www.raatteenmarssi.fi – Raatteen marssi.

Lisätietoja saa soittamalla kurssijohtaja Simo Säipälle p. 050 327 3013 <simo.saip-pai@edu.kokkola.fi> tai Eero Muhoselle p. 0400 681 236. erom2@hotmail.com

Simo Säippä ja Eero Muhonen

Maanpuolustusnaisten Jotos Vattajanniemen upeissa maisemissa

Maanpuolustusnaisten Liiton valtakunnallinen 27. maastovaellus järjestetään 14.–15.5.2016 Kokkolan Lohtajalla. Jotos toteutetaan Vattajanniemessä Puolustusvoimien harjoitusalueella.

Vattaja on luonnonkaunis maastoalue hiekkarantoinen Pohjanlahden rannalla. Alueella on kiinteät majoitustilat noin 200 hengelle ja telttamajoitusta voidaan tarjota tarpeen mukaan.

Myös varhaisteini-ikäiset tytöt voivat osallistua jotoselle esim. äitiensä kera. Järjestäjät kuitenkin huomauttavat, että alaikäiset eivät sisälly vastuuvakuutukseen, joten siltä osin on oltava erillinen vakuutus.

Paikkoja löytyy vielä, joten Jotoksesta kiinnostuneiden kannattaa ottaa yhteyttä lisätietojen osalta harjoituksen johtajaan Kaija Luomaan, p. 050 541 0732 tai sähköposti: [amandankammari\(at\)gmail.com](mailto:amandankammari(at)gmail.com) tai harjoituksen facebook-sivulta Jotos Vattaja 2016. -ri-

Vattajajotos 2016

Ensikevään Jotos pidetään Lohtajalla Vattajanniemessä puolustusvoimien harjoitusalueella 14.-15.5.2016. Vattaja on luonnonkaunis paikka meren äärellä.

Naisia orotetaan paljon mukaan. Paljon on kyselyä, saako innokkaita 13–14 v. tyttöjä tuoda mukaan. Saa tuoda, mutta vakuutus ei yllä heihin, joten

vakuuttakaa tyttönne siksi ajaksi.

Suunnittelu on koko ajan käynnissä, ireoita tulee, karsinta kova. Aina ei täydellistä saa, mutta yritys on kova. Pääasia on kuitenkin se että KAIKILLA on MUKAVAA.

Tervetuloa Vattajalle! Ollaan Hyviä YHDESSÄ!
t. Kaija Luoma ja Päivi Sorjonen

Maanpuolustusnaisten Liiton
Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan piirit

Kutsu

Maanpuolustusnaisten Liiton valtakunnallinen 27. maastovaellus
14.–15.5.2016 Vattajalla

Tervetuloa jostelemaan Vattajalle

Ensikevään jotos pidetään Lohtajalla, Vattajanniemessä Puolustusvoimien harjoitusalueella 14.–15.5.2016.

Vattaja on luonnonkaunis paikka meren äärellä. Kokkolasta pohjoiseen päin ajtaessa noin 34 kilometrin päästä käännytään Ohtakarille. Siellä on pieni saari, jonne ennen vanhaa vietiin lampaat kesäksi, mutta nyt siellä on kalastamaa ja mökkejä.

Naisia orotetaan paljon mukaan. Paristaa henkeä mahtuu kämppiin, mutta telttamajoituksiakin saa. Äidit ovat myös kyselleet pääsevätkö innokkaat varhaisteini-ikäiset tytöt mukaan. Pääsee, mutta vakuutus ei kata alaikäisiä, joten vakuuttakaa siksi ajaksi tytöt. Suunnittelu on koko ajan tapetilla - ideoita tulee ja menee, kun hyvää yritetään. Aina ei täydellistä saa kaikilla, mutta yritetään. Tietotullaan sitten, kun kaikki on kohdallaan – pääasia on kuitenkin, että kaikilla on mukavaa.

Tervetuloa Vattajalle ja ollaan hyviä yhdessä!
toivopi
Kaija A. Luoma ja Päivi Sorjonen

Talvisodan päättymisen on myös muistohiihdon arvoinen

Talvisodan muistohiihto järjestettiin tänäkin vuonna MPK:n kurssina yhdessä Kälviän Reserviläiset ry:n kanssa. Tällaisten kurssien tavoitteena on kehittää ja ylläpitää reserviläisten fyysistä kuntoa ja kenttäkelpoisuutta.

Palonpirtille oli lauantaiaamuna 12.3.2016 klo 8:n jälkeen kokoontunut kolmikymmenpäinen miesjoukko, joista suurin osa oli hiihtäjiä, mutta muutama reserviläinen liikkui siellä täällä toimitsija- ja huoltotehtävissä. Sakari Hannula toimi jälleen kurssinjohtajana, Pekka Isotalo huolehti liikennejärjestelyistä ja paikoituksesta, Matti Saari ladun kunnosta, Juha Möttönen, Mikko Saari ja Simo Säppä alkuseremonioista ja varushuollosta. Matti Lukkarila, Kälviän Reserviläiset ry:n sihteeri, kertoi muistohiihdon suunnittelun vaativan 2-3 palaveria. Kaikki järjestelyissä toimivat miehet hoitavat omat tehtävänsä monivuotisella rutiinilla.

Talvisodan muistohiihdon avauksessa korostuu aina perinteiden ja maanpuolustushengen merkitys. Suomen lippu, veteraanijärjestöjen liput ja alkuhartaus palauttivat nytkin mieliin sen talven 1939-40 vaikeat kuukaudet, mutta joista selvisimme yksituumaisuudella ja Korkeimman voimaan luottaen. Pastori Pasi Palmu, reserviläinen itsekkin, kysyi puheessaan "... Miten me ajattelemme oman aikamme uhkakuvia suomalaisina, reserviläisinä ja kristittyinä? ... Pelottelulla, painostamisella, väärällä informaatiolla pyritään lamauttamaan puolustustahjo jo ennen kuin laukaustakaan on ammuttu. Jos maanpuolustushenki

Pastori Pasi Palmu kuu- luu tapahtuman vakio- vieraisiin. Lyhyt har- taushetki ennen hiihtoa vakavoittaa ja palauttaa mieliin niitä tuntemuk- sia, mitä isällämme ja isoisillämme oli noina Talvisodan kohtalon kuu- kausina.

sammuu, on typerää puhua huippumodernista kalus- tosta, kertausharjoitetusta reservistä tai nato-armei- jasta. Siksi yli kaiken pitää varoa *sielunsa myymistä*. ... Jos annat sielusi tämän maailman suhdanteille, poliittisille tai taloudellisille, tiedät, että koskaan se ei löydä rauhaa. Mutta jos sielusi lepää ikiaikojen Jumalassa, mikään ei voi sen rauhaa horjuttaa. Siksi ratkaiseva kysymys kuuluu: missä sinun sielusi nyt on?"

Lumitilanne ratkaisee rei- tin ja sen pituuden, niin täl-

läkin kertoo. Nyt ei sentään metsäsuuksilla tarvinnut kantaa suksia, mutta kivi- koissa hiljennettiin vauhtia. Ratamestar Matti Saari kelkkoinen oli vetänyt reitit pääosin mataliin ja avoimiin suomaisemiin, missä lunta oli riittävästi.

Pohjanmaan miehillä on aina ollut, ja niin oli nytkin, latautunutta maanpuolustus- tahtoa, joka näkyi omana tinnimättömänä suorituksena. Mukana oli miehiä Oulusta Vaasaan saakka, pääosa kui- tenkin Keski-Pohjanmaalta. Jollakin oli jo takanaan 400 hiihtokilometriä, muutamal- la ei ensimmäistäkään. "Nyt on Pohjanmaan miehet va- pautettu köysistä, nyt men- nään!", huusi hiihto-osaston kärkeä ja vauhdinpitäjä Tom Helén. Ja kyllä se to- si menemiseltä näyttikin! Kaikki matkaan lähteneet hiihtivät maaliin saakka, ku- kaan ei keskeyttänyt, vaikka välinerikojakin tapahtui.

Nuorin hiihtäjästä, kälviä- läinen metsästystä ja liikun- ta harrastava abiturienti Arttu Salo menee kesällä Kainuun prikaatiin suorit- tamaan varusmiespalvelus- taan, ja tiedustelija/sissikou- lutus on hänen tavoitteenaan. Tämänkin näytön perusteella erinomaista sissiainesta!

Pietarsaarelainen liikun- nanopettaja Johan Forslund oli huomannut tämän hiih- totapahtuman MPK:n kou- luskalenteristä. Hän kertoi nauttineensa kauniista mai- semista ja puhtaasta luon- nosta reitin varrella. Paljas- jalkainen kälviäläinen Hei- ki Kivelä oli ehtinyt juosta tänä vuonna jo kolme halli- maratonian ja sivakoinut latu- jakin 200 km verran. Myös hyväkuntoinen vpk:lainen Ari Vaahteravaara hiihti ke- vvesti kärjessä yhdessä Tom Helénin kanssa. Molemmat nähdään varmaankin ensi kesänä Ristinevan rääkissä, josta on suunniteltu vastaa- vanlaista pyörämarssia.

Jaakko Saukko oli tullut Oulusta saakka Kälviän Re- servipuuseen Olavi Ruoko- jan houkuttelemana. Hiihdon nuorimpiin kuulunut Saukko oli tyytyväinen kuntonsa riit- tämiseen pidemmällä yli 20 km lenkillä, samoin kuin useisiin MPK:n sotilaallisiin koulutuksiin osallistunut vaa- salainen Juha Taipale. Maa- kuntakomppaniaan pyrkivä 34-vuotias mies totei perus- kunnon olleen kohdillaan.

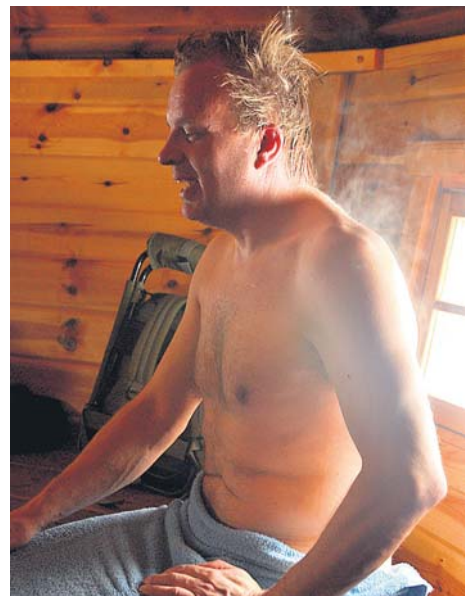
Huolto on usein siinä epäkiitollisessa asemassa, että jos se epäonnistuu, se

MPK:n Keski-Pohjanmaan koulutus- ja tukiyksiköstä lainaksi saadut puolus- tusvoimien hiihtovälineet, lumipuku ja sissipipo oli jaettu osallistujille aamulla heti paikalle saapumisen jälkeen. Ullavalaisen Mikko Korkeakankaan suksen side vaati säätämistä, joten kokeneemman Heikki-isän käytännön neuvot olivat tarpeen.

saa haukut; mutta jos se onnistuu, niin sitä ei edes huomata. Kälviän Talviso- tahiihdossa huolto on aina kiitettävää. Jukka Huhta on ollut mukana paikallisen tapahtuman suunnittelussa ja järjestelyissä vuodesta 2003 saakka. Hänellä oli apunaan 14-vuotias Niko Kluukeri, joka jakoi janoi- sille hiihtäjille kuumaa me- hua moottorikelkan perään lämpöastioista. Aamulla ta- pahtuman väepeliryhmä oli pistänyt pystyyn varusteiden jakolinjaston Palonpirtin huoltorakennukseen, jon- ka toisen pään tiloihin Ulla Möttönen ja Seija Saari oli- vat virittäneet kahvi- ja voi- leipäpöydän. Samassa tilassa oli myös hiihdon jälkeinen ruokatarjoilu, spesiaalina reserviläisten rouvien täy- dellisyyttä hipova lohikei- to. Kenenkään ei tarvinnut poistua nälkäisenä paikalta, sillä saunan jälkeen piha- piirin kodassa saattoi vielä nauttia grillimakkarat. Jo yksistään huipputehokkaan huollon takia kannattaa tul- la kälviäläiseen Talvisodan muistohiihtoon!

MPK valtakunnallisesti ja sen alueelliset koulutus- ja tukiyksiköt järjestävät vuosi- tasolla n. 1800 erilaista kurs-

Tulikuumia palomies suoraan saunan löylyistä tuli vilvoittelemaan viereisen grillikodan lämpöön. Juha Riihimäki on Talvisotahiihdon vakio-osallistujia, vain pari kertaa on jäänyt väliin. Vaikka tälle talvelle ei ollut kertynyt ensimmäistäkään hiihtokilometriä, niin hyväkuntoinen palomies selvitti pidemmän reitin ihan leikiten.

sia, joilla kansalaiset voivat saada koulutusta, tietoja ja taitoja heitä kiinnostavista asioista. Aina ei tarvitse ol- la edes reserviläinen. Katso <http://www.mpk.fi/> josta

linkki MPK:n koulutuska- lenterin tarjontaan.

Teksti ja kuvat:

Jouko Liikanen
Alkuhartausten lainaukset:
pastori Pasi Palmu

Jukka Huhdan ja Niko Kluukerin mekanisoitu huol- to-osasto seurasi hiihtäjiä koko matkan ajan. Kuuma mehu ennalta sovituissa taukopaikoissa teki hy- vää. Ainakin yksi side jouduttiin vaihtamaan kesken hiihdon, myös varasauvoja oli tarjolla.

Pohjanmaan aluetuomiston uusi päällikkö everstiluutnantti Mika Piironen.

Pohjanmaan aluetuomiston uusi päällikkö

Mika Piironen, everstiluutnantti
Ikä: 50v. Koulutus: Yleisesikuntaupseeri
Työura: Kouluttaja ja päällikkö Kainuun prikaati, johtamisjärjestelmätehtäviä Vaasan Sotilasläänin Esikunta ja Pohjoinen Maanpuolustusalue, opettaja Maanpuolustuskorkeakoulu, Pataljoonan komentaja Kainuun Prikaati, Täydennyskoulutusosaston johtaja ja koulutuspäällikkö Maanpuolustuskorkeakoulu, PVJK:n tuotanto-osaston ja verkkoyksikön päällikkö, 1 vuosi erityistehtävässä ja yhteiskuntasuhteiden johtaja (MPKK).

Harrastukset: Junioriurimareiden valmennus ja intohimoinen penkkiurheilu.

Seuraavassa Pohjanmaan Maanpuolustajassa everstiluutnantti Piironesta tarkemmin!

Pohjanmaan aluetuomiston ja Maavoimien vuosipäivän kahvittelaisuutta vietettiin 24.2. 2016 Vaasan Sotilaskodissa uuden päällikön evl. Mika Piironen johdolla.

Pukukavalkadi.

Årskonsert med flottans musikkår – Björneborgs brigad 390 år

Flottans musikkårs festkonsert i Jakobstad den 17.2 med Jarkko Aaltonen som kapellmästare. Med Saara Aalto och Teemu Roivainen som solister var tillställningen elektrifierande och fyllde alla 400 platser i Schaumansalen i Campus allegro. Så många uniformer har nog inte staden sett sedan faneden senast svors i staden. Konserten uppmärksammade såväl arméns och regionalbyråns årsdag som Björneborgs brigads 390-års jubileum. Före själva konserten var ett antal personer inbjudna till ett tillfälle med mat och dryck. Österbottnens regionalbyrås nya chef överstelöjtnant Mika Piironen hälsning till alla aktiva reservister och andra som sysslar med frivilligförsvaret värmda alla berörda.

Själva konserten som säkert mången avec tänkte sig skulle kretsa till militär- och marschmusik visade sig vara

en mycket angenäm tillställning med en bred repertoar. Konserten inleddes med ovvertyren från den lilla slavinnan och Vapenmannen. Den fortsatte med bland annat Finska rytteriets marsch i 30-åriga kriget.

Före pausen fick publiken beskåda en klädkavalkad där beväringar klätt ut sig i ett urval uniformer från olika epoker under de 390 år som Björneborgs brigad funnits till. Som konstaterades av

konferencieren Kari Rönnqvist vet man med säkerhet inte alla detaljer kring de tidigaste uniformerna medan man har goda kunskaper om mer sentida uniformer. Som kuriosita kan nämnas att man med hjälp av uniformer och ordnar kan rätt långt göra en heraldisk tidsbestämning av en annars okänd anonym målning såsom ett officersporträtt. Att se i samma rad såväl den senaste M05-uniformen jämte ökenvarian-

ter och uniformer från våra senaste krig som historiska uniformer i vadmal där ännu bröstarnes ingick gav säkerligen många en tankeställare. Tiden (och inte minst utvecklingen) går synnerligen snabbt.

Konserten fortsatte med modernare toner samt såväl solisterna Saara Aaltos och Teemu Roivainens solon som duetter. Båda kunde berätta att kvällen var deras första uppträdande i Ja-

kobstad och vad vore bättre ackompanjemang än flottans musikkår? Som sista extranummer avslutades konserten med Björneborgarnas marsch och vid detta skede var stämningen i salen på topp; konserten erbjöd något för envar och kom säkerligen att överraska de som förväntat sig en mera homogen och begränsad repertoar.

Vuosipäiväkonsertti laivaston soittokunnan kanssa – Porin prikaati 490 vuotta

Laivaston soittokunnan juhlaconsertilla Pietarsaareissa 17.2 kapellimestari Jarkko Aaltosen johtamana juhliittiin sekä Maavoimien että aluetuomistojen vuosipäivää ja Porin prikaatin 390-vuo-

tisjuhlapäivää. Saara Aalto ja Teemu Roivainen toimivat solisteina ja tunnelma täydessä 400 hengen Schaumansalissa Campus allegrossa oli sähköinen.

Pohjanmaan aluetuomiston

uuden päällikön everstiluutnantti Mika Piironen tervehdys kaikille aktiivireserviläisille ja muille vapaaehtoista maanpuolustustyötä harrastaville lämmitti todella. Itse konsertti alkoi perinteisillä

marseilla ja sotilasmusiikilla, tauon jälkeen ja solistien myötä repertuaari laajeni. Lisänumerona esitetty Porilaisten marssi oli piste i:n päälle. Konsertin puolivälissä esitetty pukukavalkadi

sai monen pohtimaan ajan ja kehityksen rientoa kun rinnatusten seisovat sotilas M05-univormussaan sekä rintahaarniskaan pukeutunut sotilas. Konsertti tarjosi joltain jokaiselle ja repertuaarin

laajuus taisi yllättää eritoten useamman avecin jotka olivat varautuneet kuuntelemaan koko illan perinteistä soittokuntamusiikkia.

Johan Irjala

Keski-Pohjanmaan Reserviläispiiri ry:n,
Reserviupseeri piiri ry:n ja
Maanpuolustajien Piiri ry:n

sääntömääräinen KEVÄTKOKOUS

ti 19.4. 2016 klo 18.00–
Pietarsaari, Svenska Gården
Herrholminkatu 18, 68600 Pietarsaari

Ohjelma: 17.30 piirihallitus, 18.00 vanhat piirit,
19.00 K-P:n Maanpuolustajien piiri ry.

Tervetuloa!

Hallitukset

Pietarsaaren Seudun Reserviläiset ry –
Jakobstadsnejdens Reservister rf

Sääntömääräinen KEVÄTKOKOUS

torstaina 21.4.2016 klo 18 Nicklinin talolla,
Hämeenkatu 23B 68600 Pietarsaari.
Kahvitarjoilu.

Stadgeenligt VÄRMÖTE

torsdag 21.4.2016 kl 18 vid Nicklinska gården,
Tavastgatan 23B 68600 Jakobstad.
Kaffeservering.

Nivalan Reserviupseerikerho ry:n
**sääntömääräinen
kevätkokous** pidetään

Nivalan Osuuspankin kokoustilassa
maanantaina 18.4.2016 klo 18.30 alkaen.

Käsitellään sääntömääräiset asiat. Lisäksi
asiana on hallituksen täydentäminen.
Mukana Keski-Pohjanmaan MP-piirin
toiminnanjohtaja Antti Wall.

Nivalan Reserviupseerikerho ry:n hallitus

Vaasan Kiltapiiri – Vasa Gillesdistrikt Tiedottaa – Informerar

VETERAANIKONSERTTI – VETERAN-
KONSERT 26.4.2016 klo/kl. 18:00
VAASAN KIRKKO –
TREFALDIGHETSKYRKAN I VASA

Laivaston soittokunta – Flottans musikkår
* virsilauluja suomeksi ja ruotsiksi
* psalmsång på finska och svenska
* kirjallinen ohjelma 5 €
* skriftligt program 5 €
* kolehdin veteraanitoiminnan hyväksi
* kolekt till förmån för veteranarbetet
Hallintokappalainen Tuomo Klapuri
Major Jan-Erik Juslin

ESITELMÄTILAISUUDET –
FÖREDRAGSTILLFÄLLEN Ruotsin sotilas-
asiamies, eversti Bo Stennabb vierailee
Pohjanmaalla 16.–18.5.2016.
Sveriges försvarsattaché, överste Bo Sten-
nabb besöker Österbotten 16.–18.5.2016.
Han föreläser bl.a. i gymnasier.

Yleisötilaisuuksia/För allmänheten:
16.5.2016 klo/kl. 14:30 Selkämeren sairaskoti,
Bottenhavets sjukhem/GERITRIM.
Yhteenveto suomeksi.
17.5.2016 klo/kl. 14:00 Vaasan sotaveteraani-
museo, Vasa krigsveteranmuseum.
Yhteenveto suomeksi.

Enemmän tietoa /Mer information
Per-Elof Boström 040 708 8030

Taloushistorian professori Ilkka Nummela Jyväskylän yliopistosta.

Sotakorvaukset ja kansamme talous

Vaasan Sotaveteraanimuseossa avattiin uusi erikoisnäyttely

Vaasan Sotaveteraanimuseo-
on aktiivit ovat jälleen koon-
neet mielenkiintoisen näyt-
telyn, jossa kuvin ja sanoin
kerrotaan toisen maailman-
sodan rauhansopimuksessa
maamme maksettavaksi
määrätyistä raskaista sota-
korvauksista.

Tällä kertaa näyttelyn
kokonaisuus poikkeaa aiem-
mistä, sillä tähän liittyy
myös yleisöluentojen sarja.

Näyttelyn viralliset ava-

jauset pidettiin helmikuun
puolenvälin paikkeilla.

Ensimmäisen yleisöluen-
non piti sotakorvauksia
paljon tutkinut Jyväskylän
yliopiston taloushistorian
professori Ilkka Nummela.
Hänen aiheenaan oli "So-
takorvaukset ja kansamme
talous – Krigsskadestånden
och vår ekonomi".

Mielenkiintoinen luento
selvitti sotakorvausten taut-
taa ja maksua sekä osuutta

vuosien 1940–1952 brutto-
kansantuotteen osuudesta.

Aiheen kiinnostavuus ke-
rää museon tilat lähes täy-
teen ja esitys herätti runsaasti
kysymyksiä sekä vilkkaan
keskustelun.

Monella seniorikansala-
laisella oli omakohtaisia
muistikuvia, sillä useita
vaasalaisia teollisuuslaitok-
sia osallistui tuotteillaan so-
takorvausten maksuun.

Luentosarja jatkuu maa-

liskuulla, jolloin professori
Karl-Erik Michelsen esitel-
mői aiheesta Sotakorvaukset
ja maamme teollisuus.

Edelleen syksyllä 2016
on suunnitteilla 1–2 yleisö-
luentoa.

Talviaikaan Sotaveteraani-
museo on avoinna sun-
nuntaisin klo 14:00–16:00.
Pääsiäisenä 27.3. ja Vappuna
1.5. museo on suljettu.

-rl-

Luento sotakorvauksista kokosi kiinnostavuudellaan Vaasan Sotaveteraanimuseon tilat lähes täyteen.

Varautumisartikkelisarja osa IV

Varautuminen kuuluu kaikille – Valtiollista varautumista ja loppusanat

Väestönsuojelutyö aloitettiin Suomessa 1927 ja sotien aikana meillä oli vahva ilmasuojelu- ja väestönsuojeluorganisaatio. Tämä työ loppui toisaalta miltei kokonaan 1945 ja noin kymmenen vuoden aikana väestönsuojelutyö eli horrokassa. Vasta 1950-luvun keskivaiheilla ja lopussa nähtiin uusi nousu ja nyt nähtiin maat kuten Sveitsi ja Ruotsi edeltäviä jöinä kun kyseessä oli toimenpiteet joilla piti suojata kansalaisia. Tänäpäin Suomi ja Sveitsi ovat ainoat jotka esimerkiksi vaativat väestönsuojelun rakentamista uudisrakentamisen yhteydessä. Ruotsi joka on ollut alalla suurvaltio saa nykypäivänä ottaa meiltä oppia halutessaan uudelleen opetella ennen osattuja taitoja. Suomi myös eroaa positiivisesti joukosta kun kyseessä on koko yhteiskunnan yleinen suhtautuminen varautumiseen. Viljan ja öljytuotteiden varustustointi on vain yksi muoto tästä työstä

jota Huoltovarmuuskus koordinoi. Kun toiset maat ovat luopuneet valmiusvarastoista viitaten siihen että se on kallis ja että tarvittaessa voi aina ostaa vapailta markkinoilta niin Suomessa on suhtauduttu terveen skeptisesti siihen että kauppa- ja vesireitit aina pysyisivät auki. On nähty tarve valmiiksi varastoida omalla maaperällä tietyt kulutustarvikkeet eikä vain luottaa valmiusluottoon jonka avulla voisi lähteä ostoksille kriisin uhatessa tai puhjetessa.

Lainsäädännössä löytyy kaksi lakia jotka on tarkoitettu "sateisille päivilä"; valmiuslaki vuodelta 1991 joka päivitettiin 2011 sekä laki puolustustilasta. Näihin jokainen voi tutustua finlex.fi-sivustolla. Ensimmäinen voi astua voimaan mikäli tietyt määrät kriisitilanteet tapahtuisivat ja tämä ei vain koske (uhkaa) sotilaalista voimankäytöstä vaan myös pandemiatilanteita taikka isompia luonnonkatastrofeja.

On kerrottu että kun tilanne oli synkin Talvivaaran kaivoksella niin esitettiin ajatuksia että tietyt valmiuslain pykälistä voitaisiin ottaa käyttöön ja ne koskisi tiettyjä maa-alueita kaivoksen ympärillä. Ajatukset torjuttiin koska myös normaali lainsäädäntö antaa pelastustoimelle tarvittaessa paljon valtuuksia. Kun tutustuu valmiuslakiin niin huomaa sen olevan hyvin yksityiskohtainen ja käsittelevän monia seikkoja. Kriitikot voivat väittää sen menevän liian pitkälle mutta toisaalta on ehkä niin että laki joka koskee poikkeusoloja tulisi olla tehty rauhassa eduskunnassa normaaleja käytäntöjä noudattaen. Jos lainsäädäntö on puutteellinen tai olematon ja kiireellä pitää säätää lakeja niin saatua olla että lopputulos ei ole niin hyvä tai täysin viimeistelty. Laissa on osioita jotka käsittelevät vapaan liikkuvuuden rajoittamista, sääntelyä ja myös asutuksen pakkovuokraamista jotta

hätämaajoitusta voitaisiin järjestää mikäli esimerkiksi yhdestä maanosasta tulisi asumiskelvoton.

Se että valtio huolehtii yhteiskunnan toiminta- valmiudesta ja kansalaisten hyvinvoinnista myös poikkeusoloissa ei millään vähennä tai poista yksilön vastuuta. Tämä artikkelisarja varautumisteemalla on ollut lehdessä vuoden aikana ja on toivottavasti herättänyt ajatuksia. Kenties se on johtanut siihen että lukijat ovat pohtineet omaa asemaansa ja jopa ryhtyneet toimenpiteisiin jotta oma kriisinsietokyky on parempi nyt kuin ennen. Yksittäisiä artikkeleita tällä teemalla tulee jatkossakin ilmestymään Pohjanmaan Maanpuolustajalehdessä.

Johan Irjala

Lue lisää

www.huoltovarmuus.fi
Valmiuslaki (2011/1552)
Puolustustilalaki (1991/1083)

Vapiskaa tuhlarit Rauno tuloo!

Rauno Hauta-aho valittiin Reserviläisliiton ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Kaikkien Keski-Pohjanmaan reserviläisten tuntema tarmokas talousmies saa hoitaakseen Reserviläisliiton taloussektorin.

Jäsenmäärältään yli 37000:n liitto ei ole mitään ilman tukevaa taloudellista taustaa. Raunon kanssa vuosia yhdessä toimineena, voin todeta, että huonosti taloutensa hoitavan yhdistyksen tie johtaa "saunan taa".

- Hyvä taloudellinen kehitys takaa paremman tuen piireille - toteaa rahaministeri.

Edunvalvonta on varapuheenjohtajan sydäntä lähellä - kuten pitääkin. Reserviläisliitto ei ole tässä asiassa turhia ujostellut, eikä varmaan tulevaisuudessakaan pidä maanpuolustuksen liekkiä vakan alla.

Ajat ovat kovat, mutta niin on poijatkini !

Onnea uudessa pestissäsi

Heikki Pääjärvi

Beredskap angår alla del 4 – Statlig beredskap samt slutord

Befolkningsskyddsarbetet inleddes i Finland 1927 och under kriget hade vi en stark luftskydds- och befolkningskyddsorganisation. Detta arbete upphörde dock nästan i sin helhet 1945 och under en tioårsperiod låg befolkningskyddet i träda. Mot mitten och slutet av 1950-talet kom arbetet igång på nytt och nu såg man länder som Sverige och Schweiz som föregångsländer då det gällde åtgärder för att skydda befolkningen. Idag är Finland och Schweiz ensamma om att i stor utsträckning kräva uppförande av skyddsrum. Sverige som närmast har varit en stormakt då det gäller beredskap och civilförsvar får idag snegla på oss då man står inför att återta forna förmågor. Finland skiljer sig markant positivt ur mängden då det gäller ett allmänt beredskapstänk som genomsyrar samhället. Beredskapslager av spannmål och större buffertlager av petroleumprodukter är bara en aspekt av detta arbete som

koordineras av myndigheten Försörjningsberedskapscentralen. Då andra länder i det närmsta frångått beredskapslagring med motiveringen att det är dyrt och att man kan vid behov handla förnödenheter på den allmänna marknaden har man i Finland haft en sund skeptisk inställning till att handelsvägar och sjöruter kanske inte hållas öppna under alla omständigheter; därav behovet av att även lagra varor i landet och inte enbart ha en beredskapskredit som kan användas för uppköp utav händelse av en krisituation.

Då det gäller lagstiftningen har vi främst två lagar tänkta för "regniga dagar"; beredskapslagen från 1991 som uppdaterades 2011 och lagen om försvarstillstånd. Dessa kan var och en gärna bekanta sig med vid finlex.fi. Den förstnämnda kan tas i bruk om ett antal kristillstånd råder och dessa behöver inte enbart gälla en situation om (hot om) militärt våld utan även pandemier och större

naturskatastrofer. Det har berättats att då läget såg som mörkast ut med Talvivaaragruvan så framfördes tankar om man kunde ta i bruk vissa paragrafer ur beredskapslagen som skulle gälla ett begränsat område kring gruvan. Då kontrades det med att ordinarie lagstiftning ger räddningsväsendet tillräckliga befogenheter. Går man igenom beredskapslagen ser man att den är mycket detaljerad och tar upp en mängd saker. Kritiker kan tycka att det går för långt i många fall men snarare är det kanske så att en undantagslag bör genomgå ordinarie lagstiftningsprocess och diskuteras i lugn och ro i riksdagen. För är situationen den att lagstiftningen är bristfällig och lagar måste snabbtiftas är det kanske mera troligt att slutresultatet inte blir så bra eller genomtänkt alla gånger. I lagen finns områden som handlar om begränsning av den fria rörligheten, ransoner och även tvångsuthyrning av bostäder som

nödinkvartering vilket kunde komma att behövas exempelvis om en landsända blir obeboelig. Här återfinns även rekvisering och exempelvis bestämmelser om arbetsplikt.

Det att staten mår om samhällsfunktioner och medborgares väl och ve även under undantagsförhållanden eller samhällsstörningar tar ingalunda bort individens ansvar. Denna artikelserie kring temat beredskap har figurerat i tidningen under ett års tid och förhoppningsvis har den väckt tankar och kanske lett till att läsare har reflekterat över sin situation och eventuellt vidtagit åtgärder för att höja sin resiliens. Ensilda artiklar i ämnet eller som tangerar det kommer att även framledas att publiceras i Pohjanmaan Maanpuolustaja.

Johan Irjala

Lue lisää

www.huoltovarmuus.fi
Valmiuslaki (2011/1552)
Puolustustilalaki (1991/1083)

Keski-Pohjanmaan
maakuntakeskus

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kokkola on hiljalleen merestä noussut satamakaupunki. Kokkolan perustamisesta on kohta kulunut 400 vuotta. Kustaa II Aadolf perusti Kokkolan v. 1620. Väkiluku on nyt n. 36 000. Kokkola on kaksikielinen kaupunki, ruotsinkielisiä on n. 18%.

Kokkolan kaupunki
PL 43, 67101 Kokkola
Puh. (06) 828 9111
Faksi (06) 828 9389
www.kokkola.fi

PIHLACON

Ab Pihlcon Oy
Carlsrontie 315
64100 Kristiinankaupunki
www.pihlcon.fi

Vegastiftelsens "Middag med Mannerheim"

Lördagen den 20.2 anordnade Vegastiftelsen tillställningen "Middag med Mannerheim" som inleddes med en föreläsningsserie följt av en femrätters middag. Hedersgäst var C.G.E. Mannerheim (spelad av Timo Närhinsalo) som hedrade tillställningen med sin närvaro. Jakobstads Reservofficersklubb och Jakobstadsnejdens Reservister var medarrangörer.

Vegastiftelsen har som mission att ta hand om krigsskadeståndsskonaren *Vega* som byggdes 1952 i Åbo och som är det sista fartyget i sitt slag. Hon kom att vara i drift som skolfartyg fram till 1979 och togs upp på land 1986. Tanken var att fartyget skulle saneras och renoveras i Estland men projektet kom inget vart varvid fartyget kom att bogseras till Jakobstad i början av 1990-talet med målet att restaurera fartyget till seglingsdugligt skick. Det har dock visat sig att *Vega* var i sämre skick än man trott och stiftelsen har frågått den ursprungliga planen att åter sjösätta fartyget. I stället kommer man att låta fartyget bli ett museiobjekt på land som representera hela den

Premiärlöjtnant (res) Rodney Strandvall från Jakobstads Reservofficersklubb och sergeant (res) Johan Irjala från Jakobstadsnejdens Reservister flankerar Timo Närhinsalo som spelat rollen som Mannerheim i olika sammanhang i över 15 års tid. Bild: Mia Strandvall

storartade prestation som krigsskadeståndet kom att utgöra för Finland.

Ett fåtal andra krigsskadeståndsskonare finns bevara-

de men de är endera kraftigt ombyggda eller stålskodda. Som kuriosita kan nämnas att ett fartyg med namnet Zapad (ry. "väst") finns uppbyggd i

Arkhangelsk i ryska fjärran östern. Ryska entusiaster har tänkt restaurera henne där och de har fått hjälp med originalritningar och annat

som Vegastiftelsen har kunnat bidra med.

Föreläsarna kunde berätta en mängd intressanta fakta samt förgylla kvällen

med anekdoter. Bergsrådet Martin Saarikangas inledde föredragsserien med att berätta om krigsskadeståndet och vilka enorma summor det faktiskt rör sig om men även de faktorer som gjorde att Finland klarade av det samt de spår det lämnat i dagens näringsliv. Sirpa Wahlqvist som doktorerat om byggnationen av krigsskadeståndsfartygen redogjorde över de många varv som tillverkat fartygen och de breda och vitt skilda förhållningssätt till skeppsbyggande som fanns. Ett varv använde modern teknik och var mera "ingenjörbaserad" med stark betoning på planering och ritningar medan andra var mera praktiska lagda, "timmermansaktiga" som så att säga byggde först och ritade sen. Maria Lunabba och arkitekt Anders Höglund redogjorde över var projektet ligger idag samt vilka visioner man har idag om ett kostnadseffektivt maritima centrum som tagit inspiration av såväl Roskildes vikingaskeppmuseum som Vasamuseet i Stockholm.

Johan Irjala

Sirkka

☎ 06-723 5477
Pietarsaari
PRISMA-CENTER
Jakobstad

Lions Club Pietarsaari järjesti Seniorikonserтин

Pietarsaareissa järjestettiin lauantaina 31.10.2015 perinteinen Seniorikonsertti Campus Allegron Schaudman-salissa. Perinne alkoi vuonna 2005 nimellä Veteraanikonsertti.

Konsertissa esiintyivät kuoroina Laulu-Jaaket ja Jakobstads Sångarbröder.

Lions Club Pietarsaaren tarjosi väliaikakahvit Ravintola Divinossa kuulijoille ja esiintyjille, väliaikamusiikkista huolehti Jakob Junior Big Band johtajanaan Esa Fagerholm.

Tapahtuman järjestäjänä toimi Lions Club Pietarsaari ja Centria ammattikorke-

koulu oppilastyönä.

Kutsut lähetettiin hyvissä ajoin kaikille alueen veteraanijärjestöille, vanhainkoille ja eläkeläisjärjestöille, liikuntarajoitteisille tarjottiin myös kuljetusapua.

Konserttiin osallistuneet kuulijat, joita oli noin 230, olivat erittäin iloisia konser-

tin annista. Osa kuulijoista oli ollut seniorikonser-tissa aiemmin, osa oli mukana ensimmäistä kertaa.

Lions Club Pietarsaari kiittää kaikkia järjestelyihin osallistuneita, esiintyjiä ja erityisesti alueen senioreita kuulijoina, tulkaa ensi vuonna uudestaan.

Seniorikonserтин kuorot.

Varmista etusi –
maksa
jäsenmaksu!

Kom ihåg
medlemsavgift!

Taktisen kiväärin vuoden 2016 opintosuunnan ensimmäinen moduuli sai yli 50:n osallistujan suosion, joten järjestimme heti perään toisen samansisältöisen. Näin ollen pääsi-äispyhinä mahdollistui monelle opinto-oikeus myös loppuvuoden jatkokursseille. Mikäli kuluva vuoden aikana ei ehdi kaikkia käymään, nyt on saatu optio jatkuu tuleville kursseille. Aseveljeyden ohella tämä opintopolkukin on ikuinen!

Kuvat ja tekstit:
Hannu Maunula

Pohjanmaan koulutus- ja tukiyksikkö tarjoaa nyt kaivattuja koko Suomen harrastajakunnan kattavia IDPA -ammunnan tuomarikursseja. Kurssilla rutoidutaan tuomari- ja toimitsijatehtävien ohella osallistujien kesken pidettävässä pienimuotoisessa kilpailussa esiin tulevien ongelmien ratkaisuun ampuma-aseilla. Osallistuminen edellyttää IDPA -organisaation vuotuista jäsenyyttä sekä hyväksytyn sääntökokeen suorittamista etukäteen verkossa.

Uutena kurssina aloitamme Toiminnallisen pistooliammunnan perusteet -kursin 16.-17.4. Vaasassa. Jokainen practical-, SRA- tai IDPA-ammunnan harrastaja voi tulla mukaan kunkin lajin sääntöjen edellyttämässä varustuksessa. Tervetulleita ovat myös työssään käsiasetta kantavat, jotka hyötyvät lukuisista ampumateknisistä harjoituksista. Ensimmäisen päivän aikana perehdytään perusharjoituksiin ja toisenä päivänä painopiste ovat erikoisharjoitteet. Tavoitteena on aktivoida harrastajia harjoittelemaan nousujohteisesti tavoitteena kilpailutoiminta. Kurssiviikonloppu on samalla hyvä aloitus kesän kilpailukaudelle.

**POHJANMAAN
MAANPUOLUSTAJA**

Pohjanmaan Maanpuolustaja on seuraavien yhdistysten tiedotus- ja jäsenlehti:

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry, Vaasan Reserviupseeri-piiri - Vasa Reserv-officersdistrik ry, Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry, Österbottens Försvars-gille-Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf, Vaasan Maanpuolustuksen naiset ry ja Keski-Pohjanmaan Meripelastajat ry.

Päätoimittaja:
Heikki Pääjärvi,
Lähdetie 4,
68600 Pietarsaari,
puh. 040 519 9955,
e-mail: paajarvi@multi.fi

Lehtitoimittaja:
Raimo Latvala,
Heikki Pääjärvi,
Markku Takala ja
Kimmo Tastula.

Lehden talous:
Rauno Hauta-aho
Ajurintie 28
67100 Kookola
puh. 040-581 7412
e-mail: rauno.hauta-aho@sok.fi

Pankki
Nordea Kookola
106530-204150

**Seuraava
Pohjanmaan
Maanpuolustaja**
2/2016: lokakuu.
Aineisto 4.6.2016

Osoitteenmuutokset:
RES ja RUL:
Jäsensihtööri
Virpi Kukkonen
(MPY Oy)
Puh (09) 4056 2011,
Sähköposti:
jasenasiat@rul.fi

Autojoukkojen Kilta
Ari Olli 050 375 4257
ari.am.oli@gmail.com

Kookolan meriosasto
Jari Kivioja 050-5311463

Sivunvalmistus
Päivi Kultalahti
Kuvanvalmistus:
Ari Alalantela

Paino:
Botnia Print Oy
Kookola
Painos: 7 000 kpl

Aineistopäivät:

Talvisodan päätyminen 13.3.
Marskin syntymäpäivä 4.6.
Haminan rauha 1809 19.9.
Itsenäisyyspäivä 6.12.

"Fit to fight"

MilFight-kamppailujärjestelmä täyttää tänä vuonna 15 vuotta. Juhlavuosi viete-tään tietenkin hikoilemalla kamppailusalilla taistelussa myös "läskiä vastaan". MilFight on kamppailuhybridi, joka muistuttaa periaatteiltaan vaikkapa venäläisten taistelusalua. MilFight-metodia voi verrata kamppailulegenda Bruce Leen luomaan prosessiin, jossa otetaan toimivat tekniikat eri lajeista ja kehitetään ne harjoittelun myötä itselle toimiviksi. Olennaista on keskittyä rennosti ilmapiirissä tehokkaaseen harjoitteluun vailla ylimääräisiä muodollisuuksia. MilFight-harjoittelussa ei milloinkaan sanota "tämä ei kuulu tyyliisuuntaan, näin ei voi tehdä", sillä mitään kamppailun osa-aluetta ei väheksytä. Merkissä nyrkki kuvastaa tahtoa ja salama tehoa. Mukaan voi tulla perustekniikkaleirin kautta tai vain tulemalla saliille. Aloittamiskynnys on yhtä korkea kuin tatami-matto. Kesäkuussa alkavalla kesäkaudella kannattaa tulla kokeilemaan mitä "Fit to fight" käytännössä tarkoittaa.

VAPAAEHTOINEN MAANPUOLUSTUSKOULUTUS

MAANPUOLUSTUSKOULUTUSYHDISTYS
POHJANMAAN MAANPUOLUSTUSPIIRI

Piiripäällikkö Jukka Torppa
jukka.torppa@mpk.fi
puh. 040 485 4744

Koulutussihteeri Rhea Nykvist
p. 0400 395 909
rhea.nykvist@mpk.fi

PAUHA16 -harjoituksen painopiste paikallisjoukkojen koulutuksessa

Vuodenvaihteeseen asti MPK:n toiminta-edellytysten päällä oli erittäin tummia pilviä, kun vapaaehtoisien maanpuolustuksen määrärahoihin kaavailtiin 400 000 euron leikkauksia. Eduskunnan päätöksellä määrärahat kuitenkin palautuivat alkuperäiselle tasolle. Vuoden 2016 toiminta voidaan siis toteuttaa suunnitelmien mukaan. Liialliseen tyytyväisyyteen ei kuitenkaan ole vielä aihetta, sillä valtiontalouden kehityksessä seuraavien vuosien määrärahat ovat jälleen 400 000 euroa nykyistä pienemmät. MPK:n johto ja maanpuolustusjärjestöt pyrkivät vaikuttamaan siihen, että määrärahat korjattaisiin kehityksissä vähintään nykyiselle tasolle. Meidän kenttäväen, eli MPK:n toimihenkilöiden, kouluttajien ja kurssilaisten, on jälleen omalla toiminnallamme osoitettava se, että meillä on merkittävä rooli reservin koulutuksessa ja kokonaisturvallisuuden kouluttajana.

PAUHA16 -harjoitus järjestetään Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueella 22.–24.4.2016. Harjoituksen johtovastuussa on Keski-Pohjanmaan koulutus- ja tukiyksikkö. Edellisen vuoden tapaan harjoituksen johto- ja tukitehtävissä toimii paikallisjoukkoihin sijoitettuja reserviläisiä. Heidän tehtävät on suunniteltu sellaisiksi, että ne palvelisivat mahdollisimman hyvin heidän valmiuksiaan toimia omissa sodan ajan tehtävissään.

Harjoituksen painopiste on paikallisjoukkojen ja niihin lukeutuvien maakuntakomppanioiden kouluttamisessa. Paikallisjoukoille suunnatun sotilaallisen koulutuksen lisäksi harjoituksessa on aiempien vuosien tapaan kaikille reserviläisille

avointa sotilaallisia valmiuksia palvelevia koulutustapahtumia ja nuorille suunnattua varautumisen ja turvallisuuden koulutusta. Harjoituksen koulutustarjonta on kerännyt aktiivisten kurssilaisten lisäksi myös laajempaa kiinnostusta – harjoitusta saapuvat seuraamaan parlamentaarinen vapaaehtoisien maanpuolustuksen neuvottelukunta ja MPK:n toiminnanjohtaja prikaatikenraali (evp) Pertti Laatikainen. Uskon että asiansa osaavat kurssinjohtajat ja kouluttajat sekä motivoituneet kurssilaiset tekevät vierailijoihin vähintään yhtä suuren vaikutuksen kuin aiemmissa harjoituksissa.

Tämän vuoden aikana Pohjanmaan alue-toimisto järjestää kaksi reserviläispäivää maakuntajoukkotoiminnasta ja paikallisjoukoista kiinnostuneille reserviläisille. Vaikka reserviläispäivät toteutetaan puolustusvoimien vapaaehtoisina harjoituksina (PVVEH), voin niihin ilmoittautua MPK:n kotisivujen kautta. Pohjanmaan aluetoimisto valitsee ilmoittautuneista osallistujat ja toimittaa heille VEH-kutsut. Ensimmäinen reserviläispäivä järjestetään PAUHA16-harjoituksessa Lohtajalla ja toinen Maalahdessa lokakuussa toteutettavassa ÄRJY16-harjoituksessa.

Ajantasainen koulutustarjontamme löytyy MPK:n kotisivujen koulutuskalenterista. Tiedotamme toiminnasta myös Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan koulutus- ja tukiyksiköiden Facebook-sivuilla. Käykääpä tykkäämässä ja jakamassa.

Jukka Torppa
Piiripäällikkö

PAUHA16-harjoituksessa keskitetään tukialueen taistelun teemoihin (kuva Jaakko Liinamaa).

Keski-Pohjanmaa

Ykspääll Jukka Torppa
jukka.torppa@mpk.fi
puh. 040 485 4744
www.mpk.fi/keski-pohjanmaa
www.facebook.com/kpkotu

Koulpääll Jani Pikkarainen
jani.pikkarainen@mpk.fi
puh. 050 553 6828

Koulutustarjonta

PV:n tilaama sotilaallinen koulutus

Erikoisjoukkojen vastainen toiminta / PAUHA 16 22.–24.4. Lohtaja
Tukialueen taistelun perusteet / PAUHA16 (HUOM! EP:n kurssi) 23.–24.4. Lohtaja
Tukialueen taistelu 2 / PAUHA16 23.–24.4. Lohtaja
Saattuetuominta / PAUHA16 23.–24.4. Lohtaja

Sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

AK-pohjainen reserviläiskivääri – käyttö ja ammunta	2.–3.4.	Vaasa
PAUHA16-harjoituksen johtohenkilöstön koulutuspäivä	2.4.	Kokkola
IDPA Tuomarikurssi	2.–3.4.	Vaasa
Rakennetun alueen taistelun perusteet / COPSA16	9.4.	Kokkola
Tarkka-ammunta pienoiskiväärillä	19.–20.4.	Vaasa
Prickskytte 1 med miniatyrgevär	9.–10.4.	Vaasa
Reserviläisaseamunnat / Perinneaseamunnat	11.4.–17.10	Vaasa
Toiminnallisen pistooliammunnan perusteet	16.4.–17.4.	Vaasa
Ase- ja ampumakoulutus / KARIN PANOS 2016	17.4.	Haapajärvi
Maakuntakomppanian cooptestit	26.4.	Vaasa/Mustasaari
Esikunnan reservi / PAUHA16 (HUOM! EP:n kurssi)	22.–24.4.	Lohtaja
Esikunta- ja johtamistoiminta / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Kenttämuonituskurssi / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Perustamiskurssi / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
TJK / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Sotilasjalkajien jatkokurssi / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Eloojäämiskoulutus 1 (SERE A) / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Tarkka-ammunta 5 / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Taktinen taistelukentän ensiapu 1 (TTEA 1) / PAUHA 16	23.–24.4.	Lohtaja
Keski-Pohjanmaan reserviläispäivä / PAUHA16	23.4.	Lohtaja
Vapaaehtoisien maanpuolustuksen neuvottelukunta / PAUHA16	23.4.	Lohtaja
Reserviläisen ensiaputaidot	23.4.	Sievi
Ase- ja ampumakoulutus / Lestijärvi	30.4.–1.5.	Lestijärvi
Lähtätaistelukoulutus / Pyhäjärvi	30.4.–1.5.	Pyhäjärvi
SRA Turvakurssi	1.5.–30.9.	Vaasa
Ase- ja ampumakoulutus / Sievi	3.5.–10.9.	Sievi
Suunnittelu ja valmistelu / HÄJY16	3.5.	Vaasa
Kuntotesti / Pietarsaaren seutu	7.5.	Pedersöre
Pienoiskiväärin koulutus / Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri ry	7.5.	Nivala
Taistelun testiammunta / Perho	7.5.	Perho
Utbildningsdag för kustinfanteriutbildare	7.5.	Kokkola
Perinneaktiviteetti PM-ampumakilpailu 150m makuu ja 3-asento	9.5.	Vaasa
Palvelusamunnat / Haapajärvi	7.5.–10.9.	Haapajärvi
Tarkka-ammunnan erikoiskurssi pienoiskiväärillä	13.–15.5.	Lohtaja
Tarkka-ammunnan erikoiskurssi 3 / RESSU 16	13.–15.5.	Lohtaja
Väylä- ja sektorivalvonta / RESSU 16	13.–15.5.	Lohtaja
Naisten ase- ja ampumakoulutus / Veteli	14.5.	Veteli
Marssi- ja rasti-koulutus	14.5.	Sievi
Taktinen kivääri 5	14.5.	Vaasa
Perusamunnat ja aseiden käsittely / Pyhäjärvi	21.5.	Pyhäjärvi
Kuntotesti / Perhojokilaakso	24.5.	Veteli
Ampumakoulutus / 1JÄÄK-KPMAAKK	28.5.	Kannus
RK PM -ampumakilpailu 150m makuu ja 3-asento sekä pika-asentokilpailu	6.6.	Vaasa
Ase- ja ampumakoulutus / Himanka	1.6.–15.9.	Himanka
MilFight -JATKOKURSSI (kesäkuusi)	1.6.–31.8.	Vaasa
SRA-kilpailut / Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri ry	5.6.	Kokkola
Kuntotesti / Kokkola	7.6.	Kokkola
Rakennetun alueen taistelu / VARIKKO16	11.–12.6.	Kokkola
Iskuosastotoiminta / VARIKKO16	11.–12.6.	Kokkola
Kenttähuolto / VARIKKO16	11.–12.6.	Kokkola
Tarkka-ammunta pienoiskiväärillä 2	11.–12.6.	Vaasa
Taktinen kivääri / Pyhäjärvi	11.–12.6.	Pyhäjärvi
Ruutiasekilpailut / Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri ry	11.–12.6.	Haapajärvi
Stone Lake Shootout 2016 -IDPA-kilpailu	11.6.	Vaasa
PM-kilpailu pienoispistooli 60ls ja pistooli pika ja isopistooli. Ulkorata.	19.6.	Vaasa
RK PM -ampumakilpailu 150m RA7 ja rk kenttä	1.8.	Vaasa

Varautumisen ja turvallisuuden koulutus

Pelastuskoiraohjaajien koulutus	8.–10.4.	Lohtaja
Varautumiskurssi / Kokkolan kaupunki	11.4.	Kokkola
Självförsvär för vårdpersonal	15.–23.4.	Jakobstad
Sotilaskotitoiminta poikkeusoloissa / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Nuorten maastokurssi / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Nuorten maastokurssi / PAUHA16	22.–24.4.	Lohtaja
Varautumiskurssi / Kokkolan kaupunki	9.5.	Kokkola
Johto- ja tukitoiminta / Vattaja-jotos	13.–15.5.	Lohtaja
Naisten Vattaja-jotos / MNL ry	13.–15.5.	Lohtaja
Reisjärven lukion turvakurssi	16.–27.5.	Reisjärvi
Tutustuminen IPH116-harjoitukseen / Sotilaspöikien perineliitto	20.5.	Kokkola
Raateen marssi	28.5.	Kokkola ja Suomussalmi

Lisätietoa ja ilmoittautuminen www.mpk.fi/koulutuskalenteri

Pohjanmaa

Ykspääll Juha Ala-aho
juha.ala-aho@mpk.fi
puh. 040 756 9960

Koulpääll Hannu Maunula
hannu.maunula@mpk.fi
puh. 0500 719 283

www.mpk.fi/pohjanmaa
www.facebook.com/MPKPohjanmaanKOTU